

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
lestoletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECC

Cek. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Kaj bo zdaj?

Razni znaki kažejo, da bo vojska letos za-
vzela večji obseg in da utegne prav v tem letu
stopnjevati svoje razrušilne sile do viška. Do
meseca avgusta lanskega leta je takomenovana
os imela iniciativo vojske vsehkozi v svojih ro-
kah in je izvajala svoj program s presenetljivo
točnostjo. Toda odpor Britanije se je počasi
zbuja in narašča tako, da nastajajo za vrhov-
nega vojskovodjo osi nove naloge, ki niso bile
pričakovane. Po svojih uspehih v Somaliji je
Italija tako v Albaniji kakor v Libiji doživela
presenečenje, ki sili tudi njeno zaveznico, da
nekam udari, da položaj na vojnem polju zo-
pet izpremeni v svoj prid ali ga vsaj izravna.

Bilo bi napačno misliti, da se bo os zaradi
neuspehov enega partnerja na Sredozemskem
morju razbila ali morebiti oslabil. Prej se bo
zgodilo narobe, da bo os še bolj napela svoje
sile, da se zopet uveljavi kot gospodar položaja.
In ker je zaveznik na jugu sedaj v defenzivi
in se to znenkrat ne bo izpremenilo, moramo
z gotovostjo pričakovati udarca, ki ga bo sku-
šala izvesti armada zaveznika na severu. Saj
se le-ta nahaja v čudnem položaju, oa je naj-
močnejša, najbolje organizirana in najbolj
udarna na svetu, da pa ne more razviti svojih
sil in je primorana čakati. Ta armada, ki ima
na razpolago še nebroj svežih divizij, ker po-
čiva, medtem ko so v bojih z Anglijo zaposlene
samo letalske sile, bi lahko udarila na več strani.
Nemška armada more operirati skozi Italijo
proti Albaniji, kjer pa je vojna delavnost ome-
jena po nevarnosti, ki tam preži vojaškim
transportom čez Jadransko morje. Druga ope-
racija bi se mogla razviti skozi nezasedeno
Francijo in Španijo v smeri na Gibraltar pa na
maroško ozemlje. Ni verjetno, da bi Španija
hotela vzeti nase odgovornost, da tak vojni po-
hod pripusti, ker bi jo to izpostavilo nevarnosti
napada angleških pomorskih in letalskih sil na
svoje ozemlje. Nekateri govorijo o načrtu, na
bi velesili osi zasedli Toulon in se skušali iz-
krcati v Tunis in Alžiru. Neglede na to, da bi
bilo treba v takem slučaju tvegati bitko s pol-
noštevilnim angleškim sredozemskim brodom-
jem, bi privedla taka akcija do spopada z Wey-
gandovo armado v Afriki, ki bi postala zlasti
nevarna italijanski armadi, čije jedro v Libiji
oziroma v Tripolisu je še nedotaknjeno, da se
v končni fazi borbe spopriime z armado generala
Wavella. Tudi drugi politični razlogi ne svet-
ujejo Nemčiji, da bi popolnoma prelomila z mar-
šalom Petainom.

Bolj verjetno se zdi mnogim, da bi sunek
mogel biti naperjen na jug in jugovzhod iz Ro-
munije, kjer je baje že zbrana velika nemška
sila. Operirala bi — pravijo — skozi Bolgarijo
na Solun ali morebiti tudi proti samemu Cari-
gradu. V vojaškem oziru bi to za močno in na
vse pripravljeno armado ne bila nerešljiva na-
loga, čeprav bi odpor take armade, kakor je
turška, predstavljal veliko oviro za akcije, ki
bi se morale raztegniti na vso Malo in Prednjo
Azijo. To pa bi imelo v vsakem slučaju za po-
sledico, da bi bila v veliki spor vmešana tudi
Sovjetska unija in ne ve se, na čigavo stran bi
se naglila. Zato predstavlja uoarec proti jugo-
vzhodu veliko in težko ter zelo zapleteno di-
plomatsko akcijo z jako negotovim izidom. Zato
se zdi, da je tudi ta načrt sama domneva, ki jo
ustvarja domišljija občinstva, ki je seveda silno
radovedno, kaj se bo zgodilo in kaj nas čaka v
vojski, ki čedalje bolj vznemirja svet.

Kaj je torej najbolj verjetno, to se pravi,
najbolj utemeljeno v danem položaju? Nemško
politično in armadno voštvo se dobro zaveda,
kaj pomeni stališče, ki ga je zavzel predsednik
USA. Četudi se ljudstvo USA očitno hoče izo-
gniti direktnemu spopadu, ki bi zahteval
ogromnih žrtev, pa je le jasno, da bo Roosevelt,
oziroma ameriški kongres nudil britskemu im-
periju toliko pomoči, kolikor je more nuditi
tako bogata država kakor je Severna Amerika.
Taka pomoč bi mogla ostati brez učinka ali
vsaj brez zadostnega učinka, ako Nemčija pre-
maga Veliko Britanijo, prečen bi se ameriška
pomoč mogla izdejskovati v vsem svojem ob-
segu. Nemogoče je, da bi Nemčija nadaljevala
vojsko s svojim hudim nasprotnikom samo z
letali in podmornicami, njen interes je, da izra-
bi vso svojo vojno silo in vsa njena mogočna
sredstva. Samo taka akcija bi mogla izpremeniti
položaj tudi na Sredozemskem morju, s kate-
rega bi morala odpoklicati Anglijo oel svojega
brodovje, da brani obali angleškega in irskega
ozemlja. Bombardiranje angleških velikih mest
in industrijskih središč ne more biti nič gruge-
ga, kakor samo priprava za poizkus izkrcanja
nemških sil na raznih točkah angleške in irske
obali. Dodaj so bile in so živahno delavne samo
srednje in male enote nemškega brodomja,
ki potapljaajo trgovinsko tonažo nasprotnika.
Velike enote nemškega vojnega brodomja so pa
svobodne za akcijo in zelo verjetno je, da se
bo poskušalo žrtvovati, da bi s pomočjo letal-
stva omogočilo nemški invazijski armadi, da se
usidra na bregovih Anglije ali Irke in to, še
preden bi mogle prihiteti angleške pomorske
vojske sile iz Sredozemskega morja.

Na to kaže tudi znani članek moskovske
»Pravde«, v katerem je rečeno, da se tudi Ru-
siji bliža nevarnost, da bi se lahko zapletla pro-
ti svoji volji v vojsko in da mora zato tudi
ljudstvo Sovjetske Rusije biti pripravljeno na
vse žrtve. Tega ni nujno treba razumeti tako,
kakor da bi se Sovjeti bali napada od strani
kakšne nemške armade, ampak se lahko bere
tudi tako, da so Sovjeti pripravljani na poseg v
vojno v trenutku, ko bo položaj dozorl do naj-
bolj kritične točke. To pa se bo zgodilo v slu-
čaju, če bo os iskala končne odločitve na oba-
lah Anglije namre, Sovjeti zbirajo svoje sile baš
za odločilni trenutek, to je za trenutek, ko se
jim bo zdelo, da sta oba nasprotnika hudo izčr-
pana in da bo mogel takrat igrati razsodnika
tisti, ki bo še popolnoma svež in čigar beseda
oziroma stališče bo imelo največji vpliv na
konec orjaškega spopada.

Tudi to je seveda hipoteza, toda najbolj
verjetna od vseh.

Roosevelt je kongresu razložil načela svoje politike

V svojem govoru je še enkrat ponovil, da bo Amerika podpirala Anglijo

Washington, 7. jan. t. (United Press.) Snoži
ob 20. se je začelo prvo redno zasedanje novega
kongresa, ki je bil izvoljen obenem z novo izvolit-
vijo Roosevelta za ponovnega predsednika Zedi-
njenih držav Severne Amerike. V svojem govoru
je predsednik Roosevelt med drugim izvajal:

Ameriška demokracija in vojna v Evropi

Po vsem svetu je sedaj demokracija napadena.
V vseh delih sveta so demokratske države v obram-
bi, napadene bodisi od orožja ali pa od tajne stru-
pene propagande, ki hoče uničiti edinstvo in za-
sejati razdor med one narode, ki še žive v miru.
V 15 mesecih dosedanje vojne v Evropi je izginila
neodvisnost že mnogih malih in velikih narodov,
pa še so ogroženi vedno novi narodi, mali in veliki.
Vse to mora imeti svoj učinek za Zedinjene države.

Zato izvršujem kot vaš predsednik svojo ustav-
no dolžnost, da vas obvestim o položaju, ker čutim
na nesrečo, da je to potrebno. Tako vam moram
povedati, da sta bodočnost in varnost naše države
in naše demokracije prav tesno povezani z usodo
vojne, ki se bje trenutno daleč proč od naših meja.
Za obrambo naše demokracije se h rabo bore na-
rodi na štirih kontinentih. Če se ta njihova obram-
ba ponesreči, bo vse prebivalstvo, vsa sredstva
Evrope, Azije, Afrike in Avstralije pod oblastjo
novih osvajačev.

Nesmisel bi bilo misliti, da bi se potem lahko
Amerika sama postavila po robu vsemu svetu. No-
ben realističen Američan ne more tega pričakovati.
Ne moremo pa tudi pričakovati, da bi nam osvaja-
lci pokazali velikodušnost. Ne sme biti med nami
sebičnežev, ki bi se zaradi lastne koristi hoteli po-
goditi z našimi sovražniki.

Dokler pa je angleška mornarica nepremaga-
na in močna, za nas ni nevarnosti. Nihče se ne bo
poskusil izkrcati na ameriških obalah, dokler za
tako akcijo ne bo razpolagal s primernimi stra-
teškimi izhodišči.

Ameriška politika stremi za priznanjem prav-
ice in dostojanstva za vse narode na svetu. Ta
politična pravice in morale mora na koncu tudi
zmagati. V naši zunanji politiki ni razlik med
stališčem obeh glavnih ameriških strank. Naša po-
litika gre proti agresivnim državam, naperjena je
proti vojni na ameriški polobli. Dokler pa traja
sedanja vojna, smo vedno tudi mi sami v nevar-
nosti. Zedinjene države potrebujejo časa, da izpo-
ltnijo svojo obrambo. Zato morajo pomagati onim
narodom, ki zadržujejo vojno od naših obal. To
je v interesu naše lastne varnosti.

Načela ameriške politike

1. Po volji našega naroda brez razlike stran-
karske pripadnosti moramo storiti vse, da pospe-
šimo splošno nacionalno obrambo.
2. Po volji naroda brez razlike strankarske
pripadnosti moramo nuditi popolno pomoč vsem
onim narodom, da s tem zadržujemo vojno od naše
poloble. Demokratska stvar mora zmagati. To za-
htevajo interesi naše lastne varnosti.
3. Po volji našega naroda brez razlike stran-
karske pripadnosti se moramo držati načela mo-
rale in ne smemo nikdar pristati na diktiran mir,
ki bi ga zagovarjali pristaši brezpogojnega miru.
Mir ne more biti kupljen za ceno svobode drugih
narodov.

V našem oboroževalnem programu smo za-
ostali kar se tiče proizvodnje letal, čeravno delamo
noč in dan. Kar se tiče gradnje ladij, smo s pro-
gramom naprej, pa še moramo proizvodnjo po-
spešiti. Z novimi sredstvi bo treba proizvajati več
municije in vojnega materiala vseh vrst, da bodo
na razpolago onim narodom, ki so zapleteni v voj-
no proti napadalcem. Nobena naloga ni za nas va-
žnejša v tem trenutku, nego da tvorimo arzenal za
našo obrambo in za druge demokratske narode.

Ti narodi ne potrebujejo človeških sil, pač pa
za mnogo, mnogo dolarjev orožja za svojo obram-
bo. Blizu je čas, ko tega orožja ne bodo več mogli
plačati v gotovini. Tedaj pa jim ne moremo in ne
bomo rekli, da se morajo predati samo zato, ker
trenutno ne morejo plačati onega orožja, za kate-
rega mi sami vemo, da ga morajo imeti.

Roosevelt je nato orisal svoj predlog o po-
soditvi vojnega materiala namesto posoditve de-

narja. Dejal je, da bodo države, ki bodo ta ma-
terial prejele, vse to ob svojem času zopet plačale,
bodisi v blagu ali v drugem materialu, ki ga bodo
Zedinjene države potrebovale.

Roosevelt je nadaljeval: Povedati moramo de-
mokracijam, da je bistveni ameriški interes v
obrambi svobode, za katero se one bore. Mi sami
pa moramo svojo energijo, svoje bogastvo in svojo
organizacijo staviti njim na razpolago, da jim po-
damo več moči ter jim pomagamo ohraniti in ob-
noviti svobodo na svetu. Vedno več ladij, letal,
tankov in topov jim bomo pošiljali. To je naš na-
men in naša volja. Pri tem pa se ne bomo pustili
ustrahovati od groženi, češ da je taka pomoč z
naše strani prelom mednarodnih zakonov. Taka
pomoč demokracija a z naše strani ni dejanje voj-
ne, tudi če bi jo enostransko proglasili za tako.
Če pa kdo pripravlja vojno proti nam, ne bo čakal
na vojno dejanje z naše strani. Njegov edini in-
terese je samo tako enostransko tolmačenje med-
narodnih zakonov, ki nevtalnost uporablja kot
instrument zatiranja.

Roosevelt je končno opozoril, da bo vlada uved-
la nove davke, in sicer v takem obsegu, kolikor
more vsakdo plačevati. Vsa ta sredstva bodo po-
rabljena za nadaljnje oboroževanje. Poudaril je,
da bodo morali Američani pokazati največje po-
žrtvovanje.

Odmevi Rooseveltovega govora

Ameriški tisk

Newyork, 7. jan. Reuter: Skoro vsi ameriški
listi prinašajo na prvih straneh komentarje k go-
voru predsednika Roosevelta. Večina ameriških
listov tolmači govor predsednika Roosevelta kot
znak za alarm in kot začetek ameriške križarske
vojne za svobodo. Izražajo svoje zadovoljstvo za-
radi odkritosrčnosti, s katero je Roosevelt priznal
zastoj v pripravih za obrambo, listi končujejo, da
mora ameriški narod neomejeno pohiteti s svo-
jim oboroževanjem. Nekateri ameriški listi trdijo,
da so Zdužene države stopile v vojno. Izolacijski
list »Detroit Free Press« piše med drugim nasled-
nje: Iz govora predsednika Roosevelta se more
razbrati samo en zaključek in ta je, da se bomo
udeležili vojne, če bo to potrebno. da bi se rešila
Velika Britanija. Smo v vojni, pa čeprav nismo
vojne napovedali. Lista »Saint Louis Post Dis-
patch« in »Chicago Tribune«, ki zastopata mišlje-
nje opozicije, izražata zaradi tega, ker bo kon-
gres tisti in ne predsednik Roosevelt, ki bo pri-
nesel končno odločitev.

List »Newyork Daily News«, ki je proti vme-
šavanju, piše, da je dolžnost naroda, da Roose-
velta navdušeno podpira, če kongres odobri nje-
gov načrt. List »Los Angeles Times« med drugim
piše: Zdužene države s hitrimi koraki gredo k
svojemu popolnemu edinstvu.

Newyork, 7. jan. b. Danes so objavljena mne-
nja poedinih listov o Rooseveltovem govoru. Sko-
raj vse časopise prihaja do zaključka, da je
Amerika prenehala s svojo nevtalnostjo.

Washington, 7. jan. b. Medtem ko velik del
amerikanskih in nemških časopisov hvali Roose-
veltov govor, izolacionistični poslanec Landon iz-
javlja v »Newyork Herald Tribune«, da ono, kar
je Roosevelt govoril, ne predstavlja nič drugega,
kakor to, da vodi Ameriko v aktivno vojno. Neki
drugi zastopnik izolacionistov izjavlja v »New-
york Post«, da Rooseveltov govor predstavlja pe-
hanje USA v vojno po vzgledu bliskovite vojske.

Topeka, (Kansas), 7. jan. A.A. Reuter: Alfred
Landon, republikanski kandidat pri predsedni-
ških volitvah leta 1936, je izjavil, da je Roose-
veltov govor dal poleta Zduženim državam v
emer aktivne udeležbe v vojni kot zaveznice Ve-
like Britanije.

V Italiji se vprašujejo zakaj Roosevelt ne napove vojne

Rim, 7. jan. Stefani: List »Popolo di Roma«
komentarja Rooseveltov govor in pravi, da ta go-
vor vsebuje sovraštvo proti totalitarnim državam
ter besede o dajanju vsake materialne pomoči An-
gliji, da bi mogla ta nadaljevati z odporom. Tu bi
se moglo, pravi list, vprašati Roosevelta, zakaj ne
napove silam osi vojne. Na to vprašanje je lahko
odgovoriti glede na to, da gre Rooseveltova tak-
tika v glavnem za tem, da odpravi nerazpoloženje
ameriškega naroda zaradi posredovanja. Pod iz-

ponovno zagotoviti, da se bo naša lojalna politika,
ki je dobila vaše potrdilo in v kateri ni nobenega
elementa, ki bi mogel vznemiriti katero koli dr-
žavo, nadaljevala po isti poti in da bo v bodoče
prav tako kakor v preteklosti neizogibno rodila
srečne rezultate v korist našega naroda.

Glede notranje politike je predsednik vlade
sporočil, da pride pred parlament zakonski pred-
log o enotnem ljudskem krohu.

Podaljššan vojaški rok v Turčiji

Ankara, 7. januarja. Anatolska agencija po-
roča: Parlament je sprejel zakon o podaljšanju
vojaškega roka letniku, ki pravkar služi rok, za
leto dni. Gre za rekrute, stare 21 let in več,

Ameriški mirovni nasveti

Nato je Roosevelt označil štiri mirovna načela,
kakor si jih predstavljajo Zedinjene države. Ta
načela so:

1. Svoboda govora in izraza vsakogar povsod
na svetu.
2. Svoboda religije in svoboda vere za vsa-
kogar na svetu na oni način, kakor si ga sam
izbere.
3. Boda in pomanjkanje morata izginiti. Med
narodi mora biti dosežen gospodarski sporazum,
ki bo zagotovil vsakemu narodu zdravo in miro-
ljubno gospodarsko življenje.
4. Strah mora izginiti. To pomeni, da mora
biti oboroževanje na svetu tako omejeno, da noben
narod na svetu ne bo mogel zagrešiti dejanja
agresije proti kateremu koli narodu kjer koli na
svetu.

Roosevelt je pripomnil, da so to načela miru,
kakor si ga zamišljajo Zedinjene države. Ta red
je v stanju, da prepreči svetovno gospodstvo in omo-
goči, da bodo milijoni svobodnih mož in žena živeli
v svobodi pod mednarodnimi zakoni. Svoboda po-
meni nadvlado človeških pravic na svetu. Ameri-
ške pomoči bodo deležni vsi oni, ki se bore, da
te pravice pridobijo ali da jih ohranijo. Ameriška
moč pa je v naši edinstvi, ki nam bo končno mo-
rala prinesiti zmago.

govorom demokratske solidarnosti vodi Roosevelt
Ameriko mnogo dalje kakor pa je nevojnojoča se
država. Očitno je, da bi igra Roosevelta n. pr.
imela služiti za morebitne legitimistične sankcije
od strani osi proti ameriškim ladjam, ki preva-
žajo v Anglijo vojaški material kot neizvzani na-
pad. Toda ta igra ne bo nikogar prevarila.

Washington, 7. jan. AA. Stefani: Večina na-
rodnih zastopnikov v obeh ameriških domovih je
zadovoljivo sprejela govor Roosevelta zlasti zato,
ker se v tem govoru Zdužene države niso ob-
vezale, da bodo ameriške bojne ladje spremljale
angleške konvoje. Ameriški industrijski in finančni
krogi pa so hladno sprejeli na znanje, da bodo
morali nove izdatke kriti z zvečanjem davkov. Se-
nator Welder je izjavil, da Roosevelt ne bi bil zo-
pet izvoljen, če bi pred izvolitvijo tako govoril.

Japonski tisk: Nič novega

V zvezi z včerajšnjim govorom predsednika
Roosevelta je predstavnik japonskega informativ-
nega urada odklonil vsakršen komentar in je pri-
pomnil, da ta govor ni prinesel nič novega.

Predlog za ukinitvev Johnsonovega zakona

Washington, 7. jan. AA. DNB: Predsednik
vojaškega odbora reprezentančne zbornice, demo-
kratski poslanec May, je predložil kongresu pred-
log o ukinitvi Johnsonovega zakona. Kakor je
znano, prepoveduje ta zakon ameriški državi po-
deljevanje posojil tistim državam, ki ne vračajo
svojih dolgov izza svetovne vojne ali pa so v za-
ostanku.

Novi poboji v Romuniji?

Obračunavanje med člani Železne garde

Sofija, 7. jan. t. United Press: Ze nekaj dni
so prekinjene vse telefonske zveze z Romunijo.
Več dni niso že prihajala več nobena poročila iz
Romunije. Sedaj pa so vendarle prispele novice,
ki pravijo, da se razvijajo novi pokolji v Romu-
niji in sicer tokrat med člani Železne garde sa-
mimi. Železna garda se je po teh poročilih raz-
cepila na dvoje: krilo, ki ga vodi Horia Sima,
hoče podpirati generala Antonesca, krilo ekstre-
mistov pa silno napada Horia Simo in njegove
pristaše.

Med obema kriloma je prišlo že do številnih
krvavih spopadov. Pristaši obeh struj se hočejo
onemogočiti tudi z dejanji sabotaže, anarhije in
slično.

O vseh teh dogodkih v Romuniji ni bilo mo-
goče dobiti nobenih pravih podatkov, ker so tele-
fonske zveze prekinjene. Toda sedaj so čez zmrz-
njeno Donavo pribežali v Bolgarijo prvi begunci,
ki poročajo o novih pobojih in krvavih dejanjih.
Vlada skuša vse spletke skrajnih sil med legionarji
zatreti, res pa je, da so se ponekod člani Železne
garde zvezali s komunisti. Kakšno stališče zave-
ma nemška vojska v Romuniji, ni znano, najbrž
pa bi z vso silo podprla generala Antonesca, če
bi bilo potrebno.

V Moskvi spet zanikajo

Moskva, 7. januarja. Tass. V tujem tisku so
se razširili glasovi, da je poslanik SSSR v Romu-
niji, Lavrentijev, odpoklican iz Bukarešte. Agen-
cija Tass je pooblaščen demantirati to vest kot
izmišljeno.

Povsod proti komunistom

Washington, 7. jan. AA. Stefani: Rooseveltova
žena se ni hotela pridružiti odboru, ki ima nalo-
go, da zbere 300.000 dolarjev kot pomoč za špan-
ske begunce v Mehiki. Ga. Rooseveltova je to sto-
rila zato, ker je zvedela, da je ta odbor komuni-
stična ustanova.

Turčija ostane zvesta svojim zaveznikom

Ankara, 7. januarja. Anatolska agencija po-
roča: Predsednik vlade Saidam je imel v parla-
mentu velik govor o zunanji politiki. Rekel je
med drugim:

Naša vlada spremlja s kar največjo pozor-
nostjo politično in vojaško delovanje na vsem
svetu in se trudi, da ne izgubi izpred oči njego-
vega možnega razvoja. Med razvijanjem tega de-
lovanja se naša zunanja politika ravna po glavnih
načelih, ki so vam znana. Lahko vam rečem, da
je sedanji razvoj dogodkov že potrdil modrost
osnovne glavne linije, ki ste jo vi odobrili za bla-
gor naroda ir države, in da je načelo varnosti,
naš edini cilj, ohrodilo lepe rezultate, izvirajoče
iz stabilnosti naše politike, ki je popolnoma zve-
sta in privržena našim zaveznikom. Zelen bi vam

ponovno zagotoviti, da se bo naša lojalna politika,
ki je dobila vaše potrdilo in v kateri ni nobenega
elementa, ki bi mogel vznemiriti katero koli dr-
žavo, nadaljevala po isti poti in da bo v bodoče
prav tako kakor v preteklosti neizogibno rodila
srečne rezultate v korist našega naroda.

Glede notranje politike je predsednik vlade
sporočil, da pride pred parlament zakonski pred-
log o enotnem ljudskem krohu.

Angleške čete so v nedeljo zasedle Bardio

Angleško uradno poročilo pravi, da so oklopni oddelki prišli do Tobruka

Kairo, 7. januarja. AA. Reuter. Vrhovno poveljstvo britanske oborožene sile je izdalo tole posebno poročilo: sovražnikov odpor pri Bardii je v nedeljo ob 13. uri nehal. Mesto z vsemi sovražnikovimi četami in vojaškim materialom je sedaj v naših rokah. General Bergonzoli, poveljnik italijanskih sil v Bardii, neki drugi poveljnik ter štirje generali so bili ujeti. Ni še mogoče točno povedati, kako veliko je število italijanskih ujetnikov, toda po prvi oceni jih je že 25.000. Od vojaškega materiala je bilo zaplenjenih ali uničenih 45 lahkih tankov in 5 tankov srednje teže.

Meelbourne, 7. januarja. AA. Reuter. Poročilo vrhovnega poveljnika avstralskih čet na Srednjem Vzhodu Thomasa Blemaya, ki je prišlo v Melbourne pravi, da izgube avstralskih čet pri Bardii ne znašajo več kakor 500 ljudi. Predpostavlja se, da so v tem številu všteti tudi ranjenci.

Rim, 6. januarja. AA. Stefani. V rimskih političnih krogih komentirajo govor, ki ga je imel po radiu v Egiptu predsednik avstralske vlade Spender in v katerem je rekel, govoreč o soudeležbi avstralskih čet v bojih pri Bardii, da ljudje, ki so izvršili napad na Bardio, pripadajo isti rasi, kakor ljudje, ki so se borili pri Dunquerqueu, pripadajo rasi, ki nikdar ni poznala poraza.

V rimskih političnih krogih ne morejo razumeti, kako se more jemati primer Dunquerquea kot dokaz angleške nepremagljivosti. Zgodovinska resnica namreč je, da je angleška vojska pri Dunquerqueu doživela hud poraz in da se je morala hitro umakniti, dočim je angleško brodogradništvo moglo vkrcati samo malo čet, pustiti pa je moralo ogromno količino vojnega materiala v pristanišču, čete pa na potu.

Angleške čete v El Adenu, letališču pri Tobruku

Kairo, 7. jan. t. Reuter: Poveljstvo angleških čet v Kairu je objavilo, da so pri nadaljnjem prodiranju proti Tobruku angleške čete zasedle letališče v El Adenu, ki je blizu Tobruka. Italijanske čete so izpraznile to letališče in tam pustile 40 letal, ki so jih s prejšnjimi napadi angleški bombniki že poškodovali.

Isto uradno poročilo pravi, da so angleška letala zopet napadla Tobruk. Bombe so padale na predmestje in na vojaške naprave, toda podrobnosti še ni. V okolici Tobruka so angleške letalske sile sestrelile eno italijansko letalo, neko drugo sovražno letalo pa je bilo najbrž razdejano.

London, 7. januarja. AA. Reuter. V pristojnih londonskih krogih izjavljajo, da so britanske motorizirane sile prišle do zunanjih obrambnih linij okrog Tobruka.

London, 7. januarja. AA. Reuter: Posebni dopisnik Reuterja pri glavnem štabu angleške vojske poroča: Pri prodiranju v kamnitno puščavo operirajo britanski oklopni avtomobili in lahki tanki že od prvih treh tednov v bližini Tobruka, ki naj po zavzetju Bardije, kakor kaže, postane prihodnji cilj. Obramba Tobruka se razteza na širše ozemlje kakor obramba Bardije, vendar obstoji vprašanje, ali je tobruška obramba tako krepka, kakor je bila bardijska, in ali je zadosti vojaštva za ta boj spričo dejstva, da ugotavlja snočnje uradno poročilo, da presega število bardijskih ujetnikov 30.000. Prej so mislili, da šteje bardijska garnizija samo 20.000 mož. Ker poročilo ne pravi, da bi bili Angleži že pretrgali zvezo med Tobrukom in zahodom, je verjetno, da bo maršal Graziani mogel pomnožiti obrambo Tobruka.

Letalski napad na Tripolis

Kairo, 7. januarja. Reuter. Uradno poročilo britanskega letalstva na Bližnjem Vzhodu

Moč lubezni

Z ozirom na papežev poziv ob novem letu, da naj bi kristjani vsega sveta združili svoje napore, da v tej strašni vojski pomagajo lajšati gorje po nedolžnem prizadetih, piše »Osservatore«:

»Nasprotniki krščanske vere in nazora so proglasili, da je ljubezen »preživelja čednosti«, ki ne spada več v naš čas in ponižuje človeka. Ljubezen — so pisali — je ostanek prejšnjih dob, v katerih so smatrali, da so socialne razlike potrebne in v katerih so ljudi tudi navrstveno motrili različno, kakor da so eni več vredni, drugi pa manj. Nova socialna družba, v kateri je zavladalo načelo enakosti bratstva ljudi, ne potrebuje tako imenovane krščanske ljubezni, ker je vse urejeno po pravici. — Kakor nalašč je završal sedaj po svetu vojni vihar, kakršnega še ni bilo, v katerem sta ljubezen in usmiljenje postala še neprimerno bolj potrebna, kakor v prejšnjih časih, tako da je govorenje o preživeli ljubezni neskončno abotno. Ljubezen je edina socialna čednost, ki jo morejo izkazovati vsi v vseh okoliščinah in neglede na katero koli dobo in razmere, ker so prazne sanje, ako kdo misli, da bi bilo mogoče ustvariti popoln družabni red, ki ne bi puščal prostora ljubezni. Ljubezen je tudi edina čednost, ki lahko združi vse ljudi v skupnem podvigu, v katerem izginejo vse razlike med plemen, stanovi in položaji ter se zbudi v vseh ljudeh dobre volje to, kar je v njih najbolj človeškega in plemenitega. Ljubezen edina more resnično premestiti vse spore, ki so privedli do sovraštva in odtujenja. Zakaj pravica je hladna, ljubezen pa vroča in oživljajoča. V tem duhu je treba razumeti poziv papeža Pija XII. na dela ljubezni in usmiljenja, ki naj lajšajo gorje vojnih žrtev. Tak podvig bo gotovo tudi kot ogromna moralna sila od svoje strani veliko pripomogel k počasnemu pomirjenju sveta.

Angleški plen

London, 7. jan. b. Angleško ministrstvo za vojsko je izdalo danes neke podrobnosti bitke pri Bardii. Angleška pehota je sedaj zaposlena s čiščenjem terena. Pri tej priliki so našli 100 topov, 500 motornih vozil, 70.000 ujetnikov od 9. decembra, ko se je ofenziva pri Sidi el Baraniju pričela, do danes. Tri italijanske regularne divizije: 62., 63. in 64., prva in druga divizija črnih srajc, prva in druga libijska divizija. Malettijska mehanizirana divizija, kakor tudi 10.000 mož rezervnih čet, so delno ujete, a delno razpršene in uničene.

Kairo, 7. jan. b. Egiptski vojaški krogi ugotavljajo, da je sir Arthibald Wawell vojak, ki ljubi presenečenja in to ne samo za osebno uporabo, temveč tudi presenečenja za sovražnika. Dosedaj mu je ta taktika prinesla velike uspehe. Wawell je podzvel ofenzivo pri Sidi el Baraniju v trenutku, ko tega nikdo ni pričakoval, in posrečilo se mu je svoje mehanizirane enote v pustini tako razmestiti, da jih ogledniška letala Italijanov niso zapazila. Drugo presenečenje je bilo v tem, da je izvedel naskok na Bardio z jugozapadne strani, od koder ga italijani komandanti po vseh zakonih vojne taktike niso mogli pričakovati, in tretje presenečenje je, da se Wawell ni zaustavil pri Bardii, temveč je po zgledu Nemcev s svojimi lahкими tanki odšel naprej proti Tobruku, da ne bi Italijanom dal priložnosti za odhiti. Ne ve se še, če ni Bardia afriški Sedan, toda dejstvo je, da se prednji oddelki angleških čet nahajajo že v predelu Tobruka in da so se skupaj z angleškim ladjevjem pojavili s kopne, morske in zračne strani nad Tobrukom.

V noči s 3. na 5. januar so britanski bombniki sroito napadli Tripolis. Vrgli so več ton bomb na razne objekte, med drugim na električno ceptralno, na carinarne, na pet ladij, delnic in na ladje, zasidrane v pristanišču. V elektrarni so nastali hudi požari, prav tako tudi med carinarnskimi poslojaji; tri požari so se mogli videti 50 km daleč ves čas napada. Na bencinskih skladiščih so eksplodirale zažigalne in eksplozivne bombe. Druge bombe so priletele na trgovinske ladje in na druge ladje, zasidrane v luki. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Madžarski tisk o junaškem odporu Italijanski čet v Bardii

Budimpešta, 7. jan. Madžarski tisk poudarja junaški odpor Italijanov pri Bardii in dodaja, da

Seja italijanske vlade

Vlada je z vzklikom sporočila pozdrav vsem vojnim edinicam

Rim, 7. januarja. AA. Stefani. Ministrski svet je z vzklikom sprejel na znanje, da se pošlje poveljnikom in četam kopne vojske, mornarice in letalstva, ter fasisistični milici, ki se herojsko borijo na več bojiščih proti silam britanskega imperija, pozdrav. V zvezi z navjimi grožnjami, manevri ter brezmiselnimi pretentami sovražnikov propagande, se v pozdravu še enkrat svetlo potrjuje neomahljiva italijanska zvestoba do zveze osi in dvojnega pakta in njena ni manj neomahljiva odločitve, da nadaljuje borbo do zmage, ki bo priborila Italiji njeno pravo mesto v Evropi in da se osvobodi svet od jarma plutokratske Velike Britanije.

Ministrski svet izraža svoje popolno prepričanje, da bodo najširše italijanske množice, proletarske in fasisistične, v vsaki priliki nad dogodki.

Letalsko vojskovanje med Anglijo in Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 7. januarja DNB: Včeraj so nemška borbena letala izvedla več napadov na važne prometne železniške proge in križišča med Londonom in industrijskim središčem Midlanda. Neko nemško letalo je presenetilo skupino osemih tovornih vlakov, stoječih drug poleg drugega in za drugim v bližini neke železniške postaje severno od Londona. Letalo je izvedlo energičen stromoglavski napad in vrglo iz nizke višine več bomb, ki so vse zadele cilj. Razen tega je letalo uspešno obstreljevalo s strojnimi kamni lokomotive. Več lokomotiv in tovornih vagonov je razdejanih, delno se jih je pa prevrnilo, a železniška proga je uničena. Neko drugo letalo je prav tako iz zelo nizke višine obsulo s bombami neko železniško postajo, razdejalo več tovornih vagonov in železniško progo in hudo poškodovalo več potetajnih poslojaj. Ogenj je nastal na treh mestih. Neko drugo železniško progo v bližini Colchestra smo uspešno bombardirali z več bombami.

Berlin, 7. jan. DNB: Neko nemško borbena letalo je včeraj uspešno napadlo iz nizke višine s bombami in strojnimi kamni neko važno kemijsko tovarno severno od Londona. Letalo je s štirimi direktnimi zadetki tovarno zažgelo. Po eksploziji bomb so se iznad tovarniških poslojaj dvignili ognjeni zublji in gosti oblaki dima.

Berlin, 7. jan. DNB: Včeraj popoldne je neko nemško borbena letalo napadlo s eksplozivnimi bombami neko letališče pri Wolverhamptonu. Ena serija bomb je zadela deset letal, razpoštavljenih drug poleg drugega. Druga serija štirih bomb pa je priletela na letalski hangar in ga zvečine razdejala.

Berlin, 7. jan. DNB: Med izvidniškimi poletji in kljub slabemu vremenu so bili napadeni važni vojaški cilji v južni in srednji Angliji. Na nekem letališču je bilo vrženih nekaj bomb na bombnike, ki so počivali na tleh in bombe so jih močno poškodovale. Borbena letala so napadla z majhnih višin železniške naprave in točno zadela neko kemijsko tovarno. Posamezna letala so napadla London. Ob tej priliki je bilo sestreljenih tudi sedem zapornih balonov, ki

ta dogodek ne more imeti končnega vpliva na izid vojne. Lis »Ujszage« piše, da so junaški vojak Mussolinija celih 20 dni nudili hraber odpor na vročem pesku Zahodne puščave. Bardia se je vdala sili, iz njenih razvalin pa je zasijala italijanska hrabrost. Vojaški urednik »Pester Lloyd« general Sibun ugotavlja, da so Italijani celih 20 dni ovirali napredovanje Angležev kljub velikim naporom Angležev in so omogočili maršalu Grazianiju, da je Angležem pripravil tople sprejem.

Švedsko mnenje o padcu Bardie

Stockholm, 7. januarja. t. Ass. Press: Švedski dnevnik »Stockholms Tidningen« objavlja svoj komentar o padcu Bardije, ki pravi, da je maršal Graziani v tej bitki izgubil nad polovico za vojskovanje v puščavah izurjenih mož. Nad polovico čet, ki so bile izbrane za obrambo Cirenajke, je izgubljenih.

Angleška ofenziva bo po mnenju tega lista v veliki premoči, ker ima Anglija sedaj dovolj dovozne poti za prevoz vseh potrebščin.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 7. januarja. AA. Stefani: Uradno poročilo št. 214 vrhovnega poveljstva italijanskih oboroženih sil pravi:

Prednočnim so padli zadnji obrambni položaji, ki so se držali Bardio. Naše čete so 25 dni pisale divne strani hrabrosti in prizadejale sovražniku zelo težke izgube. Tudi naše izgube v materialu in moštvu (mrtvi, ranjeni, izginuli) so bile hude.

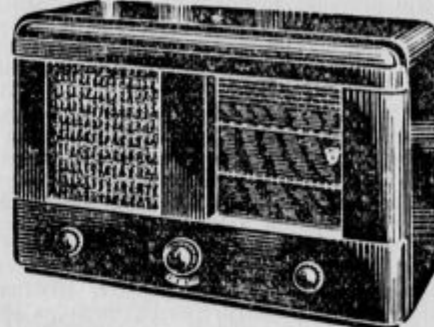
Naša pomorska protiletalska obramba je sestrelila dve sovražnikovi letali med letalskim napadom na Tobruk.

Na grškem bojišču se nam je z uspešnim podvigom posrečilo osvojiti važne položaje. Avtomatično orožje in strelivo, ki ga je bil sovražnik pustil, vse to je padlo v naše roke. V uspešnih borbah patrol smo ujeli nekaj sovražnikovih vojakov. Sovražna letala so napadla neko naše oporišče. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo eno letalo tipa Blenheim. Ena lovška skupina se je med poletom spustila v bitko s sovražnimi letali ter sestrelila tri. Neka druga skupina je kljub slabim vremenskim prilikam bombardirala neki važni sovražnikov cilj. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča.

V Vzhodni Afriki v pokrajini Tesenia na sudanski meji so bili potisnjeni nazaj sovražnikovi mehanizirani oddelki po našem topništvu. Na ostalih delih bojišča so bile patrole in topništvo delavno.

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa. Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

RADIO 4 x 0,2. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Galmatinova ulica 13
ANTON BREMEČ, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta št. 11

dila, da ugotovi, ali ni morda zaradi slabih atmosferskih prilik prišlo do prekrstitve letaleškega nevtralnega prostora. V zvezi s tem je bila uvedena preiskava, ki še ni končana. Toda že sedaj je jasno, da je metanje bomb na Dublin v noči od 2. na 3. januar popolnoma izključeno. Nasprotno temu se sumi, da gre za neko angleško namerno izzivanje.

Angleška poročila

London, 7. januarja. AA. Reuter: Uradno se poroča, da je bilo o priliki napada sovražnih letal dvakrat zadeto poslopje londonske radijske postaje Broadcasting House, ki je osrednja postaja za radijske oddaje. Poslopje je hudo poškodovano in pri tej priliki je prišlo ob življenje tudi nekaj oseb, ki so vršile svojo dolžnost.

London, 7. januarja. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: V teku včerajšnjega dne so letala tipa Blenheim v službi obalske obrambe napadla tri sovražnikove trgovske ladje pred norveško obalo in lažje poškodovale eno ladjo. Poleg tega so bombniki tipa Blenheim napadli sovražnikove ladje za prevoz petroleja pred holandsko obalo. Neko naše letalo je zadelo sovražnikovo ladjo na sprednji del. Ladja je imela okoli 5000 ton.

London, 7. januarja. AA. Reuter. V svojem tedenskem poročilu pravi britanska admiraliteta, da so pomorske izgube trgovskega brodogradstva v tednu, ki se je končal 30. decembra bile mnogo manjše, kakor pa v prejšnjih tednih. Izgubljene so bile vsega tri britanske ladje v skupni tonazi 18.208 ton in štiri zavezniške ladje v skupni tonazi 19.348 ton. Skupne izgube ta teden znašajo torej 7 ladij v skupni tonazi 37.556 ton.

Newyork, 7. jan. t. Ass. Press: Dopisnik Associated Pressa se je pred nekaj dnevi vrnil iz Anglije in je napisal za ameriške liste poročilo, v katerem pravi, da so nemška letala dosedaj razdejala največ pet odstotkov angleške vojne in oboroževalne industrije. London, Coventry in Southampton so mesta, ki so jih bombe s sovražnih letal dosedaj najbolj razdejale. Škoda in izgube v teh mestih so zelo velike. Če hočejo popraviti vso škodo, bodo dela trajala tri do pet let. Nekateri mestne četrti v Bristolu in Birminghamu so bolj poškodovane, ko pa v Coventryju in v Londonu.

Siam in angleški nastop proti Japonski

Tokio, 7. januarja. DNB. »Tokio Ašahi Simbun« poroča iz Bangkoka, da je imel britanski poslanik v Siamu Crossy po vrnitvi iz Singapura daljši razgovor z namestnikom siamskega zunanjega ministra. Crossy je po poročilu navedenega lista izjavil namestniku siamskega zunanjega ministra, da so vsa ozemlja, ki so pod angleško suverenostjo v južnem Pacifiku, vstevši Singapur, odločena preprečiti sleherno prodiranje Japonske proti jugu. Vse vojaške priprave na tem področju so že končane. Crossy je predlagal namestniku siamskega zunanjega ministra, naj se Siam odloči politiki prijateljstva z Japonsko in začne sodelovati z Anglijo. Gospodarski odnosi med Siamom in Japonsko naj bi se po Crossyjevem predlogu razvijali samo v takšnem okviru, da Anglija ne bo imela od tega škode, to se pravi, da Siam ne bi smel z Japonsko skleniti nikakršnih gospodarskih dogovorov, ki bi bili naperjeni proti Angliji. Če bi pa angleški interesi kljub temu trpeli, je rekel Crossy, bo Anglija izdala primerne protukrepe.

Japonski list komentira ta nastop angleškega poslanika v Siamu in pravi, da si Anglija prizadeva, da pridobi Siam na svojo stran proti Japonski. Tako na primer je angleški poslanik v Bangkoku razširil neresnično vest, da pošila Japonska vojni material francoski Indokini. S tem hoče angleški diplomat ustvariti v Siamu razpoloženje proti Japoncem.

Tokio, 7. januarja. DNB. »Tokio Niči Niči« poroča iz Bangkoka, da vsaj še lep čas ni možnosti ublažitve napetosti med Siamom in francosko Indokino, nasprotno, odnosi med obema deželama postajajo čedalje resnejši. Siamski generalni konzul se je že vrnil domov, a tudi član generalnega konzulata so se odpeljali iz Saigona v Bangkok. Tako, pravi list, je diplomatsko razmerje med obema državama zašlo v nevzdržen položaj.

Kdo je napadel Irsko?

Berlin, 7. jan. AA. DNB: Inozemski listi so pričašali v zadnjih dneh vest, da so v noči od 1. na 2. januar in od 2. na 3. januar bile vržene bombe na Irsko, a vest pravi, da je ugotovljeno, da so bile vržene bombe nemškega izvora. Britanska lažna agitacija je zdaj na delu in trdi, da je bilo to nemško načrtno izzivanje Irske. To pa učinkuje preveč klavarno, ko se ve, da so britanske letalske sile same načrtno prekrševale druge zračne prostore, kakor nad Marseillem, Zenevo, Curihom, Baselom in drugimi mesti. Nemška vlada se je vedno vedno tru-

Gospodarstvo

Racioniranje

Meseca septembra lani smo objavili vrsto član-
kov, v katerih smo pojasnili vzroke, ki so dovedli
do zvišanja cen na naših blagovnih tržiščih, kar
je obremenilo z drugimi faktorji povzročilo zmedo in
zastoj, katerega smo začeli vsi čutili. V zaključku
smo napisali, da je racioniranje potrebno, ne za-
povedno, dokler razpolagamo samo z omejenimi koli-
činami nekaterih predmetov. Od tedaj so že mi-
nili 4 meseci in večkrat je bila že dana prilika
ponovno poudariti to stališče.

Merodajni faktorji so se začeli zavedati tudi
važnosti tega vprašanja in tako smo dne 9. no-
vembra dobili uredbno o nadrobni prodaji, ki omo-
goča uvedbo racioniranja v delnem obsegu, ne za
vso državo. Glavni namen uredbe je bil, da se
prepreči preveliki nakupi posameznikov nad nji-
hovo normalno tekočo potrebo. Smatralo se je
namreč takrat, da imamo še skoro vsega dovolj
in da je treba samo nekoliko omejiti potrebo, v
kolikor bi segala preko normalnih razmer. Toda
danes so razmere take, da je potrebna nekaterih
predmetov znatno narasla, dočim proizvodnja ni
dala toliko, da bi se pokrila povečana potreba
in je zato danes naloga obsežnejša kot samo ome-
jitev potrebe na normalne razmere. Potrebno je
računati z obstoječimi zalogi in jih primerno
razdeliti na vse faktorje konzuma, v kolikor se
ta pač da, ker so nekateri faktorji konzuma izven
dosega navadnega gospodarske politike. Uredba
o omejitvi prodaj je prišla prepozno, imela pa je
še to slabo stran, da je problem zagrabila indirektno
in da zaradi tega ni uspela, napravila namreč ni
onega reda na blagovnih tržiščih, ki si ga vsi
želimo.

Z drugimi besedami, potrebna ni samo ome-
jitev konzuma na normalno višino, še več potreb-
no je zmanjšanje konzuma v korist raznih dru-
gih faktorjev konzuma, ki leže izven našega ob-
močja. Toda tak ukrep se ne da doseči samo z
zvišanjem cen, ker je najbolj nesocialen in ima
lahko take socialne posledice, da se bomo držali
za glavo, ko jih bomo doznali v vseh podrobnos-
tih. Tak ukrep se da izvesti le s socialno pravi-
čnostjo in gospodarsko upravičenostjo.

Doslej še nismo šli po tej poti, toda vse ka-
že, da bomo morali prej ali slej iti in da se je
seveda treba na vse to tudi pripraviti. Naša gos-
podarska politika mora postati dalekovidna, mora
biti v resnici politika, ki gleda v naprej, ne pa
da se samo borimo s težavami in sedanostjo in
se bomo proti njim s paliativnimi sredstvi, ki
ne zagrabijo zla pri korenini. Gre tudi za prido-
bitev na času. Ne smemo čakati, da pridejo pro-
blemi v vsej ostrini pred nas in potem šele g-
ledati, kaj se da rešiti. Delati je treba hitro!

Kaže, da smo prišli sedaj nov korak naprej.
Isti so začeli obirno pisati o bližnji uvedbi kart
za moko in kruh. Tudi na merodajnih mestih so
uvideli, da je treba začeti s tem.

Tako je naša banovina stopila na dan z novo
razdelitvijo krušne moke. Dodelitev je sedaj indi-
rektna in prepuščena pod zakonitimi sankcijami
trgovini. Količina je natančno določena po ka-
tegoriji potrošnikov. Nekaj sličnega je predlagala
kruha: fizični delavci in kmetje, posebna kate-
gorija ljudi za prejem določenih količin moke, oz.
kruha: fizični delavci in kmetje, posebna kate-
gorija obrtnikov in posebna kategorija vseh ostalih,
ki fizično ne delajo. Toda v merodajnih krogih je
menda prodrli drug sistem, za katerega posnema-
mo informacije iz »Hrvatskega dnevnika«. Koli-
čina kruha bi bila določena po kategorijah zaslužka:
prva kategorija bi bila ona z mesečnim zaslužkom
do 1500 din, druga od 1500—3000 din, tretja pa

nad 3000 din. Ta razdelitev izhaja iz predpostav-
ke, da ljudje z najmanjšim dohodkom trošijo naj-
več za kruh in da jim je zato treba dati največje
količine.

Mnenja smo, da slednja razdelitev ni pravil-
na. Kruha približno pojemo vsi enako in ni to-
liko odvisna količina kruha od dohodkov kot od
dela, ki ga vršimo. Kruh je hrana, ki nam dova-
ja potrošeno energijo in zato mora dobiti največ
kruha oni, ki ga rabi tudi največ za obnovo svoje
delovne sile. Pri tem je vseeno, ali zasluži samo
1500 ali 3000 din. Slednji si bo sicer lahko po-
magal tudi z drugimi živili, toda njegova najvaž-
nejša hrana bo vendar ostal kruh. Tudi moramo
pri racioniranju vpoštovati te zdravstvene momen-
te in ne smemo napraviti racioniranja po nekih
kategorijah, ki nimajo prave zveze z dejansko po-
trebo. Kategorije, ki so predlagane z ozirom
na višino plače, so odmerjene bolj po vidiku, pred
katerim je mogoče šlo gospodarsko znanje, da oni,
ki ima več dohodkov, poje manj kruha. Toda ta
vidik ni pravilen, gre za obnovo delovne moči.
Poleg tega pa bo tudi težavno napraviti prave
meje, ker se denarne enote po vrednosti zelo hi-
tro izpreminjajo in je sploh težko po mejah do-
hodkov določiti kategorije potrošnikov. Pisec teh
vrstic ima skušnjo v majhnem obsegu, ko je šlo
za določanje majhnega prispevka pri omejenem šte-
vilu članov po dohodkih. Nikoli nismo mogli do-
znati pravih dohodkov, čeprav so bili vsi člani
organizacije osebno znani, pa tudi njih prejemki.
Kako bo šlo šele pri ogromni masi potrošnikov in
pa s takim upravnim aparatom kot ga imamo dan-
es. Zato ne bo preostajalo nič drugega kot iti
prej ali slej na sistem količin po vrsti dela, ki ga
kdo opravlja v ljudski skupnosti. Po zunanjih dru-
gih znakih sklepati se bo izkazalo za napačno.
Sicer pa imamo skušnjo tudi v drugih državah
okoli nas, ki so to vprašanje uredile gotovo po
najbolj vestnem in dolgotrajnem študiju, pa ni ni-
komur prišlo na misel delati take kategorije. Ne
razumemo, zakaj bi bilo pri nas potrebno pre-
skušati še nekaj novega, ker se najbrže ne, bo
obneslo, ko imamo že toliko slabih skušenj z na-
šimi skušnjami.

Sistem kart zahteva dvoje: prvič poznavanje
številca in vrst konzumentov, drugič pa pametno
razdelitev na potrošnike, ne da bi pri tem trpela
njih delovna sposobnost in zdravje. Za prvo je
potrebno imeti čimprej dobro statistiko prebival-
stva. Tu se nam brdiko maščuje, da nismo s kon-
cem leta 1940 izvedli ljudskega štetja, ki bi nam
dalo pravo sliko, kajti danes podatkov iz leta 1931
ne moremo smatrati za podlago. Sedaj bodo me-
sta začela prvo, sledila pa bo dežela in seveda bo
treba za to žrtvovati denar in delo, kar bi lahko
opravila država, če bi se zavedala pomena dobre
statistične službe. Za drugo je potrebno, da imo-
mo dobro statistiko zaloga, t. j. vseh razpoložljivih
količin. Tudi v tem ozirom smo šele na pol poti,
če smo sploh že na dobri poti. Tudi tu opažamo
pomanjkanje dobre statistične službe, za katero
dajo druge države ogromne vsote denarja. Pri nas
pa se dela mnogo na statistiki, toda ne na pravem
polju, delamo samo statistiko v našem birokrat-
skem aparatu in seveda se njena vrednost ravna
po vrednosti tistih, ki statistiko zbira in vodijo.
Vedeli smo, da je racioniranje potrebno, toda
istočasno je za uvedbo racioniranja potrebno mu-
go pozitivnega dela in z indirektnimi ukrepi ne
bomo dosegli tistega, kar si želimo vsi: v seda-
njih težavnih časih socialne pravičnosti. Le pozit-
ivno podrobno, znanstveno utemeljeno delo nam
bo dalo pravo podlago za bodoče vodstvo gos-
podarske politike. Ekonomist.

Delniške družbe v naši državi

V lanskem letu je bilo v vsej državi osno-
vanih 84 novih delniških družb z glavnicjo 212
milij. din (1939 61 družb z glavnicjo 133,0 milij.
din). Povišalo je glavnicjo 53 družb za 340,7 (leta
1939 34 družb za 111,9) milij. din. Prirastek glav-
nice je znašal torej lani 552,7 milij. din, 1939
256,9, 1938 378,7, 1937 pa 292,2 milij. din.

Povišanje glavnice je znašalo največ v na-
slednjih strokah: strojna industrija 272,6 milij.
din, brodarstva podjetja 100,7, sladkorne tovarne
44,0, raziskovanje nafte 43,0, rudarstvo 33,7, ladje-
delnic 25,0, industrija in trgovina z lesom 17,3,
električne in plinske centrale 14,6, predelava pa-
pirja 14,0, kemična industrija 11,1 milij. din itd.
V trgovini znaša povišanje delniške glavnice
172,1 milij. din.

Od novo osnovanih družb odpade na Belgrad
54, t. j. dve tretjini, na Zagreb in področje bano-
vine Hrvatske 11 novih družb, na ostalo državo
15 družb. Delniška glavnicja novooosnovanih družb
znaša v Belgradu 152,2, v Zagrebu in banovini
Hrvatski 20,3 in v ostali državi 39,3 milij. din.

Smatramo, da bi morala statistika vpoštovati
tudi dejstvo, da dejansko mnogo družb ni bilo
osnovanih popolnoma na novo, ampak so nastale
te družbe s pretvoritvijo iz drugih podjetniških
oblik.

Zmanjšanje glavnic je v lanskem letu zabe-
ležilo 16 družb od 119,3 na 63,9 milij. din, torej
za 56,0 milij. din. Največ zmanjšanje odpade na
banke v zvezi z likvidacijo kmetijskih dolgov.

Če vpoštevamo, da je znašala delniška glav-
nica vseh naših delniških družb na koncu leta
1937 7.441,0 milij. din, je znašal čisti prirastek
delniške glavnicje v letu 1937 3,92, 1938 5,08, 1939
3,45 in lani 7,42%.

Izvoz lesa v Švico

Po okrožnici ravnateljstva za zunanjo trgovino
se bodo v bodoče smeli izvažati v Švico žagarski
odpadki in mehaki les v kolobarjih ter lesno oglje
le v predpisani kakovosti in določenih cenah, ki
znajajo: žagarski odpadki igličastega drevja, zdra-
vo blago, kakor pada od žage, zvezano v snope
1 m dolžine, pri čemer se v snopu tolerirajo tudi
komadi v dolžini pod 1 m. 525—507 frankov (prva
številka pomeni minimalno, druga maksimalno ce-
no), mehaki les za kurjavo v kolobarjih 550—600,
bukovo oglje enkrat vilano brez zemlje, suho do-
bro žgano 1700—1800, mešano oglje 1600—1800, bu-
kovo retortno oglje 1700—2000, lesno oglje v pra-
hu 1900 za 10 ton franko vagon pariteta Buchs. Pri
izvozu žagarskih odpadkov pobira ravnateljstvo
prispevek za izravnanje dobička v znesku 500 din
za vagon 10 ton Izvoz mehkega lesa za kurjavo
v kolobarjih pod 15 cm dolžine je tega prispevka
prosti. Sicer veljajo za izvoz v Švico predpisi na-
redbe o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov in
gozdnih proizvodov sploh.

valja rojstev tako pada. Nove uredbe gredo
celo tako daleč, da bo vsak dedič, pa nabi bo
edinec, sorodnik ali ne sorodnik, užival ta
popust pri dednem davku, če je sam rodbinski
oče, in sicer: triletni popust, če je oče treh
trok, popolno oprostitve davka, če je oče štirih,
in do 50.000 frankov na vsakega otroka, vstevši
od drugega dalje.

Novi plačilni sporazum z Grčijo. S 1. januar-
jem 1941 je ukinjen v plačilnem prometu z Gr-
čijo sporazum o plačilih v kliringu in je namesto
tega uvedeno plačevanje v svobodnih devizah.
Saldo naših terjatev v Grčiji znaša okoli 22 milij.
drahem. Ta saldo bo likvidiran na ta način, da
bodo uvozniki lahko okoristili se z grškimi boni
po 100% za plačilo kupljenega blaga in bo to šlo
toliko časa, dokler ne bo stari klirinski saldo li-
kvidiran.

Podatki o neopravičenih valutnih potrdilih za
ministrstvo financ. Devizno ravnateljstvo Narodne
banke je izdalo okrožnico št. 122, iz katere je raz-
vidno, da morajo pooblaščen denarni zavodi (za
izdajanje valutnih potrdil) najkasneje do 10. ja-
nuarja dostaviti bančnemu in valutnemu oddelku
ministrstva financ te podatke: 1. seznam tvrdk,
ki imajo neopravičena valutna potrdila prejšnjih
datumov z rokom opravičila do 30. junija 1940 in
2. seznam tvrdk, ki imajo neopravičena valutna
potrdila z rokom opravičila do 31. decembra 1940.
Potrdila se morajo sortirati v seznamih po tvrd-
kah, ne po številki ali po poteku roka opravičila.
Nadalje morajo denarni zavodi sestaviti in dopol-
niti seznam vseh neopravičenih uvoznških ob-
veznosti brez oziroma na kdaj jim je rok potekel,
pa so ostale neopravičene do konca leta 1940 za-
ključno. Denarni zavodi so bili ponovno opozor-
jeni, da morajo takoj poročati ministrstvu financ
o onih tvrdkah, ki po poteku roka opravičila ne
opravičijo svojih potrdil ali v prvotnem roku ali
v roku, podaljšanim s posebnim odlokom. Ni pa
potrebno predlagati specialna poročila o onih po-
trdilih, ki so opravičena v podaljšnem roku, am-
pak morajo ta poročila pošiljati v mesečnih se-
znamih.

Standardizacija in enotne cene tekstilnega
blaga. Svoječasno je že bilo javljeno, da se dela
na standardizaciji in omejitvi proizvodnje tekstil-
nega blaga na najpotrebnejše predmete. Nadalje
pravijo nove informacije, da se dela tudi na iz-
enačenju cen tekstilnega blaga v vsej državi. Po-
trebna predela so v eni in drugi smeri že do-
vršena in je treba v najkrajšem času pripravi
standardne tipe tekstilnega blaga po standardnih
cenah, ki bodo v vsej državi enake.

Podražitev radijskih aparatov je nastala za-
radi zvišanja davkov. Navadni davek na poslovni
promet je zvišan do 20 na 40%, luksuzni davek
na radijske aparate pa je zvišan od 24 na 40%,
kar pomeni v celoti 80% obremenitev trgovine z
radijskimi aparati. Ta trgovina pa je v težkem
položaju tudi zaradi tega, ker mora vlagati dve
tretjini svojega kapitala na račun carine. Radijski
aparat zavzema tako važno mesto v kulturnem
življenju in je povrh tega še zelo važno sredstvo
poročevalske službe, ki se ga za najvažnejša ob-
vestila poslužujejo tudi oblasti, da ne bi smeli
biti uvrščeni v najvišji razred luksuznega davka.
Zaradi njegove važnosti pa bi bilo potrebno tudi
znižanje ostalih davkov pri trgovini z radijskimi
aparati.

Osrednji odsek trgovcev s surovimi kožami
se je vneto posvetil organizaciji prometa s koža-
mi v vsej Sloveniji. Maticio te važne trgovske or-
ganizacije predstavlja sekcija trgovcev s surovimi
kožami v Ljubljani. Ne samo zaradi tega, ker od-
pade 65% vsega uvoza surovih kož v Slovenijo,
temveč tudi v interesu vsega življa je ureditev
prometa s surovimi kožami od dneva do dneva
bolj važna. Ko so bile cene surovih kož maksimi-
rane, so jeli nekateri mesarji kože prodajati pod
roko in vedno bolj se razvija ilegalna trgovina,
ki dela veliko škodo ne samo prometu s surovi-
nami, temveč tudi pri izdelkih, v prvi vrsti seve-
da pri izdelavi obutve. Kakor v mestnih klavni-
cah, tako bi se morala v vseh občinah izvajati
najstrožja kontrola klanja, da bi dobili čimbolj
zanesljivo evidenco surovih kož. Da bi svoje delo
poglobil, bo Osrednji odsek trgovcev s surovimi
kožami od časa do časa prijel v Ljubljani pri
Združenju trgovcev informativne sešestanje za svo-
je člane.

Jugoslovanska banka d. d., Zagreb, izplačuje
vse vloge. Ravnateljstvo Jugoslovanske banke d.
d. je sklenilo, da vse vloge na »starih računih«,
tako na vložnih knjižicah kakor tudi na tekočih
računih, stavi upnikom na razpolago. Sprito tega
se torej vloge lahko takoj dvignejo na blagajnah
centrale v Zagrebu in podružnic v Belgradu, Cri-
kvenici, Karlovcu, Novem Sadu, Osijeku in Suša-
ku. — Vse one vloge, ki ne bodo dvignjene, bodo
obrestovane nemesto po dosedajni obrestni meri
od 2%. po redni obrestni meri veljavni za vloge,
ki so takoj izplačljive. Za vloge, katere bi stran-
ke vezale na odpovedni rok, se lahko sporazumno
določi višja obrestna mera.

Dobave: Dravska delavnica v Ljubljani spre-
jema do 10. januarja ponudbe za dobavo raznega
platna, sukance, gumbov, voska, mila i. dr. —
Ravnateljstvo drž. rudnika Velenje sprejema do
13. januarja ponudbe za dobavo raznih delov za
lovilne naprave, raznih osi, dimnih cev, zobatih
koles, raznega jekla, linoaleja, pocinkane ploče-
vine; do 20. januarja pisalnih strojev, zvrčljivih
vozilov ter železnih pocinkane pločevine. — Ra-
vnateljstvo črč. železnice, obči oddelek, sprejema do
14. januarja ponudbe za dobavo žepnega agre-
gata za vodno postajo Ormož in Tržič.

Borze

Dne 7. jan. 1941.
Denar
Ameriški dolar 55.—
Nemška marka 14.70—14.90
Devizni promet na zagrebški borzi je znašal
5.934.394 din.

Ljubljana — uradni tečaj:
London, 1 funt 174.57—177.77
Newyork, 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva, 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:
Berlin, 100 mark 1773.00—1792.00
Solum, 100 drahem —40.00 bl

Ljubljana — svobodno tržišče:
London, 1 funt 215.90—219.10
Newyork, 100 dolarjev 5153.00—5520.00
Zeneva, 100 frankov 1271.10—1281.10

Curib, Belgrad 10, Pariz 82.59, London 1610,
Newyork 431, Bruselj 69 (nom.) Milan 21.75, Ma-
drid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.52 (reg-
marke 52.50, trg. marke 34.50), Stockholm 102.75,
Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom.), Sofija
425, Lizbona 17.25, Budimpešta 85, Atene 3.50, Ca-

rigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Bue-
nos-Aires 101.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 465.50—467.50
v Zagrebu 566 blago

Ljubljana. Državni papirji: 7% investici-
jsko posojilo 100.50 denar, agrariji 56 denar, voj-
na škoda proptna 465.50—467.50, begluske obvez-
nice 82—84.50, dalm. agrariji 80—81, 8% Blerovo
posojilo 106 denar, 7% Blerovo posojilo 97—99,
7% posojilo Drž. hip. banke 102.50 den., 7% stab.
posojilo 96 den. — Delnice: Narodna banka
7.000—7.100, Trboveljska 355—365, Kranjska indu-
strijska družba 142 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% investici-
jsko posojilo 100—100.50 (100), agrariji 56 denar,
vojna škoda proptna 466 blago, begluske obvez-
nice 80 denar, dalm. agrariji 75 den., 6% šumske
obveznice 75—79, 4% sev. agrariji 56 blago, 8%
Blerovo posojilo 106—107, 7% Blerovo posojilo 97
denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 103 den., 7%
stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna
banka 7.050 denar, Priv. agrarna banka 198 den.,
Trboveljska 360—365 (365, 365).

Cene živini in kmetijskim pridelkom

v okraju Maribor (mesto) dne 3. januarja 1941.
Vol 1 vrste 9 din, 2. vrste 8,75, 3. vrste 7,75; te-
lice 1. vrste 9 din, 2. vrste 8, 3. vrste 7; krave
1. vrste 8,25 din, 2. vrste 7,35, 3. vrste 5,50; teleta
1. vrste 12 din, 2. vrste 9; prašiči špahari 14,25,
pršutarji 17,50 za kilogram žive teže. — Goveje
meso 1. vrste, prednji del 14 din, zadnji del 18 din;
goveje meso 2. vrste, prednji del 13 din, zadnji del
16 din; svinjina 19 din, slanina 24 din, svinjska
mast 29 din; čisti med 33 din; goveje surove kože
23 din, telečje 26 din, svinjske 14 din za kilogram.
— Pšenica 4,25 din, rž 4, oves 4,10, koruza 4,10,
fižol 6,75, krompir 1,60, seno 1,25, jabolka 1. vrste
14 din, 2. vrste 12, 3. vrste 10, pšenična moka 8,75,
koruzna moka 2,50, ajdova moka 8 din za kilogram.
— Trda drva 175 din za kub. meter, jajca 1,75 din
za komad, mleko 3 din za liter, surovo maslo 48
dinarjev za kilogram. — Navadno mešano vino v
vinočutih in gostilnah 14 din za liter, finešje sor-
tirano vino v vinočutih in gostilnah 20 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Litiji dne
4. januarja 1941: Vol 1 vrste din 8,50, II. 8.—, III.
7,50, telice 1. vrste 8,50, II. 8.—, III. 7,50, krave
1. vrste din 7.—, II. 6,50, III. 6.—; teleta I. vrste
din 9,50, teleta II. 9.—; prašiči špahari 14.—, prašiči
pršutarji 10,50 za 1 kg žive teže. — Goveje
meso II. vrste prednji del 16.—, zadnji del 18.—;
goveje meso 20.—, slanina 24.—, svinjska
mast 28.—, goveje surove kože 22.—, tele-
čje surove kože 22.—, svinjske surove kože
din 14.— za kg. — Koruza 3,50, fižol 5—7,
krompir 1,50—2, lucerna 1,25, seno 0,90, slama
din 0,40; pšenična moka 5—9, koruzna moka 4,50,
ajdova moka 7— za 1 kg. — Trda drva 110 din
za 1 kub. meter, jajca 2 din 2 komad, mleko 3 din
za liter, surovo maslo 45—52 za kg. — Navadno
mešano vino pri vinočutnih 5—8 din za l.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljublan-
ski okoličnici dne 1. januarja 1941: Vol 1 vrste 9 din,
II. 8—8,50, III. 7—8, telice I. 8,25, II. 7,50, III.
6 din, krave I. 7—8, krave II. 7, III. 4 din, teleta
I. vrste 11, II. do 10; prašiči špahari 14 din, prašiči
pršutarji 10—11, za 1 kg žive teže. — Goveje meso
I. vrste prednji del 16, zadnji del 17, II. vrste
prednji del 12—13, zadnji del 15, III. vrste prednji
del 10, zadnji del 12 din, svinjina 21—23, slanina
24, svinjska mast 28.—, goveje surove kože 28—30,
telečje surove kože 26, svinjske surove kože
12—16 din za kg. — Pšenica 450—500 din, ječmen
450—500, drž 450, oves 400—450, koruza 450, fižol
500—700, krompir 150—175, seno 130, slama 60, ja-
bolka II. vrste 800, pšenična moka 550—900, koru-
za moka 500—700, ajdova moka 650—900 za 100
kilogramov. — Trda drva 75—160 din za kub. me-
ter, jajca 1,75—2 din za komad, mleko 3 din za liter,
surovo maslo 36—48 za kilogram.

V okraju Lutomer, dne 30. decembra 1940.
Bici I. vrste 9. II. vrste 7,50. III. vrste 6; telice
II vrste 6,50—9, III. vrste 5,50—6,50; krave II. vrste
5,50—7, III. vrste 4,50—5,50; teleta II. vrste
8—9; prašiči pršutarji do 15 din za 1 kg žive teže.
— Goveje meso I. vrste prednji del 14, zadnji del
16, III. vrste prednji del 12, zadnji del 14; svinjina
18; slanina 24; svinjska mast 25; goveje surove kože
25; telečje surove kože 25; svinjske surove kože 14
din za 1 kg. — Pšenica 330; ječmen 350; rž 360;
oves 320; koruza 200—250; fižol 400—600.

Korča je bila med svetovno vojsko samestojna republika

Malo mest je imelo tako burno zgodovino, ka-
kor Korča. Korča je bila več stoletij turška, bila
je grška, venizelistična, italijanska in nekaj časa
celo samostojna republika. V tem mestu, okro-
ženim z brdi, ležečem sredi skalnatih tesni, se-
stoječem se iz majhnih hiš z ravnimi strehami
v ozkih, umazanih ulicah, se je že odigralo nšte-
to pustolovskih in krvavih dogodivščin in tu je
bilo skovanih mnogo zvilih zahrbtnosti in krvavih
zarot. Korča je prometno in industrijsko središče,
pa tudi središče za špijonažo in tihotapstvo. 25.000
prebivalcev tega mesta se bavi po največ s svilno-
prejstvom, strojilstvo kož in tkanjem lepih pre-
prog. Tudi nekaj rud je v tem kraju.

Bilo je 1. 1916. Albanski komitaši, ki jih je
vodil Sadi Butka, so imeli svoj sedež v hribih
blizu Korče. General Sarrajl, poveljnik zavezniške
vojske, se je odločil, da bo zasedel Korčo. Mesto
je napadel bataljon indokitajskega polka. Nekaj
časa je trajala nekoliko čudna bitka med majhni-
mi, dobro oboroženimi ljudmi z rumenimi klobuki
in velikimi komitaši, ki so bili oboroženi le z re-
volverji in z drugim, zastarelim primitivnim oro-
žjem. Bitka ni dolgo trajala. Korča je padla. Ko-
mitaši so se umaknili v okoliške hribove, ki so
ga vsega obvladali. Zastopniki zavezniške armade
so se začeli pogajati z Butkom in Temistoklom
Germenijem, ki je bil drugi vodja komitašev.
Toda Butka, izvrsten vojak, pravi »kralj planin«,
mož z modrimi očmi in strašnimi brki se ni hotel
vdati. Tudi ga zavezniki niso mogli pridobiti za
svoje načrte. Temistoklej Bermeti je bil dostop-
nejši, toda zahteval je, naj proglasi Francija ne-
zavisnost Korče, če hoče imeti v mestu mir. Ge-
neral Sarrajl je pristal in kmalu je bila izobesena
sredi trga albanska zastava. Prebivalci so si iz-
volili poslance in vlado, v kateri je bilo sedem
muslimanov in sedem pravoslavnikov. Tedaj je ime-
la svobodna republika 100.000 prebivalcev: mesto
in okoličje. Korča je bila edina država v Evropi,
ki je imela uravnotežen proračun. Davki in dru-
gi dohodki so znašali vsak mesec 46.000 frankov
in od tega je šlo mesečno 30.000 frankov za
orožništvo. Bogati ameriški Albanci so poslali
nekaj milijonov za ustanovitve in graditve šol. Po
svetovni vojni je bila Korča jedro nove albanske
države.

Božično zborovanje Slomškove družbe

Letošnje običajno božično zborovanje je Slomškova družba prelozila na 4. januar zaradi daljših božičnih počitnic. Kakor običajno je bila ob 9 sveta maša v frančiškanski cerkvi, nato pa v frančiškanski dvorani zborovanje. Na programu so bila tri sodobna in važna predavanja. Profesor dr. Hanželič je govoril o potrebi mladinske organizacije; dr. Farkaš, salezijanec, o knjižnicah, ki jih izdajajo salezijanci, učitelj Peter Golobič pa o delu učitelja proti alkoholizmu.

Spominu dr. A. Korošca

V začetku zborovanja je predsednik *Strukelj* pred dnevnim redom v daljšem govoru spomnil zborovalce na prezgodnji odhod v večnost slovenskega voditelja, predsednika senata in prosvetnega ministra *dr. A. Korošca*. V vidni žalosti so stali zborovalci ob svojih sedežih in spremljali govornika, ki je v zgoščenih besedah prikazal moža, voditelja slovenskega naroda, ljubitelja mladine, šole in učiteljstva, velikega dobrotnika vseh, modrega državnika, krmnarja Jugoslavije... Pokazal je njegovo veliko vero v moč slovenskega naroda, ki mu je gotova, ako bo koreninil v veri in morali. Pokazal je tudi njegov pogled na skrb in delo za domovino, ki nam je vsem trajen vzor. — Res, dr. Korošca ni več, ostale pa so njegove ideje, ki naj žive med nami, njemu pa večna slava! Turobno so zadoneli po dvorani trikratni slava-klici, po tisti dvorani, ki je ob njegovi navzočnosti zaorala od nenehnih živjo-klicev, ko je bil zadnjič med nami.

Rudolfu Pečjaku v slovo

Spomnil pa se je tudi prerano in tako tragično umrlega tovariša odbornika in predsednika kulturnega odseka, ravnatelja meščanske šole *Rudolfa Pečjaka*. Zgubila je družina vzornega očeta, zgubila Slomškova družba mnogoletnega odbornika in delovnega sodelavca, zgubila domovina kulturnega delavca, šola premissijenega pedagoga. Že v času študija je propagiral krščanske in slovenske ideje. Izdal je »Pripravnika« in v njem stalno navduševal svoje tovariše za resnico božjo in materino besedo. Mnogo je delal tudi za mladino in je zanjo izpeval, kar mu je narekvalo duša in česar mu je bilo polno srce; zlasti v »Vrtcu« ga najdemo pod različnimi imeni. Ko pa je postal učitelj, je poleg šole posvetil svoje moči tudi prosvetnemu delu v izobraževalnih društvih, ker se je zavedal, da je širjenje izobrazbe tudi izven šole delo ljudskega učitelja. Svoj učiteljski poklic je visoko cenil. Zavedal se je, da je zmaga idej mogoča le v organizaciji. Zato se je takoj pridružil učiteljem Slomškarijem v kočevskem okraju in jim je ostal zvest v vseh okrajih, kjer je služboval. Dolga leta je bil vnet in preudaren odbornik v osrednjem odboru. Tovariši in tovarišice ga poznajo kot večnega in globokomunega predavatelja. Da bi dvignil uspehe v meščanski šoli, ki se ji je posvetil z vso vnetostjo, je sestavil zanje zgodovinske knjige in berila. Njegovi mladinski spisi pa kažejo, kako globoko je doumel mladinsko dušo in kako jo je znal dvigati k luči. Pa tudi števili pedagoški članki, ki jih je priobčeval v »Slovenskem učitelju«, so ga kazali kot izredno in vsestransko izobraženega vzgojitelja. Njegovi odnosi do Boga in Cerkve so bili vedno pravilni; ni se morebiti kazal pobožnjaka, toda njegovo pravilno in lepo življenje po veri mu je najboljše spridevalo, ki mu ga moremo dati. Udeležil se je tudi zadnjih učiteljskih duhovnih vaj in tečaja KA. Ko se danes skupno poslavljamo od njega, ki je še pri zadnjem zborovanju tako vneto posegal v razgovor, se mu zahvaljujemo za vse, kar nam je dal iz svoje bogate notranjosti in mu želimo večnega pokoja pri večni Luči. — Zborovalci so mu zaklicali trikratni: slava.

Delo za mladino v mladinski organizaciji

Kot prvo predavanje je po začetnih pozdravih vseh udeležencev imel *g. dr. R. Hanželič* o potrebi dela za mladino v mladinskih organizacijah. V uvodu je pokazal, kako je Francija vso dobo po svetovni vojni zanemarjala to deo, kako pa je Nemčija vso skrb obračala prav temu delu. Iz tega bi se dalo sklepati, da je Francija tako hitro klonila prav zato, ker ni imela v premagovanju in odporu vzgojene mladine, ki je zato hitro odpovedala, da pa je bila nemška mladina za trdo odpoved, ki jo je vojna od nje zahtevala, bolj pripravljena. Ker imamo tudi Slovenci izrek: Mladina je naša bodočnost — h kateremu lahko pristavimo: ali propast, moramo tudi Slovenci za vzgojo mladine vse-

stransko skrbeti. Zlasti smo dolžni to mi, ki nas je božja previdnost postavila v vzgojne poklice. Najbolj pa bi morali skrbeti za tisto mladino, ki je v najbolj razburkani in nevarni dobi, ko zapuša šolo. Ugotoviti moramo, da je ta najbolj zapušena in najmanj upoštevana. Z nekakim 13. letom tej mladini postane družinski krog premajhen in si zato išče nove okolice izven družine, v kateri upa najti odgovora na vsa tista vprašanja, ki ji jih družina ni razjasnila; išče si prijateljev, išče družine, ki je potrebuje. V teh letih pa ni še dovolj kritična in ne zna ločiti, če je ta družba zanjo dobra ali ne. Zato je največje važnosti, da za dobro družbo te mladine povsod in vedno skrbimo. Ako je ta družba dobra, bo tudi mladina dobra, ako pa ni, bo tudi naša mladina vedno bolj skvarjena. Če zasledujemo prav to doraščajočo mladino, vidimo, da je v prenekatem primeru prož od Kristusa. Nimamo pa je pravice obojati, dokler nismo storili vsega, da smo poskusili obdržati jo v Kristusovi bližini, ali, če je zašla, da smo storili vse, da jo pripeljemo nazaj. To je naša velika dolžnost pred Bogom, pred narodom in pred državo. Vemo pa, da išče mladina po svoji čustvenosti smernice in odgovorov na svoja vprašanja tam, kjer najde več razumevanja, kjer ji okolje bolj odgovarja. Tako se dogaja, da imajo pogosto večje in boljše uspehe nasprotniki krščanskih idej in da se mladina kaj rada oklepa zaradi čustvenega poudarka celo prevratnih idej. Zato pa je zopet za nas ponovna in večja dolžnost, da se posvetimo skrbi za mladino, ker so naše krščanske smernice prave. Danes nastopa znata, laž organizirano; zato je nujno, da je njej nasproti organizacija resnice. Nato je podal lepo paralelo obeh organizacij: organizacije, ki sloni na krščanskih načelih, in one, ki ji takih načel manjka. Močne mladinske organizacije na krščanskih načelih nam je v današnjih časih treba kakor vsakdanjega kruha. Če bi take organizacije ne imeli, bi jo morali ustvariti. Toda take organizacije imamo: KA, ZFO in ZDK. Ko je govoril o triletnem programu le-teh, je povabil vse učitelje k sodelovanju.

Predsednik *Strukelj* se je predavatelju za živahno in bogato predavanje, polno smernic za izvenšolsko delo iskreno zahvalil, nato pa še pozdravil takoj ob začetku predavanja došlega načelnika prosvetnega oddelka banske uprave *dr. Sušnika*, izseljensko učiteljico *Ažmanovo*, predstojnika lazarištev *g. Contala*, predsednika Katehetskega društva *prof. Pavlina*, predsednika organizacije bojnikov *prof. Raleja* i. dr.

Moderni tiskovni apostolat

Nato je predaval *dr. Farkaš* o salezijanskih knjižnicah. Podal je kratko zgodovino začetka tega modernega tiskovnega apostolata. Kakor so imeli Avstrijci svoj »Zweigroschenblatt«, Hrvači »Dinarštamp«, tako so pred nekaj leti začeli salezijanci izdajati svoje dinarske »Knjižnice«. Te izhajajo štiriinajstredno in nudijo ceneno berilo o vseh sodobnih vprašanjih. Zaradi krize si ljudje ne morejo kupovati dragih večjih knjig; so pa tudi časi taki, da ne moremo večjih knjig študirati, ker nimamo časa za to. Tako so nam drobne knjižice kar dobrodošle. Dr. Korošec je nekoč, ko so izšle knjižnice o komunizmu, dejal: »Vase knjižnice imajo samo eno napako: prenašajo reklame delate zanje!« Kjer so te knjižice še neznane, naj bi učiteljstvo naročilo vsaj nekaj izvodov, da bi potem ljudstvo opozorili nanje; četudi so že precej razširjene, je vendar še nekaj krajev, kjer jih še ne poznajo. Pa bo tudi učiteljstvo samo imelo od branja teh knjižic, ki so sodobne in aktualne, svojo korist. Izdajatelj se trudi, da za vsako vprašanje, ki se pojavi v življenju, poiščejo pravega odgovora v kratkih, zgoščenih besedah, kar je za človeka, ki ima kakor učitelj vedno polne roke dela in le malo časa za tak študij, veliko korist. Ako bi se tisoč učiteljev in učiteljic naročilo na »Knjižnice«, bi bila založništvo lepa pomoč, učiteljstvu prav tako lepa korist in še ljudstvu, kamor bi učitelji oddali prebrane knjižice, ponovna korist.

Na delo proti alkoholizmu

pa je bil naslov tretjega predavanja, ki ga je imel *g. Peter Golobič*. Predavatelja poznamo že kot pobornika protialkoholnega gibanja, kot odbornika društva »Treznost« pa je Slomškarije zopet opozoril na važno delo za iztreženje naroda, kateremu moramo posvetiti vse moči. Zbrano in neprisljano je podal pregled velikega in mnogovrstnega zla, ki ga alkoholizem povzroča, in je takoj na to nabilz vrsto dolžnosti, ki jih nalaga iztrebljenje tega

zla, ki je nekaka narodna bolezen. Prosil je Slomškovo družbo in Slomškarije, naj, ker se zanimajo za vse dobro in koristno delo, tudi tu zastavijo svoje moči kakor nekdaj. V šoli je delo zaenkrat le odvisno od slučaja in dobre volje. Treba pa je v naša berila primernih sestavkov, za pouk o škodljivosti alkohola je treba primernih in zadostnih učil, ki jih zdaj nimamo. Naši mladinski listi pa naj bi prinašali tudi takega beriva, ki bi mladino pripravljalo na brezobziren boj alkoholu. Učiteljstvo naj pomaga poživiti mladinsko organizacijo »Mladi junaki«. Društvo »Treznost« pa bo izdalo predavanja, ki se jih bo učiteljstvo lahko posluževalo za svoje šolske in izvenšolske delo v boju proti alkoholizmu.

O vseh treh predavanjih je predsednik nato otvoril debato. Pred to pa je spregovoril, živahno pozdravljen, načelnik prosvetnega oddelka *dr. Sušnik* nekaj pozdravnih prirčnih besed. Pohvalil je delovnost članstva Slomškove družbe, ki v vsakih počitnicah porabi vsaj en dan, da se zbere k posvetovanju o svojem delu in vedno mu glavni odbor pripravi nekaj aktualnih predavanj, ob katerih se pomeni o svojem nadaljnjem delu. Ko prosijo razne organizacije za pomoč, bo treba svoje delo še podvojiti; zato pa želi vsem zborovalcem v novem letu največ osebnih sreč, pa tudi sreč in blagoslova pri vsem šolskem in izvenšolskem delu.

Predsednik se je g. načelniku prav lepo zahvalil za bodrilne besede, zborovalci pa so se mu zahvalili z dolgočrajnim odobravanjem.

Razgovor o predavanjih je bil zelo mnogostranski in temeljit. Udeležili so se ga: tov. Vider, Grad, Rusjan, Dobovškova, Galetova, Malešič, Skujl, dr. Zilko, Hladnik i. dr. Izvenel je v polno pripravljenost za delo doraščajoče mladine, za širjenje sodobnega katoliškega tiska, posebej pa še »Knjižice« in za protialkoholno delo v vsakem pogledu.

Poklonitev na grobu dr. Korošca

Končno je predsednik še pozval zborovalce, naj se polnoštevilno udeležijo obiska na Navju popoldne ob pol treh. Odhod izpred Miklošičevega spomenika. Učiteljice so svoje posebno zborovanje v KA morale nastaviti že na pol dveh in kongregacija na pol petih, da se je moglo vse učiteljstvo udeležiti poklonitve na grobu našega narodnega voditelja in prosvetnega ministra *dr. Korošca*.

Nekaj sto učiteljev in učiteljic se je v najtišjem molku razpostavilo okoli groba. Pristopil je šolski upravitelj *Fister France*, ki je z globokim občutjem recital »Učitelju naroda!« spominski recitacijo, ki jo je spesnil za to priliko. Učitelji in učiteljice so prižgali lučice, položili šop svežih rdečih nageljnov, potem pa zapeli ljubljensmu voditelju njegovo »Glej, zvezdice božje« in »Moje srce je ranjeno«. Nato so se razšli deloma po opravkih v mesto, deloma že na vlak.

Prihodnje zborovanje bo o veliki noči.

Hitite in ogledite si še danes -
Zadnje dni predvajamo -
KINO UNION Tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21 uri

BALAJKA

Župan dr. J. Adlešič o zimski pomoči

V soboto, 4. januarja, je imel ljubljanski župan *dr. Juro Adlešič* v radu govor o zimski pomoči. Izvajal je med drugim:

Temeljna osnova naroda in države je družina. Krvna vez je v njej tista sila, ki veže družinske člane v enoto, zmoglo borbe za obstanek. Ljubzen žene in matere krepko dopolnjuje trdo delo moža in očeta, medtem ko otroci s hvaležnostjo sprejemajo žrtve staršev in jih plačujejo s spoštovanjem.

Naslednja družbena enota je občina, zgrajena na družinah. Ker izvira iz družine in črpa svojo bitnost in svoj značaj iz nje, mora biti občina njena verna podoba ne le po svoji zunanosti, temveč zlasti še po srcu, po svoji notranji povezanosti in po globokem čutu za vzajemno pomoč med občani, ki žive v občinski zajednici.

Prav mi Slovenci smo z ostalimi Slovani vred že od pamtljive zidali svoje javno življenje na občine. Občina je tista, ki bedi nad življenjem svojih občanov, zlasti pa skrbi za tiste od njih, ki so zapadli v bedo in pomanjkanje. Kot gleda družina, da nikdo v njej ne trpi pomanjkanja, tako mora skrbeti občina, da v njej nihče ne gladije, niti ne zmruje.

Temu smislu in duhu je ustrezal tudi plemeniti poziv *Nj. kr. Vis. knežije Olge*, ki je lansko leto organizirala odbor za zimsko pomoč in pozvala vsa jugoslovanska mesta na sodelovanje. Lansko jesen pa je razširila svoj poziv tudi na vse jugoslovanske občine, da organizirajo zimsko pomoč, vsaka na svojem področju.

Za praznik Novega leta je visoka pokroviteljica zimske pomoči sama spregovorila ter proglasila prvi teden leta za teden zimske pomoči. S tem je pokazala, da smatra socialno skrbstvo za prvo dolžnost in mu je zato posvečen tudi prvi teden v letu.

Slovenski in jugoslovanski narod je že od nekdaj združeval izkazovanje dobrote z božičnimi prazniki. Že v starih časih so dobili od sv. Lucije dalje do Svečnice koledniki od hiše do hiše in spominjali narod v besedi in pesmi na dogodke ob rojstvu Božjega Sina. Vsaka hiša je kolednike nagradila z darovi. O božiču pa je bil obdarovan v družini ne samo vsak član družine vsaj s kosčkom poprtnika, tudi živina v hlevu in prezebajoči ptički okrog hiše so dobili vsak svojo drobtino poprtnika.

Kakor lansko leto, tako je tudi letos ljubljanski akcijski odbor za zimsko pomoč organizi-

ral delo in uredil posebno pisarno za zimsko pomoč. Z njim vred dela skupno Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane, v katerem so včlanjene vse humanitarne organizacije našega mesta. Ta odbor je ocenil gmočno zmoglost vidnejših posameznikov in družin in poslal nad 6000 vabil za prostovoljne prispevke.

Doslej je ljubljanska mestna občina ni poslužila pooblastila, da bi vpeljala poseben socialni davek, ker je preverjena o dobrem srcu Ljubljane, da bo prebivalstvo samo iz usmiljenja do revnih soobčanov zbralo tako velika sredstva, da bo tudi najrevnejše prebivalstvo prebilo najhušo zimo, poostreno za draginjo in neprijetnimi posledicami izrednih dogodkov. Na drugi strani pa polaga važnost na to, da ljubljansko prebivalstvo samo prostovoljno pomaga svojim revežem in jim izkazuje dejansko ljubezen, da tako damo izraza občutju, da živimo kot široka družina v občinski zajednici, kjer delamo vsi za enega, eden za vse.

Z veseljem moram ugotoviti, da so se letošnjemu povabilu akcijskega odbora za zimsko pomoč odzvali vsi pridobitni sloji, vse organizacije in korporacije s takim topim zanimanjem, da je letošnja akcija za zimsko pomoč že doslej pokazala mnogo ugodnejše uspehe kakor lani vso zimo.

Darovalci večjih zneskov bodo prejeli od akcijskega odbora zahvalne listine v obliki diplom v dokaz njihove darežljivosti. Kako daleč je segla plemenita misel zimske pomoči, dokazuje dejstvo, da v Ljubljani skoraj ni večjega društva, ki ne bi pripravljalo kakršne koli prireditve v korist akcije za zimsko pomoč.

Iz sredstev letošnje zimske akcije pa akcijski odbor ne bo delil podpore v gotovini. Kakor mestna uprava prakticira že več let, da ne daje podpor v gotovini, marveč nudi brezposelnim delo, tako si je tudi akcijski odbor za zimsko pomoč privzel stališče: »Ne milošine, temveč delo, ki je temeljna pravica vsakega človeka.« Zato bo akcijski odbor z nabranimi prispevki v Ljubljani izvedel celo vrsto javnih del, pri katerih bodo dobili delo in zaslužek v prvi vrsti brezposelni družinski očetje s številnimi družinami, dalje pa tudi reditelji številnih družin. Ša edino delo vrača brezposelnemu in podpore potrebnemu zavest enakovrednosti in budi v njem voljo do življenja in pozitivnega sodelovanja v prid družbe. Javna dela so namenjena v korist javnosti, kateri dajejo zadoščenje, da je bil denar, ki ga je darovala bližnjemu v pomoč, uporabljen z dvakratnim pridom: v socialne in obče koristne namene. Seveda pa to delo ni vedno polnovredno, saj moramo pomisliti, da je ljubljanska zimska pomoč zaposlevala brezposelne, ki so pripadali različnim profesijam.

Tistim pa, ki iz kakršnih koli ozirov niso mogli opravljati javnih del, smo nudili brezplačno hrano v javni mestni kuhinji. V tej kuhinji danes delimo toplo kosilo in večerjo po 500 porcij na dan; ako se izkaže potreba še večja, pripravljamo za ta primer tudi novo javno kuhinjo na drugem kraju mesta.

Poleg kuhinje pa smo priredili tudi udobna prenočišča, katerih se poslužuje do 100 oseb na dan, ki nimajo lastnega doma, niti lastne strehe.

Posebno pozornost pa smo posvetili tistim, ki si sami nikakor ne morejo pomagati, to je nedolžnim otročičem, ki so doslej zanemarjeni beračili po ulicah in domovih in najhuje občutili tegobe zime. Ustanovili smo za njih poseben otroški dom, kjer so z vsem dobro preskrbljeni, poleg tega pa jim nudimo še primerno vzgojo dobrosrčnih sester.

Za siromašno šolsko mladino smo že pred nekaj leti vpeljali šolske kuhinje, kjer dobivajo revni otroci topel zajtrk, kar je pokazalo tudi dobre uspehe pri napredovanju v šoli. Za otroke delavskih staršev, ki ne morejo sami zadostno skrbeti za nje čez dan, pa imamo devet otroških zavetišč na fahnih krajih mesta, kjer je revna mladina z vsem preskrbljena in obvarovana pred tegobami zime.

Tako se bela Ljubljana kot glavno mesto Slovenije in slovenska prestolnica kraljevine Jugoslavije globoko zaveda svojih socialnih nalog v smislu besedi visoke pokroviteljice zimske pomoči, naj akcija za zimsko pomoč manifestira vitške vrline našega naroda.

Tisti pa, ki imajo kljub vsemu ledena srca in ne vidijo zmružaviti in gladovati svojih bližnjih, naj pomislijo vsaj to, da je dobrodelnost najzanesljivejša zaščita za socialni mir; zato si naj varujejo svoje zaklade z dobrimi deli za siromake in pomagajo državi ohraniti socialni mir.

Vsi pa, ki so oblagodarjeni z bogastvom, naj gledajo na jaslice, ko revni pastirčki nosijo siromašnemu Detetu jagnjeta, bogati iz Jutrove dežele pa tovore svojih zakladov. Od revnega pastirja ne moremo pričakovati tovara zlata, tako pa tudi ne od bogatina same jagnjeta.

Vsi brez razlike poslušajmo prošnjo *Nj. kr. Vis. knežije Olge*, ki je izrekla v zadnjem govoru na Silvestrov večer, naj bi Novo leto prineslo veselje tudi našim siromakom in dokaz naše moralne sile in globoke vdanosti do naroda in njegove bodočnosti.

Njeno življenje

Povest o veliki ljubezni po istoimenskem filmu Paule Vessely

Dosedanje mirno in harmonično življenje matere in hčerke je prenehalo. Razdor med njima je nastopil takrat, ko je Agnes z baronom Gallasom preživela nekaj dni v lovski koči. Razne govorice, ki so nastale v okolici, so ga še povečale. Ko pa se je Agnes odločila, da odpotuje na Dunaj, je pretilo, da se bosta skregala za vselej.

»Nikdar se nisem vmešavala v tvoje stvari,« ji je govorila, »toda moja dolžnost je, da ti povem, kam drviš...«

Agnes je na te besede odgovorila samo: »Matil!...«

»In sedaj hočeš še za njim...«

»Moram,« se je dekle izgovarjalo. »Ljudje že sedaj toliko govorijo, ker sem preživela z njim tiste štiri dni. Otrok je prav za prav blagoslov, toda ljudje napravijo iz tega prokletstvo, če ni zakon-ski...«

Matil jo je ostro pogledala.

»Nikar se ne pretvarjaj! Iz oči ti sije veselje, ker odhajaš k svojemu ljubimcu. In jaz, ki sem tvoja mati, ti ne pomenim nič.«

Hčerka je zagrabila mater za roko. Hotela jo je priviti k sebi, toda ta se ji je iztrgala.

»Ne dotikaj se me!« jo je zavrnila in ji pokazala hrbet.

Agnes je na te ostre besede spet zagrabila mater za roko in jo poljubila. Potem je vzela kovčeg in tiho odšla iz rodnega doma.

Dvojnja ljubezen se je borila v njej: ljubezen do matere in ljubezen do možkega. Zmagala je slednja, ker je bila vezana na dete, ki ga je dekle čutilo v sebi...

Vozila se je z vlakom proti Dunaju, prvič je bila tako sama med tujimi ljudmi in neprestano je mislila na barona Gallasa. Niti za trenutek ni pomislila na to, da bi jo on mogel odvreči ali da bi kaj drugega prišlo vmes in preprečilo nadaljevanje njune ljubezni.

Brž ko je prišla na Dunaj, je krenila k starinski palači baronov Gallasov. Ni si upala stopiti vanjo. Hodila je pred palačo gor in dol, opazovala vhode, gledala ljudi, ki so prihajali in od-

hajali, toda Hansa ni zagledala. Videla je, ko se je pred glavni vhod pripeljal velika kočija in sluge so pričeli vanjo nositi ogromne kovčge. Nekaj časa je še hodila okrog palače, nato pa je odšla čez cesto v trafiko, kupila papir, svinčnik in napisala te-le besede: »Dragi Hans, pravkar sem prišla na Dunaj.«

Oči so ji žarele od sreče in nestrpnega pričakovanja, da bi že videla človeka, ki ga je imela najrajši na svetu. V tistem trenutku ji je pogled spet ušel na kočijo, ki je natovorjena s kovčgi čakala pred vrati. Vznemirila se je... Skozi okno je videla, kako je kmikaj pognal konje. Kočija se je počasi začela premikati.

Agnes je izpustila svinčnik in se obrnila k prodajalki.

»Kdo pa odhaja tam na potovanje? Toliko kovčgov je naloženih.«

»Da! Mladi baron Hans...« je brezbržno odgovorila stara žena.

Starka je nadaljevala, ne da bi opazila, kakšen vtis so napravile njene besede: »Prve svoje cigarete je kupil pri meni, prvičrat je kadil pri meni. Zdaj odhaja na Kitajsko kot poslaniški ataše.«

Agnes je zmečkala v roki papir, na katerem je pričela pisati Hansu pismo. Naslonjena je bila na zid in brez besed, skoraj brez diha je strmela v palačo preko ulice.

Zenska je razlagala naprej:

»Tudi njegovi se bodo izsclili z Dunaja. Toda ne zato, ker Hans odhaja na Kitajsko. Njegovemu bratu je ime Edvard in ta se je poročil z navadno meščansko deklico. Baron Edvard von Gallas je vzel za ženo operetno pevko! Njegov oče se je tako razburil, da ga je skoraj kap zdelala. Zato vsa družina odhaja na svoje posestvo v Šlezijo!«

Ko je Agnes slišala, kako je na Hansovega očeta delovala vest o poroki njegovega brata z navadno deklico, jo je to še mnogo bolj zadelo kot Hansov odhod. Razpršile so se sanje, ki so ta trenutek objemale njeno dušo, njeno mlado, nepokvarjeno dušo. Ostala je sama, brez matere, brez

moža, ki ga je ljubila, nikogar ni imela, ki bi mu mogla zaupati in ki bi ji mogel svetovati v njeni nesreči.

Agnes je klekaje odšla iz trafike. Tudi sedaj ni krenila v Gallasovo palačo, nič več ni iskala Hansa, ki jo je očitno zapustil in pozabil. Taval je po vlemestu in končno odšla na železniško postajo.

Vlaki so prihajali in odhajali, Agnes pa je stala in čakala. Končno je Hansa zagledala. Stal je v vagonu ob oknu... Vlak je bil pripravljen na odhod. Poslavljal se je od svojega prijatelja Karlja in od dveh dam. Videti je bil vesel in brezbrizen.

»Pisal vam bom često... ali pa tudi ne...« se je Gallas šalil s svojo družbo. »Iz Pekinga vam pošljam vsakomur razglednico!...«

Ko je uradnik dal znak za odhod vlaka in so se kolese počasi pričela počasi premikati, je Hans še naročil Karlju:

»Pozdravi očeta! Reci mu, naj ne bo toliko v skrbeh zame.«

Paula Wessely

Droblne novice

Koledar

Sreda, 8. jan.: Severin o., Teofil m., Erhard š., Maksim š.
Četrtek, 9. jan.: Julijan m., Bazilisa dm., Peter š., Marcij dm.

Letopis

8. januar, 49. l. pred Kr. je G. J. Cezar prekorajil rečico Rubikon, mejo med svojo Galijo in pravo Italijo ter začel borbo za samovlado v rimskem imperiju. Znan je njegov rek ob tej priliki »Acta est alea« (Kocka je padla). Med je nato v državljanski vojni odločil za Cezarja.

8. januarja 1589. l. se je rodil v Dubrovniku Ivan Gundulić, pesnik »Osman« in »Dobro jutro«, dveh najboljših del iz zlate dobe dubrovnike literature. Gundulić predstavlja višek v stari hrvatski književnosti, njegov vpliv na mlajše pesniške rolove je bil izredno močan.

8. januarja 1612. l. je umrl v Arvetri pri Florenci Galileo Galilei, eden najplodovitejših in najpomembnejših prirodoslovcev in astronomov. V astronomiji je dopolnil in pripomogel do zmage heliocentričnemu sistemu, ki ga je učil veliki Poljak Kopernik, proti do tedaj geocentričnemu, ki ga je še v starem veku zasnoval alexandrijski filozof Ptolomej.

8. januarja 1819. l. je umrl v Ljubljani Valentin Vodnik, po času prvi slovenski pesnik.
8. januarja 1884. l. se je rodil v Dolenjih Sušicah pri Toplicah dr. Franc Kulovec, politik in naslednik dr. A. Korošca.

Novi grobovi

† V Ljubljani so včeraj popoldne pokopali gospo Marijo Pavček, rojeno Indolf, vdovo po zasebnem uradniku. Rajna je bila zelo blaga gospa in nadvse skrbna gospodinja. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše globoko sožalje!

† Na novo leto je v Kojskem pri Gorici umrl enani zidarski mojster iz Brd g. Mohor Vuga. Daleč naokoli je bil poznan in spoštovan, saj je pred vojno ždel po vsej Sloveniji in celo v Italiji. Marsikatera cerkev in šola in mnogo, mnogo hiš po Goriskem so njegovo delo bodisi iz časa pred vojno, bodisi po nji. Bil je delaven in podjeten, zato se je od siromašnega kočarja povzpela do uglednega gošpodarja. Mož je bil zaveden katoličan. Od mladih dni do zadnjega diha je živel po cerkvenih naukih skromno in bogohojno življenje. Preživel je 95 let. Za njegovega življenja je vojna vtrla mnogokrat pretresala Evropo in mnogokrat so marširale vojne trupe po ozemlju, na katerem je živel in živel. Imel je 13 otrok. Dva sta padla v svetovni vojni, nekaj jih je pomrlo, a osem jih še živi: pet na Goriskem, eden v Jugoslaviji, dva v Ameriki. Kljub trdemu življenju, kljub temu da je moral zaradi vojne preživljati težke ure in dneve kot begunec v Italiji, je ostal skozi in skozi zvest katoliški cerkvi in je dosegel tako lepo starost. Naj mu bo rodna zemeljska lahka!

† V Rožni dolini v Ljubljani je umrla gospa Franciska Černigoj, zasebnica. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† V Mošnjah je v 83. leto starosti umrla dne 6. januarja ob 14 Jera Bleiweis, sestra tamojšnjega gosp. župnika. Pogreb bo dne 8. januarja ob 10. Naj uživa pri Očetu pokoj, ki si ga je v trpijenju prisilila. G. župniku naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročila sta se na dan sv. Treh kraljev v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani rudarski inž. g. Požun Alojzij, sin železniškega sprevoznika v pokloju, in gospodična Papež Ivica, bančna uradnica, hčerka finančnega inspektorja v pokloju.

— Iz sodne službe. Za sodniškega pripravnika (brez pravice do prejemkov) na okrožnem sodišču v Ljubljani je imenovan Ločniškar Lado, diplomirani pravnik iz Ljubljane.

— Iz upravnopolitične službe. Napredovali so: okrajni načelnik v Soboti dr. Franc Bratina iz 4./II. skupine v 4./I. skupino; banški svetnik Rihard Kozina iz 4./II. v 4./I. skupino; okrajni načelnik v Ljutomeru Otmar Skale iz 5. skupine v 4./II.; višji

Božičnica v zavodu

za slepe otroke v Kočevju

V banovinskem zavodu za slepe otroke v Kočevju je bila prav lepa in pristrčna božičnica. Ker zavod nima primerne dvorane za večje prireditve, se je morala vršiti samo v ožjem krogu. Poleg zavodske družine so bili navzoči povabljeni gostje, predvsem predstavniki oblasti in društev. Prireditve so med drugimi potekali s svojo navzočnostjo okrajni načelnik dr. Bratina s soprogo, dekan Flajnik, sodni starišnja dr. Reichman s soprogo, inž. Stiglic s soprogo ter šolska nadzornika Peterlin in Fink.

Na sporedu je bila najprej kratka akademija, katero je vseskozi prevečala božična misel in budila v prisotnih božično razpoloženje. Pevski zbor je zapel štiri lepe narodne božične pesmi, salonski orkester obrtnih vajencev je izvajal Dvojakovo »Humoresko« in »Sveto noč«, gojenke pa so na eltrah zaigrale pod vodstvom slepe Rozalke Merzelov venček splošno znanih in priljubljenih božičnih pesmi. Vmes so se vrstile klavirske točke in recitacije, od katerih je navzoče občinstvo najbolj globoko dojemala melodramatska zborna recitacija prelepe J. Pogačnikove pesmi »Božična čuda«. Zbor obrtnih vajencev in vajenk je recital to pesem globoko občuteno in doživeto ob lepi originalni spremljavi, ki jo je za klavir skomponiral gojenec Tone Curič. Zlasti ob stihih:

»In ko po prazniških vas skrb
v vsakdanji delavnici spet prebudi,
odkrijete na sredi svojih src
rdečo rožo Jezusa,
ubogega in dobrega —
in znali boste, kar ves svet ne zna:
toplo nasmešiti se sred gorja
morečnega, vsakdanjega«

se je marsikatero oko orosilo.
Zelo je ugaljal tudi božični prizorček »Mali nezadovoljniček«, ki ga je spisal bivaša zavodska gojenka Tilka Juvančič in katerega so izvajali najmlajši. Ves spored je bil skrbno pripravljen in brezhibno izvajen, za kar zaslužijo vse priznanje in pohvalo zavodsko učiteljsko, kakor tudi gojenici. Najganljivejši del sporeda pa je bila razdelitev daril. Obdarovani so bili prav vsi gojenici. Kolika radost in sreča je sevala pri tem zlasti malčkom z obrazovi Lepih darov sicer niso videli; pa saj so z roko hitro potipali in ugotovili, kaj jim

policijski komisar železnice in obmejne policije v Mariboru Uroš Žun iz 6. v 5. skupino; okrajni podnačelnik v Soboti Stanislav Vertovšek iz 7. v 6. skupino; okrajni podnačelnik v Črnomlju Zdravko Kojnik iz 7. v 6. skupino. — Premesčen je po službeni potrebi okrajni načelnik v Župi Milutin Zupan za politično-upravnega sekretarja v 6. skupini k banški upravi v Ljubljani.

Gibanje prebivalstva v letu 1940

Jesenje. Mestna župnija Jesenice šteje okrog 8.000 duš. V preteklem letu je bilo rojstev 109, moških ženskih 54. V ljubljanski bolnišnici in v bolnišnici Bratovske skladišnice pa 50, skupaj 159 rojstev. Poročenih je bilo 80 parov, doma 75, 5 pa izven domače župnije. Umrla je v lanskem letu 68 faranov, od teh 18 otrok, 32 moških in 18 žensk.

Podbrezje. V naši fari je bilo rojenih 9 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

Slovenj Gradec. V preteklem letu 1940 je bilo v mestni župniji sv. Elizabete rojenih 109 otrok, med temi 17 domačinov in 92 tujcev. Poročenih je bilo 15 parov. Umrlo je 88 oseb, med temi 17 domačinov in 71 tujcev v bolnišnici.

Svečina. Fara ima 1432 duš. V letu 1940. je bilo rojenih 48 otrok, 24 dečkov in 24 deklic. Poročenih je bilo 7 parov. Umrlo jih je 20, 8 moških in 12 žensk. Najstarejši umrl je bil 90 let star.

Usaka očala
po meri
zato dobro sedeča in
jasen pogled pri

Zajec LJUBLJANA
PASAZA
NEBOTIČNIKA

— V počastitev spomina rajnega Dr. Antona Korošca je daroval za reveže v Trebiji v Poljanski dolini g. Franc Glazar, glavni strojnik elektrarne na Fužinah iz svojih skromnih dohodkov znesek 500 din, tako da smo ob tej priliki nabrali čez 1250 din. Obdarovani reveži so vsi obljubili, da bodo za Dr. Korošca zvesto molili.

— Na mesto venca v počastitev spomina umrlega slovenskega voditelja dr. Antona Korošca, je darovala stavebna zadruga »Slovenski dom« v Kočevju znesek 300 din kočevski Vincencijevi konferenci. Najlepa hvala!

— Sirotišče sv. Josipa v Skoplju, Nemanjina ulica 72, se toplo zahvaljuje g. predsedniku dr. Fr. Kulovcu za dar ob novem letu. Tudi pok. voditelj Dr. Anton Korošec je bil velik dobrotnik našega zavoda.

OPOZORILO

Naš hišni zdravnik je dognal, da je moja žena FINA UZEK imela v zadnjem času znake umobolja. Radi žega je zapadla v roke podlegu in brezov nemu utrujenosti in duševnemu izčrpanosti nevarnemu činu čim prej je pod njegovim zlim vplivom. Ona ima pri sebi denarno potrdilo Znanstvene banke, ki pa ni veljavno in se ne more vnoviti. Prav tako za dolgov na ime FINA ali IKTOT UZEK narejene brez dovoljenja ni sem plačnik. Njena dejanja so podzvestna, zato pozor. Njeno bivašnico se prosim javiti Upravi policije v Ljubljani ali v Skopje Loko na naslov Žužek.

— Vse šolske občine ljudskih sol (krajneve šolske odbore) v dravski banovini opozarja prosvetni oddelek kraljevske banjske uprave, da morajo v smislu pripombe 12. k tarifni postavki 12. zakona o takсах predložiti do dne 15. januarja t. l. prijave za dopolnilno prenosno takso. Prijave je treba predložiti pristojni davčni upravi na prepisani tiskovini. V vsaki prijavi je treba izrecno navesti, da je šolsko poslopje oproščeno zgradarine.

— Meščanska šola na Viču je letos ustanovila zimsko dijaško kuhinjo, ki daje 45 revnim učencem vsak dan brezplačno kosilo. V podporo te kuhinje bo šola priredila v nedeljo dne 12. tega meseca ob 3. uri popoldne v svoji lepi šolski telovadnici mladinsko božično igro štiri-dejanko »Stanko in Alenčica«. Ker so dohodki

je poslal Jezušček po dobrih ljudeh: obleko, čevlje in druge prepotrebne reči. Ne, v tej radosti ni bilo prav nobene zagrenjenosti! Niso sicer videli lepo božično okrašene sobe, ne čarobnega drevesca, ki je blestelo v žaru lučic, vendar so bila njih srčeca polna božične radosti in sreče, tako polna, da se je nekaj te radosti in sreče razlilo tudi na ostale navzoče.

Ob zaključku je upraviteljica zavoda poudarila, da gre za slabo tako lepo božično predvsem do brotnikom podpornega sklada za slepe otroke. Tudi banska uprava je za božičnico prispevala lepo darilo v blagu. Največji dobrotnik slepe mladine pa je g. ban dr. Natlačen, ki je vedno razumel težnje in potrebe zavoda za slepe otroke in tudi sedaj z velikim darom podprl to prireditev.

Podporni sklad na zavodu za slepe otroke obstoji že pet let in ima namen nuditi gmočno in moralno pomoč slepi mladini v šolski in pošolski dobi. Zlasti velikega pomena je za gojenice ob odhodu iz zavoda, ko so pogosto samile sebi prepušteni in brez vsakih sredstev. Tako je že več bivših gojencev prešlo iz sredstev podpornega sklada vse orodje in material, ki je potreben za samostojno izvrševanje pletarske obrti.

Podporni sklad na zavodu za slepe otroke v Kočevju ima redne člane, ki plačujejo letno 10 din, dobrotnike, ki darujejo enkratno vsoto 500 din, in ustanovne člane, ki darujejo vsaj 1000 dinarjev. V dobrobit slepe mladine želimo, da bi se število dobrotnikov podpornega sklada zavoda za slepe otroke čim bolj pomnožilo! (Številka čekovnega računa: 10190.)

Za božičnico slepi mladini so darovali potom podpor. sklada za slepe otroke: g. Albert Ostrožnik iz Celja in g. Selovin iz Ljubljane 200 din, Josko in Jožica Šubert, ga. Almi Urbane, vsi iz Ljubljane, ga. Hren Ela iz Ribnice, po 100 din, podjetje Bala štiri pare otroških čevljev, tvrdke: Valentin Hladin, Anton Fazarine in Franc Čuk iz Celja ter 2. a razred II. dekliške meščanske šole v Mariboru po 50 din, g. Gorčarjeva in Hladinova iz Celja po 20 din, G. Roman Kornik, prokurist tovarne Seta pa je poklonil podpornemu skladu 1000 dinarjev v spomin na blagopokojno go. soprogo Ano, ki je s tem postala ustanovna članica. Da bi velikodušni darovalec našli še mnogo posnemovalcev — dobrotnikom pa v imenu slepe mladine iskrena hvala! — Uprava zavoda za slepe otroke.

Parfumerija „Venus“ posluje sedaj v palači Bate

namenjeni dobroteljni zimski akciji, zato pričakujemo, da bo cenjeno občinstvo napolnilo dvorano do zadnjega kotička.

— Opozorilo ljubljanskemu prebivalstvu. Zadnji čas se je že ponovno dogodilo, da so se letala tuje narodnosti pojavila nad ozemljem Jugoslavije. Da se v bodoče prepreči, da bi tuja vojna letala kršila našo nevtralnost in poškodovala naše ozemlje, je izšla naredba, po kateri morajo v bodoče v vsakem takem primeru stopiti v akcijo vsa naša protiletalska sredstva. Ker ob takih prilikah niso izključene nesreče, opozarjamo vse prebivalstvo, naj se v lastnem interesu v vsakem primeru udeleževanja naše aktivne protiletalske obrambe nemudoma zateče v hiše, oziroma v zaklonišča.

— Razdelitev poslov na okrajnem sodišču v Ljubljani. Z novim letom so bile nekatere spremembe v pogledu razdelitve sodniških poslov na okrajnem sodišču. Mesto starišine ostane začasno nezasedeno. Namestnik starišine je sodnik okrožnega sodišča g. Ferdinand Merala. Njemu je poverjeno vodstvo sodišča in vse zadeve sodne uprave. Sodnik dr. Stojan Bajič vodi nesporno sodišče za mesto in priključene občine, dalje pridrževalno postopanje za Slovenijo razum ljubljanske okolice in volilne zadeve. Civilne zadeve I. oddelka vodi sodnik g. Müller Janko, drugi oddelek sodnik g. Batista, Ljudevit, ki je bil doslej na izvršilnem oddelku. Civilni oddelek IV. sodnik g. Leopold Šmale, doslej na izvršilnem oddelku. Civilni oddelek Iva sodnik dr. Benedik Valentin, doslej tudi na izvršilnem oddelku. Za novo leto so bili določeni 3 novi sodniki na izvršilnih oddelkih, ki so bili doslej na civilnih. Tako vodi izvršilni oddelek V. sodnik g. Milan Tominec, izvršilni oddelek Va sodnik g. Albin Torelli in izvršilni oddelek Vb sodnik g. Jože Tomc, Kazenski oddelek VI je prevzel sodnik g. Fran Peterca, ki je bil premeščen iz Kranja v Ljubljano. Kazenski oddelek VII pa vodi še nadalje sodnik g. Karol Pleiweis. Zadeve zemljiške knjige so poverjene sodniku g. Milanu Tomincu. Na okrožnem sodišču za enkrat ni večjih sprememb. Sodnik poedinec na kazenskem oddelku dr. Leon Pompe je dodeljen kot sodnik — poedinec civilnemu oddelku tega sodišča. Kot kazenski sodnik — poedinec na okrožnem sodišču je sedaj določen sodnik okrož. sod. g. Jože Zorko, ki je bil premeščen iz Novega mesta v Ljubljano.

— Župni uradom obeh slovenskih školi. Izšla je pesem na čast sv. Družini in sicer za ljudsko petje. Napev je tako preprost, da jo bodo vsi ljudje takoj poprijeli, samo da jo enkrat slišijo. V nedeljo na praznik sv. Družine bo lahko to pesem pela že vsa cerkev, samo če imajo ljudje besedilo v rokah. Zato smo to pesem izdali v obliki molitvenika. Pesmi je dostavljena posvetilna molitev na čast sv. Družini, tako da boste lahko skupno to molitev molili. Na listku so eveda tudi note, seveda samo melodija. Dostavljen je tudi napev pri litanijah na čast Kraljici miru, kar bo v teh časih zelo dobro došlo. — Besedilo pesmi sv. Družine je najbrž Slonškovo pričrtao in preprosto in iz njega veje strogi cerkveni duh. Po vsakem verzus se ponavlja pri vsaki kitici: Jezus, Marija, Jožef! Vodilna misel pesmi je ona molitev: Jezus, Marija, Jožef! Tebi posvetim svoje srce in svojo dušo. Ta pesem si bo tako osvojila vsa srca kot ona znana »Lepa si lepa roža Marija«. Pesem se lahko poje ob vseh prilikah, posebno pa je primerna za praznik sv. Družine, za Ime Jezusovo in Marijino in za praznik sv. Jožefa. Poje se pa tudi lahko med litanijami. Listki stanejo 50 par eden. Če jih pa kdo naroči več kakor 100, dobi tri za en dinar. Manj kakor 50 jih ne razpošiljamo, ker bi imeli izgubo za poštnino. Naročite: Franciskanski samostan, Ljubljana, Ljubljancani lahko dobite pesmi na samostanski poti.

— Uboge šolske sestre de Notre Dame na Bledu prično dne 16. januarja trimesečni kuharski tečaj. Dekleta, ki se za to zanimajo, naj se priklase na omenjeni naslov, kjer dobe vsa potrebna pojasnila.

FRANZ JOSEF GRENCICA

— Proti ozeblinam jemljite po 1 žlico polno prave soli sv. Roka za noče in jo raztopite v treh litrih tople vode. V tej raztopini držimo premle dele preden gremo spat in jih ovijemo s toplo ruto. Takoj začitno prijetno olajšavo. po 2 do 3 takih kopeli pa ozeblina popolnoma izgine. Sol sv. Roka se dobi lahko poceni povsod.

— Tiskovine pravde v l. 1940. Pri okrožnem sodišču v Ljubljani kot tiskovnem sodišču je bilo lani zaznamovanih 30 novih tiskovnih pravi zaradi klevete po tisku, predlaskim 35. Zanimivo je, da so postale tiskovne tožbe proti cenevnikom redkeje, pač pa je mnogo tožb proti ostalim listom in raznim letakom. Okrožno sodišče je lani izreкло 13 sodb, s katerimi so bili obtoženci obsojeni na večje ali manjše denarne kazni. Od teh sodb se je 7 nanašalo na pravde še iz leta 1939. Več tiskovnih pravi je bilo uradoma ustavljenih, ker niso tožitelji dvignili pravočasno glavne obtožbe.

Po državi

* Zagreb brez soli. Zagrebški listi poročajo, da se že dober teden opaza po zagrebških Speerijških trgovinah pomanjkanje ene najvažnejših živilskih potrebščin, soli. Trgovci se pritožujejo, da mesto običajne količine dobivajo sol v zelo majhnih množinah, tako da je soli že skoraj povsem manjkalo. Redki so trgovci, ki še imajo sol, toda ti jo hranijo samo za svoje odjemalce, dočim si Zagrebčani, ki niso stalni odjemalci pri kakršnem trgovcu, soli sploh ne morejo nabaviti. Zagrebški »Jutarnji list« ob tej priložnosti piše: »Ne vemo, zaradi česa je prišlo do pomanjkanja soli po zagrebških trgovinah. Nekateri pravijo, da ni dovolj železniških vagonov, drugi pa govorijo, da so nastali pri produkciji soli nepredvideni zapletljaji. Ugotavljamo, da se v naši državi producira zadostna množina soli, bodisi morske, bodisi rudninske, pa je zaradi tega še bolj nerazumljivo, kako je moglo priti do pomanjkanja soli.«

* Drago mleko in slab kruh v Dubrovniku. Med dubrovniškim prebivalstvom vlada precejšnje

Ljubljana, 8. januarja

Gledališče

Drama: Sreda, 8. januarja: »Ciganica«. Red Sreda — Četrtek, 9. januarja: »Revizor«. Red B. — Petek, 10. januarja: Zaprt. — Sobota, 11. januarja: »Krog s kredito«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, ob 15: »Ciganica«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sreda, 8. januarja: »Sabska kraljica«. Red A. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča, člana zagrebške opere, — Četrtek, 9. januarja: »Carmen«. Red Četrtek. — Petek, 10. januarja: Akademija v korist Zimske pomoči. Prireditve Zdrženja gledaliških igralcev in ljubljanske filharmonije. Izven. — Sobota, 11. januarja: »Vesle žene windsorske«. Izven.

Radio Ljubljana

Sreda, 8. januarja: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12 Za kratek čas (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 »Strmel« »Stirje fantje«. 14. Poročila. 17.30 Pisan šara (plošče). 18 Mladinska ura: a) Obisk v klisarni, b) Delaj z nami (g. M. Zor). 18.40 Trubarjev nastop in prva slovenska knjiga (g. prof. Simon Lenarčič) 19 Napovedi, poročila. 19.25 Nac. ura. 19.50 Uvod v prenos. 20 Prenos iz opernega gledališča v l. odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravnatelj Vilko Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Drugi programi

Sreda, 8. jan. Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20.30 Klavir — Beromlinster: 18.30 Joderji — 19.10 Koračnice — Budimpešta: 19.20 Ork. konc. — Praga: 19.25 Operna kl. — Rim: 22 Violina — Solija: 19.45 Bolgarske narodne — Sotens: 20.35 Simf. konc. — Stockholm: 19.30 Plesna gl.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Sestanki

Prosvetno društvo Trnovo ima svoj redni prosvetni večer v sredo, 8. januarja 1941 v društvenem domu Karunova ulica 14. Začetek ob 8 zvečer, predaval bo spiritual g. dr. Janez Kraljič »O Poljski«, predavanje bodo pojasnjevale skriptne slike. Člani in prijatelji vljudno vabljeni.

Predavanja

V šempeterski prosveti bo v sredo 8. t. m. ob 20. predaval g. ravnatelj Košiček. Člani in članice vseh odsekov vabljeni.

Poizvedovanja

Izgubila se je v soboto dne 4. t. m. okrog tričetrt na 8 skoraj nova aktovka na poti Čopova — Resljeva — Miklošičeva — Franciskanska — Selenburgova ulica. Pošten najditelj naj jo izroči proti nagradi policiji ali pa v uradništvu »Slovenca«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

nezadovoljstvo zaradi podražitve mleka, ki ga prodajajo tam že po 6 din liter. Te dni pa so nekatere mlekarice na trgu vendarle prodajale mleko po 5 din liter, iz česar se vidi, da tako visoka podražitev nikakor ni bila potrebna. Druga nevolja, ki tare Dubrovčane, pa je slab kruh, ki ga pečejo ondodni peki. Nekateri peki prodajajo napol surov kruh, drugi pa tako trdega kakor cement.

* Naši parniki se pripravljajo na odhod v Ameriko. Od vstopa Italije v vojno je večji del naših trgovskih parnikov, ki je do tedaj opravljal svobodno plojbo, moral neprostovoljno počivati. Toda zdaj so se razmere v Sredozemlju že toliko izpremenile, da se nekateri večji parniki spet pripravljajo, da zaplujejo v Ameriko. Nekateri naši večji parniki bodo prevzeli prevažanje žita za mednarodni Rdeči križ.

* Služkinja vrla v blagajno in odnesla 96.000 dinarjev. V Subotici je trgovcu s papirko Furcu neke noči izginilo iz blagajne 96.000 din gotovine. V blagajno je bilo vloženo po vseh predpisih moderne vlomilske tehnike. Domača služkinja je pripovedovala, da so prišli ponoči v stanovanje roparji, ki so izpraznili blagajno. Toda dekle je pri teh svojih izpovedih zašlo v protislovje, naker so jo detektivni malo trše prišli. Slednjič je le priznala, da je ona ponoči, ko gospodarja ni bilo doma, sama vlomila v blagajno in vzela iz nje ves denar. Denar so res ves našli pri njej.

* Za 400.000 din so ga olajšali v Silvestrovi noči. Belgrajski trgovec Mijat Lukić je v Silvestrovi noči doživel neljubo presenečenje. Ko je na Novega leta dan hotel nekemu svojemu poslovnomu prijatelju izročiti večjo vsoto denarja, je moral na žalost ugotoviti, da je njegova blagajna povsem prazna. V silvestrski noči so se splazili v njegovo trgovino neznamni vlomilci in odnesli iz blagajne za 400.000 din gotovine in vrednostnih papirjev. Lukić pa jim je delo olajšal s tem, da je prejšnji večer pozabil ključke od blagajne v trgovini.

Po petindvajsetih letih.

»To pa res ni lepo, da me ne spoznaš. Sol sva vendar štiri leta sedeja v šoli v isti klopi.«

Kino Mafica

Tel. 22-41 Predstave ob 16, 19, zadnja radi izredne dolžine filma ob 21.15 uri

Danes ob 16., 18. in 21. uri premiera odličnega detektivskega vokalnega V gl. vl.: PETER LORRE
Kino Sloga, telef. 27-30

Najboljše in najlepše filmsko delo sezone

Žena s trojnim življenjem

Veličastni kreaciji Charles Boyerja in Belto Davis. Produkcija Warner Bros. Režija: Litvak

MR. MOTO - RUMENA MASKA

Slavni japonski detektiv Moto pokazuje svojim učencem v praksi odkritje enega najzgodnejših kriminalnih slučajev. Po njemu mu in sodeluje pri odkrivanju tajstvenega zločina sin slavnega Charlie Channa. Kot dodatek: kult. film »IZLET V HOLANDIJO« donovino tulipanov in nareis.

LJUBLJANA

Krasna otroška božičnica v frančiškanski cerkvi

Na praznik sv. Treh kraljev so velike množice otrok, staršev in prijateljev mladine napolnile obsežno cerkev Marijinega oznanjenja. Otroci so na slovesen način darovali božjemu Detetu »Jezusove dneve«, to je lističe, na katere si zapisujejo vsak dan svoje žrtve in dobra dela. Slovesnost je vodil prevzvišeni nadpastir dr. Gregorij Rožman. Po svečanem vходу Križarjev in Klaric, ki so nosili v srebrnih zabojčkih in zlatih košaricah »Jezusove dneve«, je nastopil v prelepem ornatu ob slavnosti asistenci prevzvišeni in je izpred oltarja zbrano mladino nagovoril s toplimi besedami. Kratka vsebina govora bi bila naslednja:

Kakor so trije Modri prinesli božjemu Zveličarju svoje darove, tako prinašate, dragi otroci, danes darove Jezusu tudi vi. Ti darovi pa niso lističi v zabojčkih in košaricah, ampak so žrtvice, odpovedi, zatajevanja in dobra dela sploh, ki ste jih tekom leta nabrali in jih Jezusu na ljubo zapisali na lističe. Božji Zveličar se je ozrl na te vaše darove in je zaradi vas prizanesel nam vsem strahotno vojno. Z veliko verno nadaljujte to svoje delo: radi ubogajte svoje starše, krotite jezo, pridno izdelujte svoje naloge za šolo, borite se zoper sladkosnednost. Od vas, ljubi otroci, zavisi mir v naši državi tudi za bodoče dni. — Otroci so nepremično zrl v prevzvišenega govornika in pazljivo sledili njegovim izjavam. Po govoru med nežnim sviranjem svetločne pesmi so belo oblečeni otroci izročili drug za drugim svoje zabojčke in košarice g. škofu v imenu vseh slovenskih otrok, ki izpolnjujejo »Jezusove dneve«, in g. škof jih je položil pred tabernakelj. Frančiškanski otroški zbor je nato zapel z vso nežnostjo pesem »Prišla je lepa sveta noč«. Po litanijah je podelil prevzvišeni poseben blagoslov dečkom in deklic, otroci pa so nato zapeli še celo vrsto najljubših božičnih pesmi izpred oltarja, nakar so v slovesnem sprevedu prenesli zabojčke in košarice z »Jezusovimi dnevi« k jaslicam, kjer bodo ostali do Svečnice. — Po tej cerkveni božičnici so se zbraali Križarji in Klarice v okrašen sobi na portu, kjer so gospodu škofu voščili novo leto in mu zapeli nekaj prav izbranih božičnih in božičnih pesmi. Prevzvišeni je vse navzroč obdaril s podobnicami, šel je med otroke in se z njimi ljubezno pogovarjal. Ko je nato zopet sedel, so pokazali otroci svoje veliko zaupanje vanj s tem, da so ga navdušeno obkrožili in mu pripovedovali vse mogoče dogodivščine, ki so jih doživeli v božičnih dneh. — Lepše pač ni bilo mogoče praznovati desete obletnice, od kar se vrši slovesno darovanje »Jezusovih dni« v frančiškanski cerkvi.

Akademija ZFO v Mostah

Na praznik sv. Treh kraljev je bila v Mostah akademija mošćanskega oddelka ZFO in ZDK. Polna dvorana je bila praznično razpoložena, saj je upravičeno pričakovala dostojnega vsakoletnega pregleda čez vse delo mošćanske mladine. Po državni himni, ki jo je odgledala godba iz Mladinskega doma na Kodeljevem, je predsednik oddelka pozval vse prisotne naj se spomnijo največjega Slovenca dr. Korošca.

Kot uvodno točko je recitacijski zbor povedal »Izgovor naše mladine«. Ta točka, ki je bila sicer dolga pa je bila tako učinkovito pripravljena v govoru, v kretanjih, svetlobnih in glasbenih učinkih, da imamo v Ljubljani le malokdaj priliko opazovati tako lepo izvedbo. Recitaciji so hitro in brezhibno sledile telovadne točke, ki so imele izredno tenkočutno klavirsko spremljavo. Slavnostni govor je imel urednik »Slovenca« g. Kremžar.

Med velikim odmorom je igrala godba, ki je tudi pozneje med orodnimi točkami spremljala gibe krepih telovadcev. Posebno odobravanje je doživela članica, ki je deklamirala Askerčev »Moj dom«. Nič manjše navdušenje pa je zanimalo po dvorani ko so naraščajoči kot mornarčki končali svoje izvrstno izvedeno vajo. Pa tudi vsi drugi nastopajoči so se zelo potrudili in bili zato deležni viharne pohvale. Po dveh urah neprestanega menjavanja sijajno izvedenih pestrnih točk je po učinkovitem nastopu članov »Naprej zastave slave« godba zaigrala fantovsko himno, ki jo je vsa dvorana stoji pela.

I V počastitev spomina dr. Antona Korošca sta darovala za zimsko pomoč: Društvo zobotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani din 500 kot skromno oddolžitve za pokojnikove velike zasluge; g. dr. Ivo Benkovič, odvjetnik v Ljubljani, pa je daroval din 500 v počastitev spomina pok. dr. Antona Korošca, svojega dvajsetletnega soborca v mladih letih. Obema darovalcema za zimsko pomoč izreka najtoplejše zahvalo odbor.

I Akademija za zimsko pomoč, ki jo priredita Združenje gledaliških igralcev in Ljubljanska filharmonija v petek, dne 10. januarja ob 20. uri v Operi, bo zanimiva umetniška prireditve. Sodelovali bodo štirje igralci, osem opernih pevcev, dva plesalca, celokupni orkester Ljubljanske filharmonije pa bo izvajal med drugim tudi »Velikonočni zbor« iz Cavalierie rusticane, ob sodelovanju vsega opernega zbora in gđc. Labošev, tako da bo to izvedbo izvajalo nad 100 ljudi. — Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

I V zahvali za pokojno gospo Niko Bučarjevo, soprogo gimn. prof. v pok., je pomotoma izostala zahvala pevcem, ki so pokojnici v slovo zapeli v srce segajoče žalostinke, kar tem potom popravljamo.

I Odbor za zimsko pomoč je v vrsti virov za to plemenito akcijo tudi založil lične razglednice z božičnimi in novoletnimi voščili, ki jih je razdelil v prodajo raznim trafikam in papirnim trgovinam. Poleg tega pa je naprosil tudi tukajšnjo upravo policije, da bi policijski stražniki razpečevali te razglednice. In res so policijski stražniki v svojem socialnem čutu do bližnjega poleg naporne službe, ki jo opravljajo, pridno razpečevali te razglednice in so jih razprodali visoko število 900 kosov. Ko se jim odbor za zimsko pomoč za njihovo požrtvovalno delo najtopleje zahvaljuje, jih hkrati

stavlja za lep zgled vsej naši javnosti z iskreno željo, da bi tudi ta ob vsaki priliki pokazala svojo požrtvovalnost do bližnjega, ki je v stiski in bedi.

I Angleško društvo v Ljubljani sporoča, da bo v ponedeljek 13. t. m. pod njegovim okriljem predaval g. Roberts, profesor na britanskem inštitutu v Belgradu, o »Wales-u«. Predavanje bo v angleščini in sicer ob 18 v beli dvorani hotela Union.

I Pogrebno društvo Marijine bratovščine v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. ob 2 popoldan v dvorani št. 1 na portu frančiškanskega samostana v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Eventuelni predloži članov se obravnavajo na občnem zboru le, ako so bili pisemno sporočeni odboru vsaj 3 dni pred občnim zborom.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ JOSEF« grenčica.

I Dar mestnim revežem. Neimenovani dobrotnik iz Ljubljane je daroval za kuhinjo v cukrarni din 1000, za mestne reveže pa din 100; g. Mlakar Rudolf, trgovec na Jernejevi cesti 35, je podaril za 6 revnih družin po 6 kg krušne moke; enak dar je daroval tudi g. Miškec Mirko, lastnik tovarne ogledal; g. Motoh Bogomir, trgovec s kavo, čajem in specerijo, Krekov trg 11, je poslal 5 nakaznic za specerijsko blago v priro mestnim revežem; g. Nemenz Viljem, ravnatelj tovarne Union, je daroval za božičnico din 500; g. Kurent Jože, poštni upravnik v p., stanujoč na Tyrševi c. 62, je daroval

MARIBOR

Vprašanje industrijskih konzumov

Maribor, 7. jan.

V vrsti odredb, ki jih je izdala država lansko poletje za uravnavanje naše prehrane, je bila tudi uredba o ustanovitvi industrijskih konzumov. Po uredbi bi moralo vsako večje industrijsko podjetje osnovati poseben konzum za svoje delavstvo. Uredba je bila sicer dobro zamišljena, toda izvedba bi našlela na velike ovire, obenem pa bi prizadela tudi naše trgovstvo. Zaradi tega se je takoj pojavil odpor ne samo pri industrijih, katerim je bila nenačrtno naložena nova naloga, ki bi ji bile le težko doreale, oziroma bi morale ustanoviti povsem nov aparat v te svrhe in pa med trgovstvom, ki bi izgubilo na tisoče konzumentov, ki so kljub majhnemu zaslužku še najboljši odjemalci, saj razpolagajo danes skoraj z boljšim prihodom gotovine kakor uradniški stalež. Uredba je posebno prizadela mariborsko industrijo, ki je v Sloveniji po številu podjetij, ki bi prišla v poštev za ureditev lastnih konzumov, najmočnejša. Obenem pa bi bila zadeta trgovina, ki živi posebno v okolici pretežno od delavstva, zaposlenega v tekstilnih tovarnah. Vendar so se industrijska podjetja morala držati določil odredbe ter so ustanovila lastna konzumna društva z odbori in vodstvom, vendar pa je ta organizacija v vseh podjetjih ostala samo na papirju. — Sedaj pa, ko se ureja vprašanje prehrane po občinskih prehranjevalnih odborih, pa se bo končno moralo urediti vprašanje industrijskih konzumov. Pokazalo se je, da bodo ti konzumi nepotrebni in tudi ne bodo smeli obstajati, če se hoče vprašanje prehrane po občinski pravilno urediti. Delavstvo v mariborskih industrijih prihaja v mesto po večini s podeželja, industrijski konzumi pa bi bili prehrano za svoje zaloge tam, kjer imajo podjetja svoj sedež, to je iz mesta. Maribor se že itak težko bori za svojo prehrano, konzumi v industrijskih podjetjih pa bi mu natrpali na ramenja še nekaj tisoč novih odjemalcev z njihovimi družinami vred. Zaradi tega se je prehranjevalni odbor mesta Maribora zavzel za ukinitve odredbe o industrijskih konzumih, pa ga v teh prizadevanjih podpirajo tudi vse mariborske industrije.

I V počastitev spomina dr. Antona Korošca je daroval sodež dr. Mirko Kežar podpornemu skladu kluba mariborskih akademikov Panonija 200 dinarjev.

I Dijaški Vincencijevi konferenci v Mariboru je kot novoletno darilo poklonil g. ravnatelj Hrastelj 500 din, za kar mu vodstvo izreka iskreno zahvalo.

I Za zimsko pomoč mesta Maribora so darovali poleg že objavljenih večje zneske: Poche Richard 50.000 din, Predilnica in tkalnica d. d. Beograd 15.000, Jugosila 10.000, Thoma & Co. 10.000, Freund Viljem 10.000, dr. Sanderl 5000, Franz & sin 5000, Ehrlich August II. obrok 4750, Elektra Fala 3000, Pivovarna Union 2500 škof dr. Ivan Tomažič in lavant, stolni kapitelj 2000, Nabavljalna zadruga usluž. drž. žel. 2000, Suppanz Thea 1500, po 1000 dinarjev: Kifman Friderik, podružnica Ljubljanske kreditne banke, škof dr. Ivan Tomažič, podružnica Hrvat. štedionice, Jugoslovanska udruž. banka, Lah Jakob, Celjska posojilnica, Tiskarna sv. Cirila, Nab. zadruga drž. nameščencev, ing. Ubald Nassimbeni, Prva mariborska tovarna pletenin, dr. Juvan Alojzij, inž. Viljem Kristan, Sprager Alojzij 800, Rosina Drago, Potočnik Ferdo, Ljudska samopomoč, Meinel & Herold, Zebot Franjo, Murko Vid, Lotz Karol, Jadranska zavar. družba, Spodnještaj. ljud. pos. po 500 din. — Nadalje je bilo: 2 darovalca po 400, šest po 300, dva po 250, enajst po 200, sedemnajst po 100 din.

I Slomškov dijaški dom, konvikt za učiteljske otroke, naznanja, da se more konvikt zaradi nujnih popravil odpreti šele 1. februarja t. l.

I Popisovanje voj. obveznikov. Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči rojst. letnika 1923 brez ozira na kraj njihovega domovinstva (pristojnosti) se morajo tekom meseca januarja vpisati v seznam vojaških obveznikov ter se zaradi tega zgledati v mestnem vojskarni domu, Slomškovi trg 11, in prinesiti s seboj krstaj in domovinski list. One, leta 1923 rojene in v Maribor pristojne mladeniče, ki žive izven

mesto neplodnih božičnih in novoletnih daril din 100; g. Kobal Bogomir, Pražakova ul 10, je nakazal din 500; univ. prof. g. dr. Salvi Jenčič je poklonil v počastitev spomina blagopokojnega dr. Pavla Krajca z mestne reveže din 150; v isti namen je daroval din 500 g. Miroslav Zupan, mestni stavbenik iz Ljubljane; Christofov učni zavod v Ljubljani je daroval namesto venca za grob blagopokojnega g. J. Zebreta, nekdanjega učitelja na tem zavodu, din 100 za mestne reveže. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejše zahvalo tudi v imenu podpiranih.

I Za zimsko pomoč mestnim revežem so darovali: manufakturna trgovina Fabiani & Jurjovec, Stritarjeva ulica 5, 15 volnenih ostančkov v skupni vrednosti 2675 50 din, g. Josip Dolenc, zastopnik Mercedes Benz avtomobilov v Ljubljani, več perila, nogavic, obutve ter obleke; g. Rudolf Schott, lastnik trdnice »Cementnine« na Celovski cesti, pa din 300 namesto voščil za novo leto svojim odjemalcem. Vsem darovalcem za zimsko pomoč izreka najtoplejše zahvalo odbor.

I Zadnji dnevi »Balalajke« v kinu Unionu. — Opozorjamo cenj. občinstvo, da bo prelepi film »Balalajka« samo še par dni na sporedu kina Uniona. Ta edinstveni film si lahko ogledate še danes ali najkasneje jutri, ker sicer bo prepoznol! Za »Balalajko« bo v kinu Unionu na sporedu prekrasni, na lanski benečanski »bienali« s prvo nagrado ocenjeni film »Dunja« — postarjeva hči. Ta film je napravljen po motivih Puškinove nesmrtno novele. V filmu igra vlogo ruskega postarja slovit Heinrich George, najboljši nemški karakterni igralec, in vlogo njegove mlade, lepe hčerke Dunje naša rojakinja, doma iz Slav. Broda, Hilda Krahlova. — Kakor »Balalajka« tako bo tudi »Dunja« navdušila ljubljansko občinstvo.

Maribor, so dolžni prijaviti njihovi v mestu stanujoči starši ali sorodniki.

I Premiera »Lepe Vide«. Jutri, v četrtek, bo v Mariborskem gledališču premiera najnovejše slovenske dramske novitete, Kozakove »Lepe Vide«, ki je v Ljubljani pred kratkim zelo uspešna.

I Društvo gluhoonemih v Mariboru se najpričnejše zahvaljuje gg. tovarnarjem, trgovcem, denarnim zavodom in čč. gg. duhovnikom, posebno se prevzvišenemu g. škofu dr. Ivanu Tomažiču in g. županu dr. Juvanu za podporo za božičnico, da je zmoglo tudi letos obdariti za božič uboge gluhooneme. Vsem Bog plačaj!

I Javna prošnja ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani. Železničarji — upokojeanci iz Maribora se hudo razburjajo, ker niso dobili izplačane v službenih novinah od 30. novembra 1940 določene draginske doklade, ki bi se morale izplačati že 1. decembra lanskega leta. Zahtev se je to zgodilo, ni znano, veče sampo, da teh doklad edino ljubljanska železniška direkcija ni izplačala. — Prizadeti.

I Lastnike motornih vozil obvešča predstojništvo policije v Mariboru, da dvignejo s starim blokom bencinske karte in s prometno knjižico nove bencinske karte.

I Vse lastnike voznških izkaznic opozarja predstojništvo mestne policije v Mariboru, ga počete rok za podaljšanje istih dne 238. februarja. Vozniške izkaznice morajo predložiti v podaljšanje na sobi št. 13. na predstojništvu policije ter priložiti zavezo za avtomobile 100 din banovinske in 10 din državne takse ter 20 din v gotovini, za motocikle pa 50 din banovinske in 10 din državne takse ter 20 din v gotovini. Poklicni vozači, ki se preživljajo samo s šoferstvom poklicem plačajo le četrtino banovinske takse, morajo pa priložiti potrdilo delodajalca.

I Dva metra globoko je padla in se ubila. V Selnci ob Dravi se je na tragičen način smrtno ponesrečila gostilničarka Ivana Golob iz Bistrice. Ko je šla zjutraj od sv. maše, ji je na cesti postalo slabo. Naslonila se je na ograjo mostu, ki pelje čez selniški potok. Pri tem pa je zaradi slabosti omahnila ter padla 2 metra globoko v potok. Priletela je z glavo na kamenje ter si razbila lobanjo. Našli jo je mrtvo.

I Nevaren mladostni vlomilec v rokah policije. V Delavski ulici so imeli razburljiv dogodek. Ko je prišla posestnica Antonija Menačič proti večeru domov, je začula v svoji hiši v prvem nadstropju šum. Naletela je tam na mladega fanta, ki je odpiral z vitrihom omaro. Dečko se je prihod lastnice hiše ustrašil, pa je kar skozi okno skočil iz prvega nadstropja na ulico. Imel pa je smolo, da je padel ravno pred noge hčerke hišne lastnice, ki je pravkar prišla k svoji materi na obisk. Ta ga je pridržala, pritekli so še sosedje ter so nepridiprava oddali policiji. Vlomilec je šele 16 letni Henrik Lorbeck iz Nove vasi, ki ima kljub mladosti že jako koemato vest. Na policiji so ga temeljito izprašali, pa je priznal tudi vsem v stanovanju občinskega svetnika industrijalca Spragerja v njegovi vili na Zrinskiem trgu, kjer mu je odnesel gojzarice ter denarico e 400 din gotovine in važne listine. Vlomilec je policiji tudi pokazal skrivališče, v katerem je imel spravljeno listino z vso vsebino. Za tega fanta bi bila prisilna delavnica najprimernejše vzgajališče.

Gledališče

Sreda, 8. januarja: Zaprtlo.
Četrtek, 9. januarja, ob 20. »Lepa Vida«. Premiera. Red A.

Svečina

Upraviteljstvo drž. ljudske šole v Svečini se v svojem imenu učencev ter njihovih staršev iskreno zahvaljuje vsem darovalcem, ki so z večjimi ali manjšimi darovi tako izdatno podprli našo božičnico, ki se je vršila dne 23. decembra v tuk. šoli. Prav posebno zahvalo izrečemo C. M. D. za poslano blago (v vrednosti 3000 din). S. S. (1100 din), banski upravi (1000 din), upravi tovarne Hutter in drug (300 din), tvrdkam Mastek, Macun in Smonig (250 din). V denarju so darovali g. M. Arh (500 din), uprava banovinskega posestva v Svečini, g. Richter (200 din), A. Sorjan (150 din), občina Svečina, g. Osel, g. Jančič (100 din). Mnogo se je nabralo na vasi (1900 din) in se vsem darovalcem, ki so darovali po 70, 60, 50, 40, 30, 20 in 10 din iskreno zahvaljujem. Vsem nai bo njihova ljubezen do mladine in naroda obilo poplačana.

K e dobite Slovenčev koledar

Slovenčev koledar dobite naročniki iz sledečih poštinskih okolišev:

Mačkoveci: pri g. Bajek Janku, župniku iz Perovec p. Mačkoveci.

Martjanci: v Kat. župnem uradu v Martjancih

Murska Sobota: pri g. Rous Matiji, kaplana v Murski Soboti.

Petrovci: v župnem uradu v Petrovcih.

Rankovci: pri Gasilski četi v Rankovcih.

Rogaševci: v župnem uradu v Rogoševcih.

Saloveci: pri g. Babošek Martinu na postaji v Salovecih.

Za poštne okoliše iz Maribora, Celja, Novega mesta, Ptuja, Jesenice, Trbovlja in Kranja naročniki Slovenčevega koledarja neglede, ali so koledar naročili pri naših podružnicah ali pa direktno pri nas, dobijo koledar v podružnicah »Slovenca« v zgoraj omenjenih poštinskih okoliših. Koledar dvignite čimprej.

CELJE

Delo Slov. čebelarskega društva

V prostorih Zadrage državnih uslužbencev v Celju so zborovali člani Slov. čebelarskega društva, podr. v Celju. Podružnica šteje 40 članov in pod predstvom mestnega računskega revidenta Gaberška Jožeta lepo napreduje. Preteklo leto je bilo za čebelarje slaba sezona, saj je deževno vreme uničilo že itak bomo pašo. Posebne težave ima podružnica z nabavo sladkorja, ki ga potrebujejo čebelarji za prehrano čebel, ki so letos premalo nabrale. Čebelarji so naročili skupno sladkor in ga dobili kg po 10 din. V bodoče bo podružnica posvetila vso pažnjo novostvarjenim elementarnim postaji, ki jo namerava zgraditi na že določenem prostoru pri Caterjevem mlinu v Pečovniku, dalje tudi izboljšanje paše. V ta namen bo razdelila sadke bisernikov in zlate rože.

Občina celjska je podprla podružnico z 400 din, okrajni čestni odbor pa z 250 din. Društvo je izgubilo s smrtjo Mirnika Antona, poštnege upravnika v p. in častnega člana društva, vnetega čebelarja. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanj odbor s predsednikom Gaberškom na čelu, za tainika in blagajnika Lang Venceslav, za podpredsednika Močan Jožet.

I Mestna elektrarna je radi ogromnega porasta stroškov prisiljena z novim letom povišati tarifo električne energije i. s.: razsvetljava din 4,80 kWh, reklama (stopnjevalno) din 4 in din 2 kWh, denarni zavodi din 6,80 kWh; motorji in ogrevanje: prvih 25 mesečnih obratnih ur din 2,50 kWh, naslednjih 25 din 1,80 kWh, vsa nadaljnja poraba din 1,25 kWh. Najemmina za števec: enofazni do 10 A mesečno din 6, dvofazni od 10 A mesečno din 12, trofazni od 30 A mesečno din 15.

I Anton Mirnik. V Zavodni pri Celju je umrl 74 letni poštni upravnik v p. in hišni posestnik Anton Mirnik. Pogreb bo danes ob 15 iz hiše žalosti Zavodna 2 na mestno pokopališče. Naj počiva v miru, svojcem naše sožalje!

I »Romeo in Julija« na celjskem odru. Ljubljanska drama bo uprizorila dne 14. januarja, v torek, ob 7 zvečer »Romeo in Julija«. Predprodaja vstopnic v Slomškovi knjigarni.

I Dekliški krožek ima drevi ob pol 8 v Domu svoj sestanek. Vabljeni!

I Razstava načrtov natečaja za regulacijo in zazidavo Medloga v Celju bo od 8. do 11. jan. 1941 v sejni dvorani mestnega poglavarstva od 9. do 13. ure.

I Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani za Celje in okolico bo 14. jan. od 8 do 12 dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ul. 8, pritličje.

I Pri božičnem obdarovanju je bilo v zavodu šolskih sester v Celju obdarovanih 152 deklic in sicer 40 s četvji, 62 z obleko in 50 s perilom. Šolsko upraviteljstvo se v imenu obdarovanih iskreno zahvaljuje vsem, ki so podprli to nabiralno akcijo ter omogočili obdaritev!

I Celjski šahovski klub je odigral v nedeljo popoldne prijateljsko tekmo s šah. klubom v Radečah na desetihi deskah. Za Celje so dobili po eno točko: Schneider, Csörgö jun., Davidovac, Crvin in Bačar pol točke. Za Radeče pa so dosegli po eno točko: Hriberšek, Pohar, Kožuh Anton, Simončič Ludvik in najmlajši v Slov. šahovski zvezi verficirani 11 letni Hočevar Niko ter Bogdan Koren pol točke. Po odigranem matchu je bil brzoturnir, ki je bil zaključen z 9:1 za Celje. Radečani so pokazali izredno žilavo kombinatorno igro, izredno šahovsko disciplino in ambicijo ter imajo tako vse pogoje, da ostanejo še v naprej prvak Posavja.

I Novi grobovi. V celjski bolnišnici so umrli 6 letna hči železn. zvančnika Soje Erna iz Rimskih toplic, 21 letni Hanjšek Leopold iz Košnice in 79 letni Verbič Janez iz Lipovca pri St. Vidu pri Grobelnem. Naj počivajo v miru!

I Izpred celjskega okrožnega sodišča. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju so se zagovarjali 23 letni posestniški sin Klavžar Jože in njegova 61 letna mati Frančiška ter 45 letna Repar Amalija, vsi iz Dobrave pri Senovem. Klavžerjeva sta zasadiła Reparjevo nekadašnje dne v avgustu v očetovem vinogradu. Vnel se je preprij in pretep. Klavžerjeva sta se lotila Reparjeve s palicami in ji poškodovala lobanjsko bazo, Reparjeva pa je poškodovala Klavžerjevo oko. Sodišče je obsodilo Klavžerjo Jožeta na 2 meseca, mater na mesec in Reparjevo tudi na mesec zaporu, vse pogojno.

Radeče

Tatvina kokoši. V noči od petka na soboto je neznana oseba ukradla iz kokošnjaka več kokoši, last g. Samca Janeza, posestnika na Jagunci št. 45. Okradeni je prijavil tatvino radečkim orožnikom, ki bodo verjetno dolgooprstnega ljubitelja mastnih kokošjih pečenk kmalu izročili reki pravice.

Koliko smo pojedli mesa v 1. 1940. V radeški občini so zaklali mesarji oz. gostilničarji v lanskem letu 293 glav živine raznih vrst v skupni teži 43.777 kg: in sicer 21 volov v teži 6.126 kg, 15 krav v teži 3.911 kg, 76 telic v teži 22.483 kg, 78 telet v teži 4.487 kg, 100 prašičev v teži 6.665 kg in dva june v teži 105 kg. Povprečno pride na osebo 10,35 kg mesa letno. Največ smo pojedli mesa v novembru — 4.431 kg, a najmanj v juliju — 2.654 kg.

Šahovska novica. V nedeljo je gostoval v Radečah šahovski klub Celje. Pomeril se je na 10 deskah s tukajšnjim šahovskim klubom, prvakom Posavja, in izgubil z rezultatom 4½ : 5½. Za Radeče so dobili gg. Hriberšek, Pohar, Simončič Lado, Kožuh, Hočevar, Nikič.

KULTURNI OBZORNIK

Silvin Sardenko: Mlajši sin v sliki in podobi

Pravkar je izšla novoletna številka »Glasnika« presv. Sreca Jezusovega, ki stopa s to številko v štirideseto leto svojega izhajanja. Družba Jezusova sama, ki ta list izdaja, pa obhaja obenem tudi svoj štiristoletni jubilej. Da proslavi 40. letnico »Glasnika« in svoj jubilej, so jezuiti novoletni številki dodali lično urejeno in opremljeno knjižico »Mlajši sin«, ki ji je tekst napisal Sardenko, njeno tehnično plat pa odlično izvedel prof. in arhitekt Plečnik, ki je pesniku pisal: »Ne bilo bi pa vseeno, če bi Vi opustili speniti »Mlajšega sina« ter ga ozaljšati s Führichovim ciklom »Der verlorene Sohn«. Je to ena njegovih najgrandažnejših stvari. Bila bi nam nad meso časovna. Tako torej je nastala ta Sardenkova najnovejša religiozna pesnitev. Neposredno pobudo zanjo je dal Plečnik, ki je ž njo hotel obenem proslaviti še 140. letnico rojstva znamenitega nemškega cerkvenega slikarja Führicha.

Sardenkov »Mlajši sin« je nekaj duhovni religiozni ep, neka duhovna drama človeka, ki se je naveličal doma in očetovih postav ter odšel za kličem svojih strasti, se v tujini izgubil in razdal, dokler se končno po močnih duhovnih pretrseh prečisti in povrne domov. Snovno se ta pesnitev docela naslanja na svetopisemsko priliko, a je hkrati občečloveško mogoča in nam časovno približana. Mimo uvoda obsega osem poglavij, ka-

terih vsako predstavlja eno fazo duhovnega razvoja tega človeka, od slovesa od doma preko razvratnega in bednega življenja v svetu do propada, kesanja, duhovnega obiščenja in preroda ter povratka domov. Pesnitev je nekako svečano zvzvišena. Teh osem poglavij ilustrira osem znamenitih Führichovih slik iz cikla »Der verlorene Sohn«. Vendar tekst na te slike ni tesno naslonjen, temveč se drug drugega dopolnjujeta in razlagata. Oblikovno je pesnitev uglajena, metrično tekoča, jezikovno čista. Tu in tam jo kazi kaka ne povsem jasna metafora in ne dovolj nazorna podoba. Ritmično dokaj variira od poglavja do poglavja. Večinoma gre za trohejski ritem, ki je tu in tam kombiniran z daktilskim, kakor pač zahteva notranja vsebinska nuja in občutje pesnitve. Lahkotne partije, ki kažejo burno veseljačenje in življenje izgubljenega človeka, so spesnjene v živem in poskočnem daktilu, idilično mirni deli v jambu.

Knjižica je lep novoletni dar, zlasti še, ker je oblikovno do kraja dognana in jo krasi osem prelepih Führichovih slik. Dobi se tudi separatno na finem papirju in z boljšim ovitkom, tiskanim v dveh barvah, za ceno 3 din, na navadnem papirju za 1.50 din. Lepo v platno vezan izvod stane 15 din. Naroča se pri Upravi »Glasnika« Sreca Jezusovega, Ljubljani, Zrinjskega 9; dobi pa se tudi po knjižarnah.

Tine Logar.

Ljubljanska drama: Ugrabljen Sabinke

Tako imenovane premiere že uprizorjenih del so bile doslej običajne samo v operi, sedaj pa se je ta navada prenesla tudi v dramo. Ugotoviti moramo, da sta bili med dvanajstimi letošnjimi »novostmi« le dve absolutni premieri (Skrivallnice, Lepa Vida). Vse drugo je stalnim obiskovalcem gledališča že znano. Kajpada je treba razlikovati med tako imenovanimi reprizami in ponovitvami. O ponovitvi govorimo tedaj, če pride igra v glavnem nespremenjena na oder; reprizo pa imenujemo tako uprizoritev, pri kateri nam je znano le delo, medtem ko je uprizoritev sama po sebi nova. Repriza, ki je tedaj nova po režiji in igralski podobi, sme zaradi tega po vsej pravici veljati za premiero. To je vzrok, da smo letos lahko brez ugovora, deloma pa celo s pohvalo sprejeli vrsto del, ki jih je gledališče tudi po vojni že »uprizorilo«. Ni nimamo zoper to, če se spored sestavlja in poživlja deloma tudi na ta način. Toda če ta način pri sestavi postane načelo, ki ga ni mogoče opravičiti z ničemer drugim kakor z lagodnostjo in nerazgledanostjo po domači in tuji dramski literaturi, ne moremo biti več zadovoljni. Čas bi že bil, da vidimo tudi kaj vseskozi novega. Sestava dramskega sporeda zahteva vendarle drugačnega gledanja kakor pa sestava opernega sporeda. Tam gre v prvi vrsti za pevsko in glasbeno izvajanje, medtem ko v drami kot »ogledalu časa« prevladuje sociološki vidik vsebine. Za dober spored je seveda treba delo in zopet dela. Poleg možnosti, ki se tu odpirajo že samo na osnovi domačega dramskega slovestva, so še številne književnosti, ki so za naše gledališče tako rekoč še »terra novae«, neodkrita zemlja. Premalo poznamo ne le poljsko, bolgarsko, ampak tudi špansko, italijansko, madžarsko in druge književnosti. Pa tudi iz nekaterih bolj upoštevanih literatur nismo videli zmerom najboljših stvari.

To so misli, ki se nam vzbujajo ob na novo pripravljene »Ugrabljen Sabinke«. Proti igri, ki sta jo spisala Franc in Pavel Schönthan, bi sicer ne imeli nič. To je eno izmed tistih del, ki gledališču niti ne koristijo niti ne škodujejo, prijetno zabavajo občinstvo, če ni preveč izbirčno, in utonejo v pozabiljenje. Burka je napisana s precejšnjim smislom za situacijsko komiko, čeprav ta vtis občutno zmanjšuje nepotrebno ponavljanje in razvlečenost, v ostalem pa ne razodeva literarne vrednosti. Delo išče bolj odziva v estetsko nezahvalnem občinstvu kakor literarno priznanje. V slovenščini se to čuti še močneje, ker je vsa zgodba iztrgana iz okolja, v katerem je nastala in v katerem je bila tudi bolj verjetna. To delo privedi primerno za naše razmere je nemogoče in občutljivejšega gledalca je res tudi silno motilo neskladje med tujim duhom in domačim krajevnim okoljem. Edino literarno res pomembno mesto je konec drugega dejanja, ki pa ga je delu pripisal Oton Zupančič. Toda tudi ta sam po sebi blesteči vložek ne more burki, za katero ga je skorajda škoda, dati drugačne smeri in globljega poudarka. Preveč občutno njegovo neskladnost s siceršnjo malopomembno vsebino. To je vsaj na premieri (20. decembra 1940) občutilo tudi občinstvo, ki je ob tem prizoru za trenutek onemelo in prisluhnilo, čeprav je sicer plavalo v elementu površinskega smeha.

Uprizoritev, ki jo je pripravil g. Osip Šest, je izrazila predvsem neproblematični značaj šolajigre in je pripomogla do veljave zlasti položajski komiki. Smešno igranje se je v glavnem osredotočilo okrog profesorja Golviča, avtorja »Ugrabljenih Sabink«, ki ga je podajal g. Gregorin nekoliko preveč karikirano, sicer pa prav šegavo in prisrčno. Posebej nas je zanimala vloga gledališkega ravnatelja Strizega. G. Cesar je izdelal ta lik bolj z domačo kakor samoniklo komiko; do bro je izrazil samozavest tega umetniškega šmiranta, manj se mu je na posrečila tista s predzno lokavostjo združena melanholija, ki jo zahteva ta podoba zlasti po Zupančičevi retuši. V sicer nezahvalni igri sodelujejo še g. g. P. Juvanova, A. Levčarjeva, M. Danilova, Praprotnikova, Plut, Peček, Drenovec in Presetnik.

France Vodnik.

Ljubljanska Opera: Angel z avtom

Koncem decembra 1940 je bila v opernem gledališču krstna predstava izvirnega domačega dela: mladinske operete »Angel z avtom«. Besedilo je napisal g. M. Simončič, glasbo poznani skladatelj Lojze Mau. Vsekakor je bila prireditelj zanimiv dogodek, saj tako pogreša mladina podobnih uprizoritev. Že sam nastop najmlajših igralčkov in pevčkov, njihova otroška priprostost in iskrenost pritegne gledalca in poslušalca nase, odraslega tako kot otroka. Tako nas je tudi ob tej priliki kar ganila prostodušna ter otroško prepričljiva igra Metke, ki jo je podala M. Galsarda, prav tako tudi nastop malega M. Mutsamandla v vlogi Joška. Prav lepo sta zaplesali zvezdici Zigica in Migica, plesni naraščajnici I. Tavčarjeva in T. Remskarjeva, ki obetata postati prav dobri plesalci; že tokrat sta pokazali precejšnjo tehnično izdelanost. Naravno zaigran je bil prizor šolarjev; iz njihovega raganja je zavela topla otroška prisrčnost. Njihov nastop je bil najmočnejši v drugem dejanju.

Igrali so J. Besednikova Majdo, M. Škrjančeva Ivanka, L. Ničimrova Pepco, V. Kovač Tončka, D. Slavec Janezka, M. Rener Miha, F. Vauda Francka in M. Jelševar Lojzka. Presenetljivo dobro je izoblikoval sv. Petra g. V. Janko, ki je vseskozi vzdržal pravilen nevsipljiv odnos do svojih malih angelčkov-potepinčkov. Sonce g. E. Urbančeve je bilo nekoliko presolsko deklamatorično, pogrešali smo prav tiste tople, ki jo je znal gosp. Janko vlti v svojo igro. Kot angel govornik je nastopila ga. M. Goljčeva, kot inž. Strukelj g. Anžlovar, g. Česnik kot Zmazek, g. Milič kot osa, gosp. Pianek kot policijski stražnik, ki ima nekoliko premočno poudarjeno masko, v igri in govorici nekoliko prisiljen. Dalje so še nastopili izmed odraških g. Pogačar kot šofer, g. Marek kot delavec, g. Arčon kot medvedar, kot medved M. Poje, kot Biserka ga. E. Barbičeva, Aca J. Ošaben, kot Urša ga. Mauserjeva, gospa ga. S. Japljeva in kot Marijana ga. R. Skeletova. Vsi so zadovoljivo izoblikovali svoje vloge. Pri gospe Barbičevi bi si želeli še malo jasnejše izgovarjave, ker ni mogoče popolnoma razumeti besedila. Ob koncu pa moram pohvaliti tudi angelčke, pa bodisi godece, bodisi ostale potepinčke, ki so prizadejali sv. Petru toliko skrbi in nevolje zaradi nemira pred nebeskimi vrati med oblaki ter tudi Zemlji povzročili s svojimi nerodnostmi marsikatero nevšečnost. Le to želimo, da bi ob koncu tretjega dejanja malo bolj pazili na dirigenta in malo boljše zapeli. V ostalem moram poudariti, da ima pri tej uprizoritvi važen delež scenograf g. Franz, ki je z izvrstno sceno opremo morda največ doprinesel k uspehu. Tudi godč. M. Slavčeva, ki je delo režirala, je pač žrtvala dovolj truda, predvsem pa g. R. Simončič, ki je prevzel glasbeno vodstvo. — Orkester je zvenel nenavadno; vzroka sta dva: avtorjev instrumentalni prvenec in — najbrž premalo vaj, kajti dirigentu je orkester nekako z muko sledil, da ga je letemu bilo komaj mogoče spraviti naprej. — Strokovno oceno dela samega priobčim v kratkem v zvezi z oceno edicije, ki jo je avtor izdal v klavirskem izvlečku s celotnim besedilom. Delo bodo s pridom uprizorili lahko tudi podeželski večji odri.

Mariborsko gledališče: Nekaj gostovanj

V zadnjem mesecu je na mariborskem odru nastopilo nekaj igralskih skupin in gostov, ki naj jih tu vsaj kot kronisti omenim, čeprav se v kako posebno ocenjevanje nastopov ne spuščam. Beležim samo kot poročevalce, ker se v resnici tudi ta ali ona stvar sodbi izmika, deloma ker zahteva poročevalca posebne stroke. Gre za baletni nastop E. Moharjeve in B. Pilata iz Ljubljane, za gostovanje dveh zagrebskih igralcev, za opereto ali burko Doboviška Habakuk ter za nastop I. dekliske šole iz Maribora z Golievo igro Petrickove poslednje sanje.

Poseben, užitka poln je bil večer Moharjeve in Pilata. Gledalec je mogel začutiti, kaj je plesna umetnost, in jo primerjati s tem, kar nudi mariborski balet. Da bi se spuščal v analize in oceno baletov, nisem usposobljen, toda očem, ki jih vodi umetniški okus, je bila vidna tieta prepadna razlika med živo, samostojno plesno umetnostjo ljubljanskih plesalcev in sterilno bornostjo in včasih tudi neokusnostjo mariborskega plesnega zbora. Plesni program je bil isti kot v Ljubljani. Spremljevalec na klavirju dr. D. Švara je dodal tudi dve klavirski skladbi. Bil je res umetniški večer, ki ni bil preračunan zgolj na zunanji učinek, temveč je bil usmerjen predvsem v lepoto in notranje doživljanje.

Ko sem poročal o Pikici in Tončku, sem izrazil željo po več mladinskih predstavah. Kmalu potem je nastopil na osnovni šoli v Studencih Pavlihov oder, ki ga je kot v Ljubljani prof. Kuret, tu ustanovil prof. Smasek. V gledališču pa je z Golievo igro Petrickove poslednje sanje nastopila I. dekliska meščanska šola iz Maribora. Pri ocenjevanju takih predstav ni mogoče uporabljati takih ocenjevalnih meril kot pri igrarh poklicnih igralcev. Tej predstavi (režirala je ga. Fabjan, igrali pa sami šolarji) je bilo videti, da so jo pripravili z veliko skrbjo, prizadevanostjo in ljubeznijo. Kljub pričakovanju ni bilo dejstvo, da so vse vloge — razen kralja Matjaža — igrane samo deklice. Opaziti pa je bilo v nasprotju z realistično igro Pikica in Tonček, kako pri Golii namesto dramatičnosti in pripovednosti prevladuje liričnost, ki pa v ustih diletantov postane pogosto nerazumljiva in dolgočasna. Prav na mestu bi bilo tu in tam črtati kako lirično mesto ali pesem, da bi otroci, ki se jih je dvakrat nabralo polno gledališče, bolj dojel dejanje in ob njem uživali. Kolikor je pri Pikici in Tončku vse preveč stvarno, je tu vse preveč lirčno. Vse opremo za številne nastopajoče si je šola oskrbela sama, tako da je režiserka mogla ustvariti res blestečo zunanjo podobo bajne igre.

Habakuk, ki ga je spravil na oder mariborski igralski ansambel, je skupno delo Rudolfa Doboviška in Radovana Gobca. Delo hoče biti opereta, po mojem mnenju pa je v resnici burka. Dobovišek je napisal že nekaj burk ali veseloiger, pa pri literarni kritiki ni žel posebnih pohvalnega mnenja. Kljub temu pa so razmeroma pogosto igrali po diletantskih odrih, kar mu je dajalo poguma, da z delom nadaljuje. Habakuk ni kako posebno

Smučarski muzej v Stockholmu

Pred trinajstimi leti so ustanovili v Stockholmu smučarski muzej. Sprva je bil majhen in neznaten, toda sčasoma je začel naraščati in postajati zanimiv. Kmalu se je izredno povečal in danes je v Stockholmu največji muzej te vrste na svetu. V muzeju je vsa književnost o zgodovini in tehniki smučanja. Na muzej se obračajo strokovnjaki iz vseh delov sveta in prosijo za razne podatke. V muzeju je tudi nad 1000 smučarskih oprem in smuč iz vseh časov in iz vseh delov sveta. Ves nabrani material ne predstavlja samo natančnega razvoja smučarstva na Švedskem in v sosednih skandinavskih državah, temveč tudi drugod po svetu.

Kako stare so vojske

Zgodopisec so skušali dognati, od kdaj so na svetu vojske. Njihova mnenja so zelo različna. So pa določna znamenja, ki govorijo za to, da so bile vojske že v kameni dobi. Na okostnjakih, izkopanih pri Pekingu in za katere je dokazano, da so iz kamene dobe, so jasne zasledili sledove poškodb, zadobljenih v vojski z orožjem iz tistih časov. Najstarejše take okostnjake so našli na Kitajskem. Dokazano je tudi, da so bile v kameni dobi vojske in nemiri, ki pa so imeli seveda drugačne vzroke in namene, kakor jih imajo današnje vojske. Vsekakor so se bile že takrat vojske za moje in tvoje.

Kaj bo z Društvom narodov

Novi proračuni nekaterih držav, ki so bile doslej zveste članice Društva narodov, za naprej nimajo več predvidene članarine za Društvo narodov. Med temi državami sta tudi Anglija in Švica. Ta odsotnost Anglije je važna že zato, ker je bila glavni stebel DN in je tudi v denarnem pogledu za DN največ doprinesla, odsotnost Švice pa zato, ker ima DN sedež v Ženevi, torej v Švici. Res je, da je v sedanjih vojni DN zgubilo svoj glavni pomen, vendar nekateri odseki še sedaj

ŠPORT

Šport čez praznike

V nedeljo in na praznik sv. Treh kraljev je bilo na športnem polju zopet nekoliko živahnije. Prevladovali so sicer smučarji, pa tudi nogometaši in ping-pongarji niso mirovali. Pa si oglejmo natančneje ta tekmovalca.

Slalom na Ročci

Slalom na Ročci, ki ga je priredil SK Skala, je imel 200 m višinske razlike ter je bil dolg 600 m. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Seniorji: 1. Klein Bruno 42:2.52, 2. Mrak Marjan 48:1.56, 3. Robert Ivan 49:57.3.

Dame: 1. Stolec Pavlina 1:18.50, 2. Heim Erika in Silva Pohar sta zgrešili vrata.

Od juniorjev je bil prvi Rogelj Mirko 1:13.40.

Veleslalom Gorenjca na Črnem vrhu

ASK Gorenjec je priredil na Črnem vrhu nad Jesenicami veleslalom, ki je imel 400 m višinske razlike ter je bil dolg 2 km. Posamezni tekmovalci in tekmovalke so se takole plasirali:

Seniorji: 1. Bertonec Jozef 1:40.3, 2. Zvan Lojze 1:45.3, 3. Ravnikar I. 1:50.

Juniorji: 1. Stare Marjan 1:56.2, 2. Kovač Franc 1:58.4, 3. Špec Anton 2:24.5.

Dame: 1. Praček Lojka 1:40.2, 2. Praček Anica, 3. Torkar Danica.

Smuški tek SK Bratstva na 10 km

SK Bratstvo je priredilo za svoje klubske člane tek na 10 km. — Rezultati: 1. Razinger Tone, 2. Knific Jože, 3. Benedičič Mirko. — Smolej Franc ni startal, ker na Pokljuki trenira naše vojake.

Smuško prvenstvo Gorskega Kotarja

Seniorji na 16 km: 1. Majnarič Miho 1:01.03, 2. Majnarič Nikola 1:03.25, 3. Majnarič Drago 1:06.36.

Juniorji na 10 km: 1. Kezele 59.10, 2. Petranovič.

Zimski šport v Mariboru v razmahu

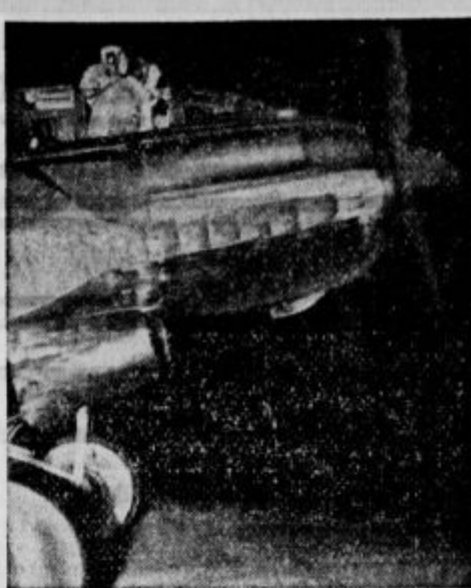
Oba praznika — nedelja in sv. Trije kralji — sta nam prinesla idealne snežne razmere, ki so jih mariborski športni klubi hitro izrabili za izvedbo svojih klubskih smuških prvenstev. Oba dni so se vršile štiri smuške tekme, vsaka na drugem terenu in vsaka v drugi disciplini.

Najbližje je izvedel tekme SK Železničar, in sicer v mariborski okolici pod Pohorjem. Start in cilj sta bila pod Slovensko Kalvarijo, proga je me-

umetniško delo, toda po svoji dramski zgradbi prijetno in kaže na odrsko spretnega dramatika. Posebnih globlin in posebne idejne vsebine nima (razen da nastopa za slovo Slovencev, Hrvatov in Srbov), vendar ni nič slabše od vsega mogočega tujega operetnega blaga, ki se od vseh strani ponuja in uvaža k nam. Dejanje je postavljeno na naša tla. Pozorišče se razteza od naših planin do Belgrade in Zemuna. Sodobnost — pa madžarske operete — je v burko postavila častnike in vojake ter narodnostni in državni poudarek. V ocenjevanje glasbe in petja se ne spuščam (želel bi kvečjemu, da se g. Manuševski po dveh letih le nauči slovenščine). Poudarim naj le nekatere prav posrečene igralske like: Gorinška kot kmeta Habakuka, oba kmeta, Blaža in Košto, prav dobro Starčev v vlogi kmečke gospodinje Urše (mislim tu igro, ne pevski nastop) ter najboljši, izborni lik norčka Vogrinovega Janeza, ki ga je nadvse posrečeno in izdelano igral Verdonik. V celoti je bilo videti mnogo truda in prizadevanja in reči moram, da je opereta mestoma prehajala v prijetno burko in šalo.

Dne 4. januarja sta gostovala člana zagrebske Krame ga. Elvira Dragman in g. Matko Grkovič s komedijo Ljubim te (Ja te volim). Vprav amerikaneka komedija je posrečeno zgrajena. Postavljena je v ožek prostor in čas ter se odigrava le med dvema človekoma. Napetost in komičnost ter veselost in resnost rastejo vseskozi. Vendar sta šele igralca ustvarila polno odrsko delo. Videti je bilo namreč pri njih, to, česar človek vedno pričakuje in zahteva od igralcev. Igrala sta s toliko prepričevalno prirodnostjo, da je z odra izginila iluzija in smo dejanje gledali kot kos živega življenja. Igralca sta živela v prostoru in v medsebojnem boju kot dvoje polnih ljudi. Tako je delo, ki samo po sebi ne nudi posebnih globlin, nasprotno prav lahko spelje povprečnega igralca v zunanjo burko in iskanje cenenege efekta, privlačevalo po neposredni in živi igri.

Smolej Viktor.

Letalo, pripravljeno za nočni polet.

delujejo in bi jih bilo težko pogrešati; to so zlasti Mednarodni urad za delo, več statističnih uradov, Mednarodni Rdeči križ (ki je sicer samostojen), Urad za mednarodna izplačila itd. Ze leta 1939, ko ni bilo več v DN Nemčije, Italije, Japonske, Madžarske in še nekaterih drugih držav, so znašali izdatki DN 21 milijonov frankov, dohodki pa le 15,172.721 frankov. Tudi tisti uradi, ki še poslujejo, bodo morali prenehati z delom, če jih države ne bodo hotele več denarno podpirati.

rila 12 km ter je startalo 25 tekmovalcev. Tekme so v vsakem oziru najbolj izpadle.

Rezultati: seniorji: Krajncič v času 50.02, Herič 53.34, Muraus I. 53.46. — Juniorji C: Kramaršič 50.55, juniorji B: Černec II. 54.04.

ISSK Maribor je tekmoval kar dva dni ter se je s Klopnega vrha, kjer bi se morale tekme vršiti prejšnjo nedeljo, preselil v novo torišče zimskega športa, v Ribnico na Pohorju, kjer je imel idealne snežne razmere in povrhu še novo, lani zgrajeno smuško skakalnico. Zaradi tega je izvedel svoje klubske tekme v klasični kombinaciji — teku na 16 km, ki je bil v nedeljo, in v skokih, ki so se vršili v ponedeljek. V teku na 16 km je zmagal »večni klubov prvak Karl Fan-dl, ki je tudi letos v izredni formi — v času 1:2, drugi je bil Legvart Vlado 1:7.47, tretji Albin Sunčič 1:11.40. V skokih za klasično kombinacijo je bil prvi Kurt Vele 109 (skoki 19, 20 m), drugi Skočir 108.5, tretji Legvart 91.00. V specialnih skokih, ki so bili propagandnega značaja, pa je postavil Kurt Vele nov rekord skakalnice z 23.50 m.

Zimskošportni odsek SPD je imel tekme v slalomu pri Senjorjevem domu. Tekmovanje so se udeležili vsi priznani mariborski »kanonci«, ki so obenem tudi že državni reprezentanti. Zmagal je Cop Franci v času 2:11.2, Božo Gajšek 2:15.2, Miran Cizelj 2:21.3 (imel je padec). Med juniorji je bil prvi Črto Majer.

SK Rapid je združil svoje klubske prvenstvo s spominskim smukom Egona Lettnerja ter je izvedel tekmo v smuku z Male Kope do svojega klubskega doma. Prvi je bil Herbert Duma. V ponedeljek je izvedel tekme v slalomu, v katerih je spet zmagal Herbert Duma, dočim je bila v tekmovalju dam prva Greta Pugelj.

Nogomet

Gradjanski : Železnikar 7:1.
Szege : Bačka 2:1.
Milan : Berlin 2:2.
Rim : Monakovo 5:2.

Table tenis turnir za prvenstvo Gorenjske

Na Jesenicah se je vršil table tenis turnir za prvenstvo Gorenjske, ki je takole izpadel:

Moštva: 1. Hermes, 2. Mladika.
Posamezniki: 1. Marinko (Hermes), 2. Strojnik R. (Mladika), 3. Medved (Mladika), 4. Knific (Bratstvo).

Novinci: 1. Antonič (Bratstvo), 2. Božič (Br.), 3. Mlakar (Mladika), 4. Završnik (Br.).

Bradl zboljšal rekord Sigmunda Ruuda

Odlični nemški skakalec in svetovni rekorder, katerega poznamo v naše planiške skakalnice, je že toliko okrevljal po svoji nezgodi, da je za letošnji božič nastopil v skakalnih tekmah, kjer je s skokom 67 m zboljšal rekord Norvežana Sigmunda Ruuda na tej skakalnici. Ta skok je izvedel Bradl izven konkurence, medtem ko je v konkurenci, v kateri je zmagal z 267.5 točkami skočil 60 in 63 m. Drugo mesto je zasedel tudi naš stari planiški znaec Gregor Hoell. Tekmovanje se je vršilo na skakalnici Purgstall, last Sk Kitzbühla.

Vesti športnih zvez klubov in društev

Smučarska sekcija S. K. Planina. V četrtek, dne 9. t. m. ob 7 zvečer je redni sestanek vseh tekmovalcev v akademskem domu na Miklošičevi cesti. Gre za tekme na Jesenicah.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD dne 7. januarja 1941.
Kranjska gora 810 m: — 8, visoka megla, 50 cm snega, pršilo, sankalnice uporabne.
Radovljica 470 m: — 4, snežilo, 35 cm snega, pršilo.
Borjani — Zlatorog 530 m: — 2, oblačno, 60 cm snega, pršilo.
Dom na Komni 1520 m: — 3, oblačno, 130 cm snega, pršilo.
Dom na Krvavcu 1700 m: — 8, oblačno, 65 cm snega, pršilo.
Koča na veliki planini 1538 m: — 6, oblačno, 55 cm snega, pršilo.
Jezersko 890 m: — 5, oblačno, 30 cm snega, pršilo.
Sodražica 530 m: — 3, oblačno, 30 cm snega, pršilo.
Poljeto 620 m: — 6, oblačno, 25 cm snega, pršilo.
Bled 501 m: — 3, oblačno, 40 cm snega, pršilo.
Pokljuka 1390 m: — 7, snežilo, 70 cm snega, pršilo.
Senjorjev dom 1522 m: — 2, oblačno, 50 cm snega, pršilo.
Kremžarjev vrh 1161 m: — 7, oblačno, 55 cm snega, pršilo.
Rimski vrelci 530 m: — 6, oblačno, 42 cm snega, pršilo.
Možirski koča 1341 m: — 4, oblačno, 35 cm snega, pršilo.
Četiska koča 700 m: — 5, jasno, 25 cm snega, pršilo, 6. januarja 1941.
Sv. Miklavž na Gorjancih: — 8, oblačno, 34 cm snega, pršilo.

Otto Abetz, nemški poslanik v Parizu

Vprašanje nemško-francoskih odnosov je še vedno pereče za nemško diplomacijo. Naš članek prinaša opis sedanjega nemškega poslanika v Parizu, ki odločilno vpliva na potek dogovork v odnosih med Berlinom in Vichijem.

V tednih, ki so sledili sončnim oktobrskim dnem v Londonu, ki jih nekateri imenujejo tedne ljubimkanja ali tedne nemško-francoskega prijateljstva, so v skupnih taboriščih, kjer so se zbirale skupine nemških in francoskih pacifistov, večkrat srečevali mladega, lepega Nemca iz Porenja, ki je znal zelo govoriti o kulturnem občestvu obeh sosednih narodov. Ta mladinski voditelj, med Francozi in Nemci je bil znan le po imenu Otto, se piše Abetz. Izhaja iz bogate porenjske družine. Kamor je prišel, je povsod s prikupnim glasom prepeval. Francoščino obvlada kot da bi bil rojen Francoz.

Poznanstva iz skupnih taborišč so mu prav prišla leta 1936, ko je stalno živel v Parizu. Noben prijatelj tega mladega, navdušenega Nemca ni točno vedel, kak po klic je imel v Parizu, kaj je tam prav za prav delal in kako se je preživljal. Vedeli so le, da je imel dobre zveze z nemškimi založniki in da je spravil v svoj žep marsikatero mastno vsotico kot zaslužek za posredovanje med nemškimi založniki in francoskimi pisarji.

Abetz sedaj ni več nosil schillerjevskega ovrtnika, marveč je bil oblečen, kot se spodobi za meščana. Pri cheminejih je prepeval Francozom iste pesmice, kakor jih je pel nekoč v skupnih taboriščih ob večernem ognju. Refren je bil vedno in povsod isti: sporazumimo se! In niso bili redki, katere je Abetz osvojil s svojo ljubeznivostjo, arožabno uglajenostjo in zaupnostjo. Med temi so bili n. pr. veliki francoski romanopisec Henri Bordeaux, Goncourtov nagradjenec Bedel, znani pisec vojnega romana Leseni križi Roland Dorgelès, pred vsemi pa Jules Romains, ki je napisal znani roman »Les hommes de bonne volonté« (Ljudje, ki so dobre volje).

Nekateri »možje dobre volje« so kaj kmalu spoznali, da je Abetz odlični propagandist in so hoteli biti v dobrih odnosih z njim. Toda Romain se je vrnil s svojega potovanja v Berlin prav tako razočaran, kakor Dorgelès in Bedel. Zelo se je, kakor da Abetz kljub svoji spretnosti ni imel v Franciji pomembnega uspeha.

Nekaj tednov po izbruhu vojne pa so začuden odkrili, da je bila mreža gospoda Abetza mnogo bolj razpeta in mnogo nevarnejša, kakor se prej misli. Varnostna služba je zadrževala, da ima v rokah dokaze, da je Abetz poskušal pridobiti za sebe merodajne časnikarje in vplivati na njih, da bi sejali med razumniki

malodušje ter odpor proti vojni. Trdili so, da je bil Abetz Ribbentropov zaupnik in general za živčno vojno proti Franciji, ki je v resnici mnogo pripomogla k francoskemu porazu.

Francoska vlada je dala Abetzu kmalu po Münchenu letalo in ga zaprosila, naj zapusti državo, Abetz je res odšel, toda ne za dolgo. Kmalu je prišel zopet nazaj v mnogo važnejši vlogi in z drugimi nalogami, pa tudi v popolnoma spremenjenih okoliščinah. Kakor hitro je bil izven države, je proti temu koraku (proti izgonu) francoske vlade močno protestiral. Njegovim protestom se je pridružil tudi Ribbentrop, ki nikakor ni hotel pustiti svojega zaupnega človeka na cedilu. V Parizu pa so po njegovem oohodu doživeli zanimivo igrjo, ki bi jo lahko primerjali samo še dogodom po odkritju Staviskyjeve afeze. Nihče ni več hotel poznati Abetza, vsak je zahteval, da ni imel z njim nikakih stikov. Vsakdo, ki je bil z njim v druž-

bi, ki je sklepal z njim pogodbe, se veselil njegove gostoljubnosti, je sedaj zatirjeval: Abetz? Kdo je to? Ne poznam tega človeka. Kljub temu so bila v ustih vseh imena Abetzovih prijateljev. Henry de Kerilis, znani desničarski časnikar, je vodil velik progon proti prejšnjim Abetzovim prijateljem. Večina se je branila, kakor se je pač mogla, pošiljali so izjave v časopisje, grozili s tožbami, nekateri pa so molčali. To so bili Laval, Flandin, Brinon, Jean Luchaire, čigar žena Antonina Vallentin je bila prej Stressemannova zaupnica.

Ko je bil zaradi veleizdaje iz Francije izgnani Abetz po porazu imenovan za nemškega poslanika v tisti Franciji, ki jo je prej premagal s svojo psihološko pripravo, so prejšnji Abetzovi prijatelji zopet začeli prihajati na dan. Romain Rolland se je odšel v Zedinjene države, kjer je objavil zanimive podatke o delovanju Abetza v Franciji pred izbruhom vojne. Mnogi drugi pa sede v Parizu v Rue de Lille in pri velikem kamnu zopet poslušajo svojega starega prijatelja ki poje, kakor je nekoč pel.

Nekaj vremenske bilance

Prav zanimiv in poučen je pregled vremenskih pojavov za leto 1940, kakor jih je zaznamoval za Ljubljano meteorološki zavod. Vremenska bilanca nam kaže, da leto 1940 ni bilo v pogledu vremenskih katastrof kdovekako hudo in rekordno. Tožili in jadikovali smo čez večno deževje, da nismo imeli pravega, vročega poletja, toda rečemo, da so izkazovala druga leta mnogo, mnogo več padavin, kakor lansko leto. Zapisniki meteorološkega zavoda nam kažejo, da je bilo lani vsega 157 deževnih dni s celotno 1413 mm padavin. Največ padavin sta lani zaznamovala oktober, ko je v 19 dneh padlo 253,3 mm dežja, in september, ko je v 10 dneh padlo 190,5 mm dežja. Lanski december je bil prav suh. V 7 dneh je meteorološki zavod zaznamoval le 12,6 mm padavin. Prve dneve do 10. decembra smo imeli mrzlo, megleno vreme. Šele 11. decembra je zapadel v drugi lani sneg. Letni povprečnik znaša za Ljubljano 1410 milimetrov, kakor so splošno dognala večletna opazovanja. Lani je bil ta povprečnik za cele 3 milimetre presežen! V zadnjih 20 letih so bila leta, ki so izkazovala velikanske množine padavin. Tako je bilo leta 1933 zaznamovanih kar 2003,3 mm padavin. Takrat so se vrstile na jesen katastrofalne povodnji, saj je bilo Ljubljansko barje takrat pozno na jesen spremenjeno v velikiško jezero in je bila lžanska cesta na mnogih krajih pod vodo. Tudi leto 1937 je doseglo velikiški rekord padavin, namreč kar 2375,7 mm. In to leto nam je v Sloveniji prineslo tudi strašne povodnji spomladi in jeseni! Lani, tako lahko rečemo, je bila Slovenija obvarovana pred hujšimi povodenskim katastrofami. Toda vremenske prilike so se tako vrstile in menjavale, da je l. 1940

splošno zaznamovalo v Sloveniji slabo letino glede sadja in drugih poljskih pridelkov.

Glede vročine so lani tudi nismo mogli pritoževati. Ni bilo hujše suše. Najvišja temperatura je bila v začetku julija dosežena, ko je termometer kazal nad 28 stop. C, ko so druga leta celo dosegla 33 in 36 sto. C vročine. Mrz je bil splošno zmeren. Najnižja temperatura je znašala lesto 27. decembra. V mestu — 19,6 stop. C, v okolici pa — 21,4 stop. C. Tako je bilo v glavnih obrisih leto 1940 v vremenski bilanci!

Iz Julijske krajine

Smrt uglednega moža. V Volčah pri Tolmini je 28. dec mirno odšel v večno domovino g. Fr. Podreka, tamošnji trgovec in gostilničar. Dočakal je visoko starost 82 let. Bil je pameten mož stare korenine. S svojo brihtnostjo in delavnostjo si je priboril splošno spoštovanje in ugled. Dolgo vrsto let je županoval v svoji domači občini, ki ga zadnji dan leta v slovesnem pogrebu spremlja k zadnjemu počitku. Naj mu sveti večna luč! Zalupčim ostalim iskreno sožalje.

Za porast italijanskega naroda. Že večkrat smo imeli priliko, da smo govorili o raznih pobudah, ukrepih in organizacijah, s katerimi se pri nas vladajoči režim trudi poživiti in podpreti demokratsko politiko, politiko, ki skrbi za krepko rast naroda. V zadnjih dnevih minulega leta so bile tozadevne ustanove zopet pri prav živahnem delu. Dne 21. decembra so bile v vseh glavnih pokrajinskih mestih razdeljene lepe nagrade družinam s številnim naraščanjem. Vsaka provinca je poleg tega poslala v Rim po dva zakonska para z izredno velikim številom otrok, da ju je sprejel in obdaril vladni načelnik Mussolini sam. Para, ki sta šla v večno mesto z Goriskega, sta bila letos odbrana iz vrst trgovskih in delavskih nameščencev; eden je doma iz Gorice, drugi iz Morare v Furlaniji in ima vsak po 10 živih otrok. Obisk prestolnice in sijajni sprejem vseh 182 parov pri voditelju italijanskega naroda bo ostal vsem udeležencem gotovo v neizbrisnem spominu in je starišem brezdvomno v lepo tolažbo pri težkem trudu, ki ga zahteva številna družina. — Dne 24. decembra smo v vsej državi obhajali »dan matere in otroka«. V mestih in v večjih krajih so se vršila ta dan predavanja o vzgoji in negi dece; ponekod so ta dan otvorili nove domove za zdravstveno pomoč materam in novorojenčkom. — Te dni je izdala goriska »Zveza številnih družin« bilto v okviru demografske in socialne politike v vsaki deželi igra važno vlogo, svoje letno poročilo. V uvodu tega poročila beremo: »Zveza opozarja, da je demografsko vprašanje, vprašanje vseh vprašanj, kategorični imperativ za vse Italijane in da samo zmaga v demografski bitki lahko jamči življenje, to je mladost, vojaško moč, gospodarsko razširjenje in na tem temelječo slavo fašističnega imperija!« »Zveza« šteje na Goriskem 2700 številnih družin z 21 493 otroci. Glavno mesto Gorica ima 422 takih družin s 3354 otroki. Občine, v katerih so družine z velikim naraščanjem najbolj goste, so: Col, Cerkno, Dornberg, Kobarid, Idrija, Komen. Slovenski predel v tem vprašanju tedaj prednjači. Naše vasi in naši domovi se lahko še vedno postavijo s častnim številom lepih, poštenih držin.

Tovornik ga je usmrtil. Na Silvestrovo zvečer nekaj po osmih je v Solkanu 75-letni trgovec Rihard Stabile hotel prekorčiti cesto. Nesreča je hotela, da ga je pri tem zajel težak tovorni avto s priklopnim vozom in ga potegnil pod prva kolesa. Težko poškodovanega starčka so takoj izvlekli izpod koles in ga odpeljali v gorisko bolnišnico, vendar je že med potom podlegel hudim poškodbam.

Otroški ročiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(223) Nekaj časa se Mihec ne more odločiti. Nato pa reče sam pri sebi: »Domov grem še vedno lahko; o Mehanopolisu pa nisem še nikoli slišal. To mora biti nekaj posebnega.« Tako se je torej odločil za Mehanopolis.

(224) Na svojem potovanju spet vidi nenavadne pokrajine. Cim dalj hodi, tem bolj čudna je okolica. V nasprotju z deželo velikank je tukaj vse vedno manjše, tako da sedaj Mihec postaja velikan.

tehnične metode za fabricacijo protisredstev: Zaradi tega so te vojne vojne velikih narodov.

Nadel sem si nalogo, da v bežnih obrisih prikažem pomen in vlogo kemije v moderni vojni. Ni mogoče, da bi bila ta slika tudi v najširšem pomenu besede količjak zaključena. Opozoril pa bi rad na izredno kompleksnost mehanizma, ki ga predstavlja sodobna vojska (ne vojna).

Udeleževanje kemije v organizmu, ki nosi vojno, je pač jako različno. Kemija skrbi za sredstvo, s katerim se neposredno bojujemo, kemija skrbi pa tudi za dolgo vrsto drugih stvari, ki štejejo le posredno kakor bojna sredstva.

Vojake moramo oboževati, hraniti in obleči. Ako gre za totalno vojno v smislu moje definicije, pomeni to, da veljata poslednji dve stvari sploh za vse prebivalstvo. Mogoče bi druge določbe postulele ne razumele, češ, kaj ima pač vojna opravka z oblačenjem in prehrano prebivalstva! A vsak od nas ve, da je totalna vojna naše dobe vojna med državami, ki niso enako založene s surovinami. Naloga kemije je, da izravnava to nesorazmerje, da ustvarja ugodne pogoje za vojskovanje tudi državam, ki nimajo vseh naravnih virov na razpolago.

Značimo paš s tistim, kar je najvažnejše: s prehrano. Njeno važnost za vojaka samega je poudaril Marlborough ko je rekel: boljše hranjeni vojak, boljši vojak. Močno obljuden kraji se težko hranijo s pridelki iz lastne zemlje, ako jih ne umetno potenciramo. Obsežne preiskave kemikov so dognale, kaj potrebuje zemlja, da rodi iz leta v leto. Nastala je industrija umetnih gnojil, s pomočjo katerih moremo povečati letine ter zajamčiti deželno osnovo prehrane: krušno moko. — A s tem še daleč ni izravnano delo kemije v prehrani. Če je množina hranil za ljudstvo in za živali omejena iz katerega koli razloga — n. pr. zaradi sovražnikove blokade — tedaj mora ke-

TEMPO

VELIKI ITALIJANSKI TEDNIK ZA POLITIKO, LITERATURO, UMETNOST, ZNANOST IN RAZVEDILO, SE JE V LETU DNI UVELJAVIL PRI BRALCIH CELE EVROPE.

V Jugoslaviji sta na prodaj 2 izdaji »Tempo«: italijanska tedenska izdaja in dvojezična italijansko-nemška 14-dnevna izdaja, vsaka za 5 din.

TEMPO

VELJAV ITALIJI ZA CETRTKOV LIST

Za Jugoslavijo razpečuje Agencija Avala, Frankopanova, 24 Beograd.

Sevnica

Lep jubilej. Na praznik sv. Treh kraljev sta v Sevnici ob Savi obhajala v krogu svoje družine 30 letnico svoje poreke vzgledna zakonca Črepinšek Anton in Terezija. Kakor je bilo tiho in skoraj nevidno njuno življenje v javnosti, tako tiho sta tudi želela obhajati svoj lepi jubilej. V zakonu se jima je rodilo 10 otrok, od katerih jih 5 še živi. Vedno sta svoje otroke vzgajala v strogo katoliškem duhu in jih tudi vzgojila za našo organizacijo, saj sta ji bila vedno tako zelo naklonjena, in v kateri vsi prav pridno delujejo. Sta tudi zvesta naročnika »Slovenca«. Da bi nam dal Bog še mnogo takih staršev, ki bi se zavedali velike in težke naloge, kakor se je zavedata jubilarita, vzgajati svoje otroke v strogo katoliškem duhu za Boga in za narod. K njunemu lepemu jubileju jima iskreno čestitamo in jima želimo, da bi jima ljubi Bog dal čestitaki v krogu svojih ljubljenih zlato poroko in še čez.

Sv. Rupert nad Laškim

Ljudska bilanca. V Župniji, ki šteje 2200 prebivalcev, je bilo v preteklem letu rojenih 52 otrok, 30 moškega, 22 ženskega spola; med temi 1 mrtvorojen, 1 nezakonski. Poročenih je bilo 10 parov; umrlo je 29 oseb, 20 moških in 9 žensk; najstarejši so bili: Zemljak Jera 81 let, Pirnat Blaž 82 let, Jančič Frane 87 ldt. — Zadnji teden pred Božičem smo imeli ljudski misijon, ki ga je vodil z dvema gg. sobratoma g. Flis Gregor, lazarist od sv. Jožefa nad Celjem. Navzlic skrajno mrzli zimi se je ljudstvo s hvalevredno vno udeleževalo pobožnih vaj; gg. misionarji so v polnem razumevanju sedanjega časa opominjali, bodrili, tolažili naše večinoma revno hribovsko ljudstvo, ki je z globoko hvaležnostjo in vrlo vztrajnostjo sprejemalo večno veljavne resnice in blagodare naše sv. vere. Bog povni gospodom misijonarjem njih veliki trud!

Novo leto nam je prineslo novo zimo: v Silvestrovi noči je silni jug kar pohrustal velikanske množine adventnega snega; nebo se je od laške strani sem čudno zatemnilo, kmalu se je začelo solziti, nato je pritisnil sibirski veter, napol skopnel sneg se je pod vplivom juga za nekaj ur spremenil v umazane mlakuže, ki so pod pritiskom skrajno hladnega severnega vetra kmalu postale celo ledeno morje. V četrtek, 2. januarja, so bile strahovite poti in ceste, ko so nekateri korajžni sejmariji hiteli na živinski sejem v Sv. Jurij ob juž. železnici; živina je v hudem mrazu zelo trpela. Zgodi se je na splošni poledici več nesreč. Na cesti pri Ferleževem mlinu v Rifniku si je nek vol, ki je padel v na ledu, razklenil dve nogi, da so ga morali takoj ubiti. Nenavaden huda zima pritiska, poti in ceste so za vsak promet zaprte.

V noči od 3. na 4. januar je divjal mrzli sibirski veter, proti jutru pa se je začel sipati novi sneg na ledeno skorjo starega snega. Sedaj so v veliki nevarnosti zimske setve, ki so naravnost zakovane pod železno-trdo skorjo debelega ledu. Ako ta sneg dalje časa leži, se bodo setve zadušile. Bog nam bodi milostljiv!

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

Vloga kemije v sodobni vojski

Meseca decembra 1940 je imel profesor ljubljanske univerze, znani kemik g. dr. Marij Rebek v »Ljubljanskem klubu« zanimivo in aktualno predavanje o vlogi kemije v moderni vojni. Prinašamo glavne misli dr. Rebekovih izjav:

Številni avtorji, dnevno časopisje, vsakdanji pogovori karakterizirajo kaj radi vojne XX. stoletja kakor tehnične. To moramo razumeti tako, kakor da prejšnjih časov vojne niso bile tehnične. A to je le do neke mere pravilno. Napačno bi bilo misliti, da vojne za časa rimskih cesarjev ali Aleksandra Velikega niso bile tehnične. Legije Julija Cezarja so razpolagale z dobro organiziranimi tehničnimi oddelki, z bojnimi stroji raznih vrst. Katapult, baleista so bili stroji, ki so metali razne »izstrelke«, testudo je bil klasfeni tank, aries je udiral vrata in rušil ozidja. Pri svojem pohodu v centralno Azijo je Aleksander Veliki prekorčnil reko Oxus prav tako, kakor to delajo sodobni vojskovodje. Številni bojni stroji so obstajali! nasprotno, po sovražniku zasedeno obrežje tako dolgo, dokler ni bilo tiste mesto zrelo za prehod. Nato sta pelota in konjenica prehodili reko. Triare njegovih naslednikov — Dfadohevi — so gospodarile v Sredozemlju, kakor delajo to danes oklopnice veseli, ter so se vojskovale od bojnih brodov iz periklejske dobe nekako tako, kakor križarke iz bitke pri Skagerraku od fregat izpred Visa.

Vendar — dasi ne moremo zanikati, da je tudi klasična doba poznala svojo bojno tehniko, moramo le priznati, da je ta tehnika v naši dobi posebno poudarjena. Človek zapadne kulture je s svojo posebno duševnostjo in s svojim načinom gledanja sveta razvil pojem energije in si ustvaril svojevrstno fiziko. Tako je civilizacijska doba

naše kulture, v kateri se baš nahajamo, karakterizirana z močnim razvojem tehnike. Stroji so potisočeriili človeško fizično moč in njegova čutila. Naravno, da se vse te pridobitve uporabljajo tudi tam, kjer se odloča o usodi narodov: v vojni.

Vojne imajo v velikem razvoju kulture tudi svojo posebno razvojno črto. Zgodovina nas uči, da postajajo s staranjem kulture bolj in bolj splošne, da prejemajo slednjič celotno področje dotične kulture, da postanejo glede na ozemlje, ki je po njih prizadeto, totalne. In totalne postajajo tudi v drugem oziru: bojujejo se vsi sloji narodov, dasi ne morda vsi z orožjem. Vojna zaseže vse sile, pronicva v vsak dom, v vsak obrat, v vsak kanton. Razumljivo, saj gre v teh bojih za dokončno ureditev politične strukture narodov, ki pripadajo dotičnemu kulturnemu krogu.

Ta totalnost zahteva seveda tudi vsestransko zaposlitvijo tehnike. Prav za prav ne le tehnike, nego tudi znanosti, ki je podlaga tej tehniki. Vse panoge matematično-prirodoslovnih ved, od uporabne matematike pa do biologije in eksperimentalne psihologije, so na delu, da ustvarijo organizme, ki bi ostali v teh spopadih, odločujočih za dobo stoletij, in ki bi usposobili njihove nositelje, da bi imeli glavno vlogo pri ustvarjanju novega, trajnega miru, tako imenovane pax mundi.

Ta boj, ki se vrši dolgo, preden počli prvi strel in se nadaljuje med pohodi in spopadi armad in brodov na morjih in v zraku, zahteva jako številnega kadra znanstvenikov in tehnikov. Treba je institutov, ustanov in laboratorijev. Treba je najti protisredstvo bojnim sredstvom, ki se čisto šele tekom vojne pojavijo. Treba je najti

(Dalje.)

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni čaj „Jugobilje“ B.B.1. Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec.

„JUGOBILJE“, veletrgovina
Beograd, Ivankovačka ulica 25
Iščemo rajonskega zastopnika.

Interesentije za nakup imetja v Beogradu

POZOR!

Radi Vaše lastne koristi, da napravite dobro kupčijo in ugodno obrestujete svoj denar, obiščite nas ter pregledajte našo veliko izbiro hiš in palač, ki jih imamo v izključni prodaji po zelo ugodnih cenah. Brez vsakih stroškov in obvez za nakup nam dajemo na razpolago avto, da si ogledate naše objekte.

CENTRALNI ZAVOD
kupčevanje z nepremičninami
Obilicev venac 38, nasproti »Ruskemu carju«
telefon 25-7-66

Razpis

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani razpisuje na podstavi določbe člena 5. odst. 2 pravilnika za opravljanje zdravniške službe pri bratovskih skladnicah

mesto zobnega zdravnika (DENTISTA) pri Krajevni bratovski skladnici v Trbovljah.

Okoliš izvrševanja zobnega zdravljenja se krije s področjem Krajevne bratovske skladnice Trbovlje, pri kateri je bolniško zavarovanih 3093 članov in 3010 svojcev. Skladnica ima opremljeno novo zobno ordinacijo in tehnični laboratorij, ki izključno prihajata v poštev za izvajanje zobozdravstva. Potrebni material za zobno zdravljenje in napravo tehničnih del nabavlja za svoj račun zobni zdravnik (dentist).

Izvrševanje zobozdravniških del se bo oddalo na ta način, da zobni zdravnik (dentist) vzame v najem opremljeno skladnično zobno ordinacijo in tehnični laboratorij in se za odmeno tega zaveže, da bo zavarovanje bratovske skladnice zdravil in jim vstavljal tehnične pripomočke po minimalni zobozdravniški tarifi, veljavni na področju Glavne bratovske skladnice v Ljubljani, na katero bo dal primeren popust v odstotkih. Pri ponudbi o višini popusta je upoštevati to, da je zobna ordinacija in tehnični laboratorij brezplačno na razpolago zobnemu zdravniku (dentistu) tudi za zdravljenje njegovih privatnih pacientov ter da k zobni ordinaciji in tehničnemu laboratoriju spada brezplačna kurjava, razsvetljava in potrebna električna energija.

Lastnoročno pisane prošnje z dokazili o usposobljenosti za samostojno izvrševanje zobozdravstva, ki naj vsebujejo tudi ponudbo o višini popusta v odstotkih na veljavno zobozdravniško tarifo, je vložiti pri Krajevni bratovski skladnici v Trbovljah najkasneje do 23. januarja 1941.

Natančnejše informacije se dobe pri Glavni bratovski skladnici v Ljubljani ali Krajevni bratovski skladnici v Trbovljah.

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani,
dne 7. januarja 1941.

Mirno je v Gospodu zaspala naša dobra mama in stara mama, gospa

Franciška Černigoj

zasebnica

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek 9. januarja ob dveh popoldne iz hiše žalosti v Rožni dolini, cesta X št. 30.

Zalujoči sin in hčerke ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; tenitovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka polna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Natakarica
trgov. izobražena, išče službo v boljši hiši s 15. jan. ali pozneje. Ponudbe pod: »Pridna in poštena 12« upravi »Slovenca« v Mariboru.

Manufakturst

agilen, pošten, s prakso, verziran tudi v galanteriji konfekcije, s prima referencami, prosi namestitve proti skromni plači. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra moč« št. 131.

Službo dobe

Fanta
za vsa kmečka dela takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slov.« št. 276.

Sobarica

pridna in poštena se takoj sprejme ali s 1. febr. Prednost imajo one, ki znajo šivati in ki imajo veselje do otrok. Ponudbe z navedbo plače pod »Marjiva 248« upravi Sl.

Prodamo

Fige
za žganjekuho po najnižji ceni oddaja trdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07. (1)

Vosek 1a.

rumen in bel, ima večjo količino po ugodni ceni naprodaj: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Kupimo
vsakovrstno
ZLATO
SREBRNO - PLATINO
BRILJANTE
SHARPE SADRŽAJE RUBINE
BISERJE, STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Otroški voziček

dobro ohranjen, kupim. - Ponudbe pod »Globok« št. 280 upravi »Slovenca«.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciška ulica 2.

Mlekarske vrče

rabljene, in mlekarsko orodje, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: P 20010.

Razno

Gumbnice, gumbje, plise, monograme, entel, ašur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciška ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Kupujte pri naših inserentih!

STROJI

Stroj za gumbnice
dobro ohranjen, kupim. - Ponudbe z navedbo cene podružnici »Slov.« Maribor pod »Gumbnica 13«.

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR
LJUBLJANA, IV. JERNEJA ST. 18

IZDELUJE

VODNE

TURBINE

ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD

(Auto-motor)

Ford - Eifel

limuzina, brezhiben, skoraž nov, 81 100 km, štiri sedeži, napredaj. Kurč. Večje pri Ljubljani.

Opel Olimpija

limuzina, dobro ohranjen, in več šival. strojev, pogrezljivih, prodam takoj zaradi odhoda. Ponudbe na Ru-Ma, Smlednik, Gorenjsko.

Kupim avtomobil

cabriolet ali limuzino — srednje velikosti. Samo prvovrstno in elegantno vozilo. Aleksander Radanovič, Okučani, banovina Hrvatska. (1)

Denar

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vioge obrestujemo po 5%. — Val varčevalci brezplačno zavarovani. - Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvorčakova št. 8. Iščemo poverjenike!

Posredstva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Hišo

s 3200 kv. metrov zemlje, 15 minut od žel. postaje nad Ljubljano, prodam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 273.

Stanovanja

ISČEJO:

Veliko stanovanje

ali dvostanovanjsko hišo ali vilo v Ljubljani iščem. Ponudbe na ogl. oddetek »Slovenca« pod »Mirna« 102. (c)

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavitki Din 5.— V apotekah

Inserirajte v „Slovenca“!

Umrla nam je dne 4. januarja naša skrbna in nepozabna mama in sestra

Bara Tomc

Globoko žalujemo:

Janez, soprog; Marička, Janez, Barica, Jože, Neška, Rezika in Tone, otroci; Ana, učiteljica, in Neška, sestra, ter ostalo sorodstvo.

Primostek, Lahovo, Ljubljana, št. Ožbolt.

Zahvala

Ob težki izgubi moje žene, gospe

Katarine Jenko

sem prejel od številnih prijateljev, znancev in sorodnikov obilo izrazov iskrenega sožalja: vsem iskrena hvala. Enako se zahvaljujem preč. g. patru Marijanu za tolažilne obiske, gg. zdravnikom Slajmerjevega doma za njihovo požrtvovalnost, častitim sestram Zavetišču sv. Jožefa za njihovo skrbno nego, predvsem pa g. dr. Mavriciju Rusu za njegov požrtvovalni trud za časa njene bolezni, ter vsem, ki ste ji na kakršenkoli način lajšali mukapolne ure bolezni, jo spremili na njeni zadnji poti in posuli njen grob s cvetjem.

Ljubljana, dne 8. januarja 1941.

Zalujoči soprog Gregor Jenko in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so ob bridki izgubi naše predobre mame, gospe

Marije Sajovic

roj. Rebolj

sočustvovali z nami, nas ustno ali pismeno tolažili, ki so spremili pokojnico na njeni zadnji poti, ji položili na grob toliko krasnega cvetja, gg. pevcem za občutene žalostinke, se najiskrenejše zahvaljujemo. — Sveta maša zadušnica bo v torek, dne 14. januarja ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 8. januarja 1941.

Zalujoči Sajovičevi.

Edgar Wallace:

Zagonetna grobnica

(Roman iz londonskega življenja.)

Ni mogla izreči besede: »obesili«. Direktor jo pogleda.

»No, da — bil je neki razlog, neki zelo važen razlog, kajti.«

Loisa je takoj razumela.

»Da, šele v zaporu je rodila otroka,« je nadaljeval ravnatelj. »Bila je krasna deklica, kakršne dotlej še nisem bil videl — zares lep otrok. Zelo mi je bilo žal, da je morala biti odvedena iz zapora. Uboga mala siročica!«

»Otrok takrat tega ni vedel in mogoče še danes ne ve...« In Loisi se oči napolnijo s solzami.

»Tudi jaz dvomim, da je deklica sploh kaj zvedela. K sebi jo je vzela soseda Pinderjeve, ki je bila vedno prepričana o njeni nedolžnosti. Ko sem malo prej rekel: »uboga mala siročica«, sem mislil na ono neumno pestunjo, ki si je radi njene nemarnosti otrok opekel roko na loncu, v katerem je bila vreča vode. In dobila je zelo čudno opeklino; spominjam se tega, kot da je bilo včeraj. Ostala ji je brazgotina v obliki zvezde. Takšen znak se je namreč nahajal na posodi.«

Loisa Reddle se krčevito oprime mize. Obraz ji postane bled kot sneg. Ravnatelj dene knjigo nazaj na police in ji pri tem obrne hrbet.

Tedaj Loisa zbere vse sile in se umiri.

»Ali se mogoče spominjate tudi otrokovega imena?« vpraša tiho.

»Da. Bilo je nenavadno ime, ki ga ne bom nikoli pozabil: Loisa Margarita!«

IV.

Loisa Margarita! Njeno lastno ime! In brazgotina na roki v obliki zvezde!

Mislil so ji brnele po glavi in zdelo se ji je,

da se vsa soba vrli okoli nje. Bil je potreben ogromen napor, da ni kriknila.

Torej je ona dostojanstvena, plemenita ženska, ki se je sprehajala tako mirno med jetnicami — bila njena lastna mati!

Neki notranji nagon jo zgrabi in Loisa steče proti vratom, jih odpre in že preteče prvo polovico hodnika, ko jo dohitijo prestrašeni direktor.

»Kaj vam je, pri Bogu!« vpraša napol začudeno, napol srdito. »Kaj ste izgubili pamet?«

»Pustite me! Pustite me!« vikne ona brez vsake zveze. »Jaz moram k njej.«

Tedaj se mahoma zbere in pusti, da jo ravnatelj brez upiranja odpelje nazaj v svojo sobo.

»Seditel... dal vam bom nekaj za pomirjenje živcev,« reče in tako energično zapre vrata, da je pok zaoril po praznih hodnikih. Potem odpre omarico z ročno lekarno in naglo zmeša tekočino iz treh steklenic v kozarec.

»Vzemite to!«

Loisa prinese kozarec k ustom z drhtečimi prsti, pri čemer ravnatelj opazi, kako se je z njim trknila ob zobe.

»Mislim, da sem izgubila pamet,« reče potem.

»Vi ste malo histerični,« odvrne praktični direktor. »Nisem prav napravil, da sem vam sploh pokazal jetnice. Moral bi paziti na pravila in predpise, ko sem z vami govoril.«

»Zelo mi je žal,« reče Loisa in postavi čašo na mizo. »Jaz... jaz... bilo je tak strašno.«

»Da, zares... a jaz sem bil neumen, da sem vam o tem sploh govoril.«

»Prosim, ali mi hočete še nekaj povedati?«

Kaj... kaj je bilo z onim otrokom?«

Videlo se je, da mu ne prija nadaljnje govorjenje o tej stvari.

»Mislim, da je deklica umrla. Ženska, ki jo je vzela k sebi, je bila dobra, a je ni znala vzgajati. To je vse, kar vem o tej stvari. O vsem so se na široko razpisavali časopisi... ta primer je namreč zanimal javnost... ker se je mislilo, da je

dete umrlo v zaporu. Toda deklica je bila zelo močna in zdrava, ko so jo odvedli od tukaj. A zdaj... draga gospodična, Vas moram odpustiti.«

Pozvonil je po paznico, ki je zopet odvedla Loiso v vratarjevo sobo; malo pozneje je stala zunaj pred črnimi vrati.

Uvidela je, da je bilo njeno obnašanje nesposobno. Lahko bi kaj več izvedela. Toliko možnosti se ji je ponujalo, da vidi ono žensko, ki je bila njena mati... Srce ji je burno točilo pri misli na to. Vse to je bilo tako nemogoče. One preproste, mirne in dobre ženske, ki je bila njena druga mati, ni bilo več na svetu, da bi od nje izvedela čisto resnico. Ne, ne! To ne more biti res! Gotovo je na svetu še kakšen otrok, ki je pri krstu dobil ime Loisa Margarita... in prav tako možno je, da tudi kak drug otrok nosi od najzgodnejše mladosti podobno brazgotino — od opeklina.

A spet je odkimala z glavo. Bilo je izven mej verjetnosti in možnosti, da bi bili na svetu dve Loisi Margariti z brazgotino v obliki zvezde na levi roki.

Vznemirjena se je popela v svoj avto. Kolena so ji drhtela, a roke negotovo poskušale, premakniti kak vzvod pri motorju. Končno se je avtomobil premaknil. Ko je polagoma izpeljala s stranske poti, ki je vodila od kaznišnice do glavne ceste, je začutila, da se je loteva nenadoma slabost. Prestrašila se je in zaustavila avto komaj nekaj korakov pred bližnjim jarkom. V istem trenutku je začela za seboj naglo korake; ozrla se je in opazil Mihaela Dorna.

»Ali se je kaj pokvarilo?« je naglo vprašal Dorn.

»Ne... nič ni!«

Začel jo je gledati vznemirjeno in zaskrbljeno.

»Skoraj ste zavozili v svetilko. Mogoče se ne počutite dobro?«

»Ne, nič posebnega nis, odgovori ona tiho. Trenutek pozneje je sedel poleg nje v avto.

Ona se je odmaknila in pustila prazno mesto za krmilom.

»Najprej se bom z vami odpeljal do hotela Lion in od tam pošal nekoga semkaj, da pripelje moje vozilo v mesto.«

Loisa se nejasno spomni, da je videla črni avto s poškodovanimi blatniki stati ob zidu kaznišnice.

»Ampak meni je že boljše,« se je hotela protiviti njegovemu predlogu.

»Vseeno vas hočem odpeljati nazaj v mesto,« odvrne on, nakar Loisa ni rekla nič.

Medpotoma je ustavil avto pred hotelom Lion in spregovoril par besed z nekim majhnim človekom, ki ga je bil očitno pričakoval. Potem je spet zavrtel krmilo starega Forda in odpeljal po cesti proti Londonu. Loisa mu je bila hvaležna, da ni izabil te prilike za razgovor z njo. Oba sta molčala; samo on je zdaj pa zdaj vrzel bežen pogled na njo in na zmečkane dokumente, ki jih je krčevito držala v roki. To so bile one pogodbe, ki jih je bil dal klient Mr. Shaddles in ki so zdaj bile v takem stanju, kakor sodni papirji običajno nikoli niso videli.

»Bodford Row... ali ne?« je vprašal, ko sta zavozila v vrveče ulice Holborna. Loisa se je že bila toliko zbrala, da je lahko odvrnila:

»To bi pa vi že morali vedeti!«

Mihael ni mogel skriti nasmeška.

»Res je, ta kraj dobro poznam.«

»Bili ste zelo ljubeznivi, Mr. Dorn, iskrena vam hvala,« reče Loisa, ko se avto ustavi.

»A kaj vas je prav za prav toliko dirnilo? Mislim, tam v kaznišnici?«

»Nič, samo tiste čudne ženske... je tako strašno gledati.«

Dorn namršji obrvi.

»Videli ste torej jetnice? Nenavadno kajne?«

Ona vzdrlti.

»Ali vi poznate to jetnišnico?«

»Da, bil sem tam enkrat ali dvakrat.«

KULTURNI OBZORNIK

Silvin Sardenko: Mlajši sin v sliki in podobi

Pravkar je izšla novoletna številka »Glasnika« pres. Srca Jezusovega, ki stopa s to številko v štirideseto leto svojega izhajanja. Družba Jezusova sama, ki ta list izdaja, pa obhaja obenem tudi svoj štiristoletni jubilej. Da proslavi 40 letnico »Glasnika« in svoj jubilej, so jezuiti novoletni številki dodali lično urejeno in opremljeno knjižico »Mlajši sin«, ki ji je tekst napisal Sardenko, njeno tehnično plat pa odlično izdelal prof. in arhitekt Plečnik, ki je pesniku pisal: »Ne bilo bi pa vseeno, če bi Vi opustili spesnit »Mlajšega sina« ter ga ozaljšati s Führichovim ciklom (Skrivljene Sone). Je to ena njegovih najgrandioznejših stvari. Bila bi nam nad meso časovna.« Tako torej je nastala ta Sardenkova najnovejša religiozna pesnitev. Neposredno pobudo zanjo je dal Plečnik, ki je z njo hotel obenem proslaviti še 140 letnico rojstva znamenitega nemškega cerkvenega slikarja Führicha.

Sardenkov »Mlajši sin« je nekak duhovni religiozni ep, neka duhovna drama človeka, ki se je navešal doma in očetovih postav ter odšel za klicem svojih strasti, se v tujini izgubil in razdal, dokler se končno po močnih duhovnih pretrseh prečisti in povrne domov. Snovno se ta pesnitev docela naslanja na svetopisemsko priliko, a je hkrati občečloveško mogoča in nam časovno približana. Mimo uvoda obsega osem poglavij, ka-

terih vsako predstavlja eno fazo duhovnega razvoja tega človeka, od slovesa od doma preko razvratnega in bednega življenja v svetu do propada, kesanja, duhovnega očiščenja in preroda ter povratka domov. Pesnitev je nekako svečano zvijazna. Teh osem poglavij ilustrira osem znamenitih Führichovih slik iz cikla »Der verlorene Sohn«. Vendar tekst na te slike ni tesno naslonjen, temveč se drug drugega dopolnjujeta in razlagata. Oblikovno je pesnitev uglasjena, metrično tekoča, jezikovno čista. Tu in tam jo kazi kaka ne povsem jasna metafora in ne dovolj nazorna podoba. Ritmično dokaj varirata od poglavja do poglavja. Večinoma gre za trohejski ritem, ki je tu in tam kombiniran z daktilskim, kakor pač zahteva notranja vsebinska nujna in občutje pesnitve. Lahkotne partije, ki kažejo burno veselje in življenje izgubljenega človeka, so spesnene v živem in poskočnem daktilu, idilično mirni deli v jambu.

Knjižica je lep novoletni dar, zlasti še, ker je oblikovno do kraja dognana in jo krasi osem prelepih Führichovih slik. Dobi se tudi separatno na finem papirju in z boljšim ovitkom, tiskanim v dveh barvah, za ceno 3 din, na navadnem papirju za 1.50 din. Lepo v platno vezan izvod stane 15 din. Naroča se pri Upravi »Glasnika« Srca Jezusovega, Ljubljani, Zrinjskega 9; dobi pa se tudi po knjižarnah.

Tine Logar.

Ljubljanska drama: Ugrabljen Sabinke

Tako imenovane premiere že uprizorjenih del so bile doslej običajne samo v operi, sedaj pa se je ta navada prenesla tudi v dramo. Ugotoviti moramo, da sta bili med dvajsetimi letošnjimi »novostmi« dve absolutni premieri (Skrivljene, Lepa Vida). Vse drugo je stalnim obiskovalcem gledališča že znano. Kajpada je treba razlikovati med tako imenovanimi repizami in ponovitvami. O ponovitvi govorimo tedaj, če pride igra v glavnem nespremenjena na oder; repizo pa imenujemo tako uprizoritev, pri kateri nam je znano le delo, medtem ko je uprizoritev sama po sebi nova. Repiza, ki je tedaj nova po režiji in igralski podobi, sme zaradi tega po vsej pravici veljati za premiero. To je vzrok, da smo letos lahko brez ugovora, deloma pa celo s polvalo sprejeli vrsto del, ki jih je gledališče tudi po vojni že uprizorilo. Ni nimamo zoper to, če se spored sestavlja in poživlja deloma tudi na ta način. Toda če ta način pri sestavi postane načelo, ki ga ni mogoče opravičiti z ničemer drugim kakor z lagodnostjo in nerazgledanostjo po domači in tuji dramatski literaturi, ne moremo biti več zadovoljni. Čas bi že bil, da vidimo tudi kaj vseskozi novega. Sestava dramskega sporeda zahteva vendarle drugačnega gledalca kakor pa sestava opernega sporeda. Tam gre v prvi vrsti za pevsko in glasbeno izvajanje, medtem ko v drami kot sogledalu časa prevladuje sociološki vidik vsebine. Za dober spored je seveda treba dela in zopet dela. Poleg možnosti, ki se tu odpirajo že samo na osnovi domaćega dramskega slovstva, so še številne književnosti, ki so za naše gledališče tako rekoč še »terra novae«, neodkrita zemlja. Premalo poznamo ne le poljsko, bolgarsko, ampak tudi špansko, italijansko, madžarsko in druge književnosti. Pa tudi iz nekaterih bolj upoštevanih literatur nismo videli zmerom najbolj-ših stvari.

To so misli, ki se nam vzbujajo ob na novo pripravljenih »Ugrabljenih Sabinah«. Proti igri, ki sta jo spisala Franc in Pavel Schönhan, bi sicer ne imeli nič. To je eno izmed tistih del, ki gledališču niti ne koristijo niti ne škodujejo, prijetno zabavajo občinstvo, če ni preveč izbirčno, in utonejo v pozabiljenje. Burka je napisana s precejšnjim smislom za situacijsko komiko, čeprav ta vtis občutno zmanjšuje nepotrebno ponavljanje in razvečenost, v ostalem pa ne razodeva literarne vrednosti. Delo išče bolj odziva v estetsko nezahtevnem občinstvu kakor literarno priznanje. V slovenščini se to čuti še močnejše, ker je vsa zgodba izgrana iz okolja, v katerem je nastala in v katerem je bila tudi bolj verjetna. To delo prirediti primerno za naše razmere je nemogoče in občutljivejšega gledalca je res tudi silno motilo neskladje med tujim duhom in domačim krajevnim okoljem. Edino literarno res pomembno mesto je konec drugega dejanja, ki pa ga je delu pripisal Oton Zupančič. Toda tudi ta sam po sebi blešči vložek ne more burki, za katero ga je skorajda škoda, dati drugačne smeri in globljega poudarka. Preveč občutno njegovo neskladnost s siceršnjo malopomembno vsebino. To je vsaj na premieri (20. decembra 1940) občutilo tudi občinstvo, ki je ob tem prizoru za trenutek onemelo in prisluhnilo, čeprav je sicer plaval v elementu površinskega smeja.

Uprizoritev, ki jo je pripravil G. Osip Sest, je izrazila predvsem neproblematični značaj šalo-igre in je pripomogla do veljave zlasti položajski komiki. Smečnost igre se je v glavnem osredotočila okrog profesorja Golviča, avtorja »Ugrabljenih Sabin«, ki ga je podajal G. Gregorin nekoliko preveč karikirano, sicer pa prav šegavo in pristrano. Posebej naz je zanimala vloga gledališkega ravnatelja Strzeja. G. Cesar je izdelal ta lik bolj z domačo kakor samoniklo komiko; dobro je izrazil samozavest tega umetniškega šmiranta, manj se mu je pa posreželo tista s predrzno lokavostjo združena melanholija, ki jo zahteva ta podoba zlasti po Zupančičevi retuš. V sicer nezahtevni igri sodelujejo še G. in G. P. Juva-nova, A. Levarjeva, M. Danilova, Praprotnikova, Plut, Peček, Drenovec in Presetnik.

France Vodnik.

Ljubljanska Opera: Angel z avtom

Koncem decembra 1940 je bila v opernem gledališču krstna predstava izvirnega domačega dela: mladinske operete »Angel z avtom«. Besedilo je napisal G. M. Simončič, glasbo poznani skladatelj Ljotze Mav. Vsekakor je bila prireditelj zanimiv dogodek, saj tako pogreša mladina podobnih uprizoritev. Že sam nastop najmlajših igralčkov in pevčev, njihova otroška priprostost in iskrenost pritegne gledalca in poslušalca nase, odraslega tako kot otroka. Tako nas je tudi ob tej priliki kar ganila prostodušna ter otroško prepričljiva igra Metke, ki jo je podala marta J. Siardova, prav tako tudi nastop malega M. Gulašandana v vlogi Joška. Prav lepo sta zaplesali zvezdici Zigica in Migica, plesni naraščajnici I. Tavčarjeva in T. Remškarjeva, ki obetata postati prav dobri plesalci; že tokrat sta pokazali precejšnjo tehnično izdelanost. Naravno zaigra je bil prizor šolarjev; iz njihovega rajanja je zavela topla otroška prisrčnost. Njihov nastop je bil najmočnejši v drugem dejanju.

Igrali so J. Besednikova Majdo, M. Škrjančeva Ivanko, L. Ničimrova Pepco, V. Kovač Tončka, D. Slavec Janezka, M. Renner Mihca, F. Vauda Francka in M. Jelševar Lojzka. Presenetljivo dobro je izoblikoval sv. Petra g. V. Janko, ki je vse-skozi vzdržal pravilen nevsipljiv odnos do svojih malih angelčkov - potepinčkov. Sonce g. E. Urbančeve je bilo nekoliko prešolsko deklamatorično, pogrešali smo prav tiste toplote, ki jo je znal gosp. Janko vliati v svojo igro. Kot angel govornik je nastopila ga. M. Golijeva, kot inž. Strukelj g. Anžlovar, g. Česnik kot Zmazek, g. Milčič kot osa, gosp. Pianecki kot policijski stražnik, ki ima nekoliko premočno poudarjeno masko, v igri in govorici nekoliko prisiljen. Dalje so še nastopili izmed odraslih g. Pogačar kot šofer, g. Marek kot delavec, g. Arčon kot medvedar, kot medved M. Poje, kot Biserka g. E. Barbičeva, Aca J. Ošaben, kot Urša g. Mauserjeva, gospa ga. S. Japljiva in kot Marijana ga. R. Skeletova. Vsi so zadovoljivo izoblikovali svoje vloge. Pri gospej Barbičevi bi si želel še malo jasnejše izgovorjave, ker ni mogoče popolnoma razumeti besedila. Ob koncu pa moram pohvaliti tudi angelčke, pa bodisi godece, bodisi ostale potepinčke, ki so prizadejali sv. Petru toliko skrbni in nevolje zaradi nemira pred nebeškimi vrati med oblaki ter tudi Zemlji povzročili s svojimi nerodnostmi marsikatero nevšečnost. Le to želim, da bi ob koncu tretjega dejanja malo bolj pazili na dirigenta in malo boljše zapeli. V ostalem moram poudariti, da ima pri tej uprizoritvi važen delež scenograf g. Franz, ki je z izvrstno sceno opremo morda največ doprinesel k uspehu. Tudi gd. M. Slavecva, ki je delo režirala, je pač žrtvovala dovolj truda, predvsem pa g. R. Simončič, ki je prevzel glasbeno vodstvo. — Orkester je zvenel nenavadno; vzroka sta dva: avtorjev instrumentalni prevenc in — najbrž premočno vaj, kajti dirigentu je orkester nekako z muko sledil, da ga je letemu bilo komaj mogoče spraviti naprej. — Strokovno oceno dela samega priobčim v kratkem v zvezi z oceno edicije, ki jo je avtor izdal v klavirskem izveščku s celotnim besedilom. Delo bodo s pridom uprizorili lahko tudi podeželski večji odri.

Mariborsko gledališče: Nekaj gostovanj

V zadnjem mesecu je na mariborskem odru nastopilo nekaj igralskih skupin in gostov, ki naj jih tu vsaj kot kronist omenim, čeprav se v kako posebno ocenjevanje nastopov ne spuščam. Beležim samo kot poročevalce, ker se v resnici tudi ta ali ona stvar sodbi izmika, deloma ker zahteva poročevalca posebne stroke. Gre za baletni nastop E. Moharjeve in B. Pilata iz Ljubljane, za gostovanje dveh zagrebških igralcev, za opereto ali burko Doboviška Habakuk ter za nastop I. deklishe šole iz Maribora z Golievo igro Petrkove poslednje sanje.

Poseben, užitka poln je bil večer Moharjeve in Pilata. Gledalec je mogel začutiti, kaj je plesna umetnost, in jo primerjati s tem, kar nudi mariborski balet. Da bi se spuščal v analize in oceno baletov, nisem usposobljen, toda očem, ki jih vodi umetniški okus, je bila vidna tista prepadna razlika med živo, samostojno plesno umetnostjo ljubljanskih plesalcev in sterilno bornostjo in včasih tudi neokusnostjo mariborskega plesnega zbora. Plesni program je bil isti kot v Ljubljani. Spremljevalec na klavirju dr. D. Švara je dodal tudi dve klavirski skladbi. Bil je res umetniški večer, ki ni bil preračunan zgolj na zunanji učinek, temveč je bil usmerjen predvsem v lepoto in notranje doživljanje.

Ko sem poročal o Pikici in Tončku, sem izrazil željo po več mladinskih predstavah. Kmalu potem je nastopil na osnovni šoli v Studenčih Pavlihov oder, ki ga je kot v Ljubljani prof. Kuret, tu ustanovil prof. Smasek. V gledališču pa je z Golievo igro Petrkove poslednje sanje nastopila I. deklishe meščanska šola iz Maribora. Pri ocenjevanju takih predstav ni mogoče uporabljati takih ocenjalnih meril kot pri igrarh poklicnih igralcev. Tej predstavi (režirala je ga. Fabjan, igrali pa sami šolarji) je bilo videti, da so jo pripravili z veliko skrbjo, prizadevnostjo in ljubeznijo. Kljub pričakovanju ni motilo dejstvo, da so vse vloge — razen kralja Matjaža — igrane samo deklice. Opaziti pa je bilo v nasprotju z realistično igro Pikica in Tonček, kako pri Golii namesto dramatičnosti in pripovednosti prevladuje liričnost, ki pa v ustih diletantov postane pogosto nerazumljiva in dolgočasna. Prav na mestu bi bilo tu in tam črtati kako lirčno mesto ali pesem, da bi otroci, ki se jih je dvakrat nabralo polno gledališče, bolj doživljali dejanje in ob njem uživali. Kolikor je pri Pikici in Tončku vse preveč stvarno, je tu vse preveč lirčno. Vso opremo za številne nastopajoče si je šola oskrbela sama, tako da je režiserka mogla ustvariti res bleščečo zunanjo podobo bajne igre.

Habakuk, ki ga je spravil na oder mariborski igralski ansambel, je skupno delo Rudolfa Doboviška in Radovana Gobca. Delo hoče biti opereta, po mojem mnenju pa je v resnici burka. Dobovišek je napisal že nekaj burk ali veseliger, pa pri literarni kritiki ni žel posebno pohvalnega mnenja. Kljub temu pa so razmeroma pogosto igrali po diletantskih odrih, kar mu je dajalo poguma, da z delom nadaljuje. Habakuk ni kako posebno

Smučarski muzej v Stockholmu

Pred trinajstimi leti so ustanovili v Stockholmu smučarski muzej. Sprva je bil majhen in neznaten, toda sčasoma je začel naraščati in postajati zanimiv. Kmalu se je izredno povečal in danes je v Stockholmu največji muzej te vrste na svetu. V muzeju je vsa književnost o zgodovini in tehniki smučanja. Na muzeju se obračajo strokovnjaki iz vseh delov sveta in prosijo za razne podatke. V muzeju je tudi nad 1000 smučarskih oprem in smuč iz vseh časov in iz vseh delov sveta. Vse nabrani material ne predstavlja samo natančnega razvoja smučarstva na švedskem in v sosednih skandinavskih državah, temveč tudi drugod po svetu.

Kako stare so vojske

Zgodopisci so skušali dognati, od kdaj so na svetu vojske. Njihova mnenja so zelo različna. So pa določna znamenja, ki govorijo za to, da so bile vojske že v kamenu dobi. Na okostnjakih, izkopanih pri Pekingu in za katere je dokazano, da so iz kamene dobe, so jasno zasledili sledove poškodb, zadobljenih v vojski z orožjem iz tistih časov. Najstarejše take okostnjake so našli na Kitajskem. Dokazano je tudi, da so bile v kamenu dobi vojske in nemiri, ki pa so imeli seveda drugačne vzroke in namene, kakor jih imajo današnje vojske. Vsekakor so se bile že takrat vojske za moje in tvoje.

Kaj bo z Društvom narodov

Novi proračuni nekaterih držav, ki so bile doslej zveste članice Društva narodov, za naprej nimajo več predvidene članarine za Društvo narodov. Med temi državami sta tudi Anglija in Švica. Ta odsotnost Anglije je važna že zato, ker je bila glavni stebel DN in je tudi v denarnem pogledu za DN največ doprinala, odsotnost Švice pa zato, ker ima DN sedež v Ženevi, torej v Švici. Res je, da je v sedanjih vojni DN zgubilo svoj glavni pomen, vendar nekateri odseki še sedaj

ŠPORT

Šport čez praznike

V nedeljo in na praznik sv. Treh kraljev je bilo na športnem polju zopet nekoliko živahnjeje. Prevladovali so sicer smučarji, pa tudi nogometaši in ping-pongarji niso mirovali. Pa si oglejmo natančneje ta tekmovanja.

Slalom na Roči

Slalom na Roči, ki ga je priredil SK Skala, je imel 200 m višinske razlike ter je bil dolg 600 m. Doseženi so bili naslednji rezultati: Seniorji: 1. Klein Bruno 42:2.52, 2. Mrak Marjan 48:1.56, 3. Robert Ivan 49:57.3. Dame: 1. Stolcer Pavlina 1:18.50, 2. Heim Erika in Silva Poher sta zgrešili vrata.

Od juniorjev je bil prvi Rogelj Mirko 1:13.40.

Veleslalom Gorenjca na Črnem vrhu

ASK Gorenjec je priredil na Črnem vrhu nad Jesenicami veleslalom, ki je imel 400 m višinske razlike ter je bil dolg 2 km. Posamezni tekmovalci in tekmovalke so se takole plasirali:

Seniorji: 1. Bertonec Jože 1:40.3, 2. Zvan Ljotze 1:45.3, 3. Ravnikar I. 1:50.

Juniorji: 1. Stare Marjan 1:56.2, 2. Kovač Franc 1:58.4, 3. Spec Anton 2:24.5.

Dame: 1. Praček Lojka 1:40.2, 2. Praček Anica, 3. Torkar Danica.

Smuški tek SK Bratstva na 10 km

SK Bratstvo je priredilo za svoje klubske članke tek na 10 km. — Rezultati: 1. Razinger Tone, 2. Knific Jože, 3. Benedičič Mirko. — Smolej Franc ni startal, ker na Pokljuki trenira naše vojake.

Smuško prvenstvo Gorskega Kotarja

Seniorji na 16 km: 1. Majnarič Miho 1:01.03, 2. Majnarič Nikola 1:03.25, 3. Majnarič Drago 1:06.36.

Juniorji na 10 km: 1. Kezele 59.19, 2. Petranovič.

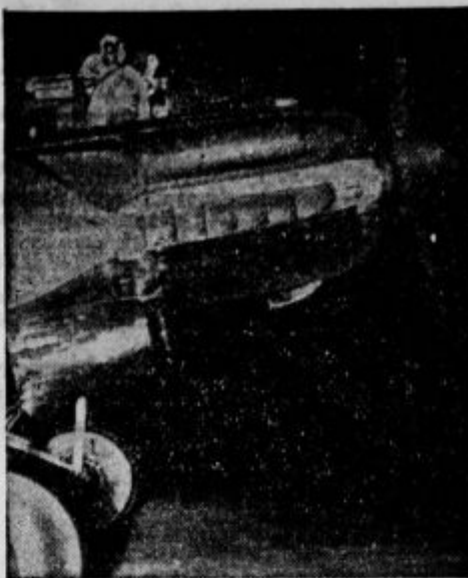
Zimski šport v Mariboru v razmahu

Oba praznika — nedelja in sv. Trije kralji — sta nam prinesla idealne snežne razmere, ki so jih mariborski športni klubi hitro izrabili za izvedbo svojih klubskih smučskih prvenstev. Oba dni so se vršile štiri smučske tekme, vsaka na drugem terenu in vsaka v drugi disciplini.

Najbližje je izvedel tekme SK Železničar, in sicer v mariborski okolici pod Pohorjem. Start in cilj sta bila pod Slovensko Kalvarijo, proga je me-

umetniško delo, toda po svoji dramski zgradbi prijetno in kaže na odsko s pretnega dramatika. Posebnih globin in posebne idejne vsebine nima (razen da nastopa za slovo Slovencev, Hrvatov in Srbov), vendar ni nič slabše od vsega mogočega tujega operetnega blaga, ki se od vseh strani ponuja in vozač k nam. Dejanje je postavljeno na naša tla. Pozorišče se razteza od naših planin do Belgrade in Zemuna. Sodobnost — pa madžarske operete — je v burko postavila častnike in vojake ter narodnostni in državni poudarek. V ocenjevanje glasbe in petja se ne spuščam (želim bi kvečjemu, da se g. Manuševski po dveh letih le nauči slovenščine). Poudarim naj le nekatere prav posrečene igralske like: Gorinška kot kmeta Habakuka, oba kmeta, Blaža in Košuto, prav dobro Starčev v vlogi kmečke gospodinje Urše (mislim tu igro, ne pevski nastop) ter najboljši, izborni lik norčaka Vogrinovega Janeza, ki ga je nadvse posrečeno in izdelano igral Verdonik. V celoti je bilo videti mnogo truda in prizadevanja in reči moram, da je opereta mestoma prehajala v prijetno burko in šalo.

Dne 4. januarja sta gostovala člana zagrebške Drame ga. Elvira Dragman in g. Matko Grković s komedijo Ljubim te (Ja te volim). Vprav amerikalna komedija je posrečeno zgrajena. Postavljena je v ozek prostor in čas ter se odigrava le med dvema človekoma. Napetost in komičnost ter veselost in resnost rastejo vseskozi. Vendar sta šele igralca ustvarila polno odsko delo. Videti je bilo namreč pri njiju to, česar človek vedno pričakuje in zahteva od igralcev. Igrala sta s toliko prepričevalno prirodnostjo, da je z odra izginila iluzija in smo dejanje gledali kot kos živega življenja. Igralca sta živila v prostoru in v medsebojnem boju kot dvoje polnih ljudi. Tako je delo, ki samo po sebi ne nudi posebnih globin, nasprotno prav lahko spelle povprečnega igralca v zunanjo burko in iskanje cenenegega efekta, privlačevalo po neposredni in živi igri. Smolej Viktor.

Letalo, pripravljeno za nočni polet.

delujejo in bi jih bilo težko pogrešati; to so zlasti Mednarodni urad za delo, več statističnih uradov, Mednarodni Rdeči križ (ki je sicer samostojen), Urad za mednarodna izplačila itd. Ze leta 1939, ko ni bilo več v DN Nemčije, Italije, Japonske, Madžarske in še nekaterih drugih držav, so znašali izdatki DN 21 milijonov frankov, dohodki pa le 15,172.721 frankov. Tudi tisti uradi, ki še poslujejo, bodo morali prenehati z delom, če jih države ne bodo hotele več denarno podpirati.

rila 12 km ter je startalo 25 tekmovalcev. Tekme so v vsakem oziru najboljše izpadle.

Rezultati: seniorji: Krajncič v času 50.02, Herič 53.34, Murauš I. 53.46. — Juniorji C: Kramaršič 50.55, juniorji B: Černčec II. 54.04.

ISSK Maribor je tekmoval kar dva dni ter se je s Klopnega vrha, kjer bi se morale tekme vršiti prejšnjo nedeljo, preselil v novo torišče zimskega športa, v Ribnico na Pohorju, kjer je imel idealne snežne razmere in povrhu še novo, lani zgrajeno smuško skakalnico. Zaradi tega je izvedel svoje klubske tekme v klasični kombinaciji — teku na 16 km, ki je bil v nedeljo, in v skokih, ki so se vršili v ponedeljek. V teku na 16 km je zmagal »vevnič klubov« prvak Kari Fanedl, ki je tudi letos v izredni formi — v času 1:2, drugi je bil Legvart Vlado 1:7.47, tretji Albin Sunčič 1:11.40. V skokih za klasično kombinacijo je bil prvi Kurt Vele 109 (skoki 19, 20 m), drugi Skočir 108.5, tretji Legvart 91.60. V specialnih skokih, ki so bili propagandnega značaja, pa je postavil Kurt Vele nov rekord skakalnice z 23.50 m.

Zimskošportni odsek SPD je imel tekme v slalomu pri Senjorjevem domu. Tekmovanje so se udeležili vsi priznani mariborski »kanoniki«, ki so obenem tudi že državni reprezentanti. Zmagal je Cop Franci v času 2:11.2, Božo Gajšek 2:15.2, Miran Cizelj 2:21.3 (imel je padec). Med juniorji je bil prvi Krk Majer.

SK Rapid je združil svoje klubsko prvenstvo s spominskim smukom Egona Letnerja ter je izvedel tekmo v smuku z Male Kope do svojega klubskega doma. Prvi je bil Herbert Duma. V ponedeljek je izvedel tekme v slalomu, v katerih je spet zmagal Herbert Duma, dočim je bila v tekmoivanju dam prva Greta Pugelj.

Nogomet

Gradjanski : Železničar 7:1.
Szedeg : Bačka 2:1.
Milan : Berlin 2:2.
Rim : Monakovo 5:2.

Table tenis turnir za prvenstvo Gorenjske

Na Jesenicah se je vršil table tenis turnir za prvenstvo Gorenjske, ki je takole izpadel:

Moštva: 1. Hermes, 2. Mladika.
Posamezniki: 1. Marinko (Hermes), 2. Strojnik R. (Mladika), 3. Medved (Mladika), 4. Knific (Bratstvo).

Novinci: 1. Antonič (Bratstvo), 2. Božič (Br.), 3. Mlakar (Mladika), 4. Završnik (Br.).

Bradl zboljšal rekord Sigmunda Ruuda

Odlični nemški skakalec in svetovni rekorder, katerega poznamo v naše planiške skakalnice, je že toliko okrevaj po svoji nezgodi, da je za letošnjo božični nastopil v skakalnih tekmah, kjer je s skokom 67 m zboljšal rekord Nervežana Sigmunda Ruuda na tej skakalnici. Ta skok je izvedel Bradl izven konkurence, medtem ko je v konkurenci, v kateri je zmagal z 267.5 točkami skočil 60 in 63 m Drugo mesto je zasedel tudi naš stari planiški znaec Gregor Hoell. Tekmovanje se je vršilo na skakalnici Purgstall, last Sk Kitzbühla.

Vesti športnih zvez klubov in društev

Smučarska sekcija S. K. Planina. V četrtek, dne 9. t. m., ob 7 zvečer je redni sastanek vseh tekmovalcev in akademikov doma na Miklošičevi cesti. Gre za tekme na Jesenicah.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD dne 7. januarja 1941.
Kranjska gora 810 m: — 8, visoka megla, 30 cm snega, pršilo, sankalnice uporabno.
Radovljica 470 m: — 4, sneži, 35 cm snega, pršilo.
Bohinj — Zlatogor 530 m: — 2, oblačno, 60 cm snega, pršilo.
Dom na Komni 1520 m: — 3, oblačno, 130 cm snega, pršilo.
Dom na Kravcu 1700 m: — 8, oblačno, 65 cm snega, pršilo.
Koda na Veliki planini 1558 m: — 6, oblačno, 55 cm snega, pršilo.
Jezerško 890 m: — 5, oblačno, 30 cm snega, pršilo.
Sodražica 530 m: — 3, oblačno, 30 cm snega, pršilo.
Polzevo 620 m: — 6, oblačno, 23 cm snega, snež.
Bled 501 m: — 3, oblačno, 40 cm snega, pršilo.
Pokljuka 1300 m: — 7, sneži, 70 cm snega, pršilo.
Senjorjev dom 1522 m: — 9, oblačno, 50 cm snega, pršilo.
Kremžarjev vrh 1161 m: — 7, oblačno, 55 cm snega, pršilo.
Rimski vrtec 530 m: — 6, oblačno, 42 cm snega, pršilo.
Mozirski koča 1344 m: — 4, oblačno, 35 cm snega, pršilo.
Celjska koča 700 m: — 5, jasno, 25 cm snega, pršilo, 6. januarja 1941.
Sv. Miklavž na Gorjancih: — 8, oblačno, 34 cm snega, pršilo.